

antonio gramsci

 ocuklar ma MEKTUPLAR

belge
yayınları

2.
BASKI

antonio gramsci  ocuklar ma MEKTUPLAR

ÇOCUKLARIMA MEKTUPLAR

Çağımızın en büyük marksist düşünürlerinden ve işçi sınıfı önderlerinden olan Antonio Gramsci 1891 yılında Sardunya adasındaki küçük bir kasabada, Ales'de doğdu. Yoksul bir ailenin çocuğu olan Gramsci, öğrenimini çok zor koşullar altında sürdürdü. Sosyalist hareket ve işçi sınıfı ile bağlantısını daha 1911'lerde Torino'daki üniversite öğrenimi sırasında kurmuştu. Sosyalist Parti'nin muhalefet grubunda yeralan Gramsci, 1915'de partinin yayın organı olan **Il Grido del Popolo**'nun yazı kuruluna katılır. 1919'da Togliatti ve Terracini ile birlikte **Ordino Nuovo**'yu çıkararak, bu gazetenin etrafında, kısa süre sonra Komünist Parti'ye dönüşecek olan hareketi oluştururlar, işçilerin başlattığı yaygın fabrika işgallerini destekler ve sovyetlerin oluşturulması için çalışır. Gramsci 1921'de partiyi Komintern Yürütme Kurulu'nda temsil eder, 1922'de iktidara gelen faşistlere karşı yürütülen mücadele içinde yer alır, 1923'de Viyana'daki Komintern'e bağlı anti-faşist büronun başına geçer, 1924'de Komünist Parti'den milletvekili seçilir. İyice azgınlaşan faşist baskı karşısında kendisine yurtdışına kaçmasını önerenlere şöyle der: "***İşçi sınıfı İtalya'dadır, bizim de yerimiz burasıdır.***" Ve Sosyal Demokratların ve diğerlerinin tersine, Parti ülkeyi terk etmeme kararı alır. Gramsci 1926'da uydurma gerekçelerle tutuklanır. Ustica adasına hapsedilir, 1928'de 20 yıl hapse mahkûm olur. Cezaevi koşulları kötü olan sağlığını daha da bozar, ama bu, bir felsefe-siyasal düşünce ansiklopedisi niteliği taşıyan **Hapisane Defterleri**'ni yazmasını, hayatla ve işçi sınıfı hareketiyle olan bağlantısının sürmesini engellemez. Gramsci 1935'de yapılan uluslararası baskı sonucunda bir kliniğe kaldırılır, 27 Nisan 1937'de ölür. Gramsci'nin çocuklarına yazdığı, ya da çocukluğuyla ilgili olan elinizdeki mektuplar onun iç dünyasının zenginliğini, yaşama olan sınıksız bağlılığını çocuklarıyla kurmağa çalıştığı diyalog içinde göstermektedir. İtalyanca basıkıda, Gramsci'nin mektuplarında sözünü ettiği masallar da kitaba eklenmiştir.

BELGE YAYINLARI 5

20. Yıl Kitapları
Yaşam ve Anılar

Antonio Gramsci
L'Albero del riccio
Roma 1966

Kapak Düzeni
Yusuf Aslan

Dizgi
Leyla Adalı

Düzelti
Belge Yayınları

Kapak ve iç filmler
Klişe 76, Manuk Usta

Kapak ve İç Baskı
Gülen Ofset

Cilt
Güven Mücellithanesi

Birinci Baskı *Haziran 1979*
İkinci Baskı *Şubat 1998*

BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK

Divanyolu Caddesi Binbirdirek İşhanı. No: 15/4-409
Sultanahmet/İst. Tel-Faks: (0212) 517 44 53/ 638 34 58

Antonio Gramsci

ÇOCUKLARIMA MEKTUPLAR

PUŞKİN, RAVEGNANİ, KIPLİNG, DİCKENS,
TOLSTOY, TURGENYEV, ŞAİNTİNE
VE GORKİ'NİN MASALLARIYLA

İtalyancadan çeviren
Meral ve Cemal EREZ

belge
yayınları

İÇİNDEKİLER

Seygili Küçük Okuyuculara 9

Bir Yılbaşı Serüveni 15

Büyüyünce Ne Olacağım? 17

İki Küçük Serçe 19

Fare İle Dağ 21

Puşkin

ALTIN HOROZ 23

Lo "Scurzone" 28

Kurbağa Avı 31

Kirpi Ağacı 32

Giuseppe Ravagnani

TAVŞANLARIN DÜĞÜNÜ

İLE KÖTÜ AYININ MASALI 34

Tilki İle Tay 40

Bacadaki Sigara 42

Pinokyo'yu Seviyor Musunuz? 43

Denizle Karşılaşma 44

Aslanlar Ve Öyküler 45

Dama Oynur.u 46

Rudyard Kipling

RİKKİ-TİKKİ-TAVI 47

Enik 59

Abajur 60

Ders Çalışmak Zordur 61

Babanın Armağanı 62

İyi Çalışmak 63

İstedğin Gibi Resim Yap 64

Az Görülen Bir Hayvan 65

"Barbabucco" 66

Oturmayı Öğren 67

Verilen Sözü Tutmak 68
Hemen Hemen Bir Asker 69
Uyuklayan Homer 70
Düzenli Olmayı Öğren 71
Herşey Ciddidir 72
Birlikte Eğlenelim 73
Sen Küçük Bir Delikanlısın 74
İlk Kol Saati 75
“Papağanın Sağlığı İyi!” 76

Charles Dickens
**BİR MEZARCIYI KAÇIRAN
CİNLERİN MASALI** 77

Düşünen Maymun 85
Yavru Köpek 86
Hasta Papağan 88
Tüyler Büyüyorlar 89
Tarih Çalış 90
Devekuşunun Beyni 91
Fil Hortumu 92
İyi Atılmış Bir Tekme 94
Seçebilmeyi Öğren 95
Babanın Beş Dakikası 96
Devler Azdır 97

Leon Tolstoy
OYUNLAR 99

Turgeniev
BİR ŞARK MASALI 102

Korkusuz Öncü 105

Guiseppe Saverio Bonifacio Saintine
ROBINSON ATEŞ ÜRETİYOR 106

Üç Dev 109

Stilivi'nin Oyunları 110
Güneş Çarpması 111
Gül İyileşti 113
Kanatsız Melekler 114

Maksim Gorki
ŞEYTANLARIN
KAMBURU 115

Bir Günüm 118
Biraz Kıskançlık 120
Yabandomuzu 121
Ayda Dokuz Lira 122
Kuyruksuz 123
Fili Yağlamak 125
Savaştaki Gibi 126
Tüy Kalem 127
Beşinci Noel 128
Ev Ekmeği 129
Balıklar Sivrisineklere Karşı 130
Ana Cenneti 131

SEVGİLİ KÜÇÜK OKUYUCULARA

Sevgili küçükler, masalların, efsane ve öykülerin düş dünyasına daldığınızda, aranızdan çok azı bu dünyayı kuranların adını öğrenmeye ve hatırlamaya çalışmıştır. Onlar sizi rengârenk düşsel kanatlar üstünden, doğrudan doğruya insan yaşamıyla, acılarıyla dolu bir dünyaya kadar her yerde dolaştırırlar.

Eğer şimdi ben, Kırmızı Şapkalı Kızın ve Pamuk Prensesin, Puccettino ve Augellinli Belverde'nin babalarının kim olduğunu sorsam, eminim ki, Pinokyo'nun Lucignolo ile birlikte "Oyuncaklar Ülkesine" gittiği zaman yaptığı gibi, sizin de ağzınız bir karış açık kalacak. İnanın bu çok kötü bir şey, çünkü sizin zayıf belleğiniz ya da dikkatsizliğiniz, herşeyden önce bu kâğıttan yapılmış arkadaşlarınıza karşı bir haksızlıktır; hem sonra bu kahramanların babalarının adları, (burada size, Colodi, Perault, Andersen, Swift, Gozzi, Grimm, De Foe, Kipling adlarını bir kez daha hatırlatmak istiyorum) onlara karşı büyük bir saygıyla duyulan hayranlığın ötesinde en azından, bir minnet borcu olarak hatırlanmaya değer.

Şimdi sevgili küçük okuyucular, bize, Delio ve Giuliano'ya gönderdiği tatlı heyecanlarla dolu mektupları, Kirpi Ağacının masalını, iki küçük serçenin acıklı öyküsünü yazan, ya da fillerin ve kurbağaların safliklarını düşünerek, geride bıraktığı çocukluğunun serüvenli balık avlarını anlatarak eğlenen, bugün tanımak fırsatını bulduğunuz bu "baba", her sevgili varlıktan daha çok sevmeye ve hatırlanmaya değer; bu yalnızca farkında olmadan sizin için de yazdığı sayfalardan ötürü değil bizzat kendi yaşamından ötürüdür, nasıl yaşadığı, ne kadar acı çektiği düşünülmeye sevmeli ve anılmalıdır.

Antonio Gramsci'nin yaşamını bir masala benzetebilirsiniz, bu doğrudur, çünkü hayat herkes için, varolmayan bir kadere bağlamak isteyen arzusuna göre, güller ve dikenlerle dolu, güzel ya da çirkin bir masaldır. Giuliano'nun fillerin, kir-

pillerinin çevresinde geçen bütün bu mektuplarda ve öykülerde okuyup hayran olacağınız apolojelerde, bunları yazanın kim olduğunu belleğinize iyice yerleştirmeniz ve onun öncelikle bir yazar değil, insan olmak istediğini anımsamanız için, şimdi size Gramsci'nin bu masalımsı hayatını anlatacağım.

Antonio Gramsci geçen yüzyılın sonlarında, ocak ayında, din adamlarının, çobanların, ozan ve savaşçıların, işçi ve köylülerin mis kokulu verimli toprakları üstünde yaşadığı Sardunya adasının bir köyünde doğdu. Arci tepesinden Campidone yaylasına doğru esen sert rüzgârlara bağrını vermiş, gri sünger taşından yapılma iki katlı yoksul bir evde doğdu.

Sevgili adasında geçirdiği ilk çocukluk yılları masal dünyasının renkliliği içindeydi. İlk yılları diyorum, çünkü sevgili küçük okuyucularım, o da tıpkı sizin gibi sağlıklı bir ağacın yeni baş vermiş filizleri kadar dimdik doğmuştu. Ama sonra, iki yaşını bitirir bitirmez günün birinde düştü. Biliyorum, bana bütün çocukların düştüğünü söyleyeceksiniz, ama Antonio bu düşüşten sonra zayıf ve kırgın kaldı ve tüm yaşamı boyunca bunun acısını çekti. Bununla birlikte ilk çocukluk ve gençlik yıllarında adadaki tüm hayvanları ve bitkileri teker teker tanıdı. Yeryüzünü canlandıran bütün yaratıklara taşıdığı aşk ve sevgi gücü olmasaydı, hiçbir zaman gövdesindeki zayıflığı yenemeyecek, kendine güveni olmayacaktı.

Tabii Antonio da sizler gibi okula gitti. Oraya gitmek için her gün yağmur çamur güneş demeden, koltuğunun altınca kitaplarıyla kilometrelerce yürüyordu. Okulda başarılı oldu: Sınıfın en küçüğü ve en çalışkanıydı. Elinden geldiğince arkadaşlarına yardımcı oluyordu, bunu yürekli ve çok iyi bir insan olduğu için yapıyordu: öylesine iyi yürekliydi ki, kendisini bile aşıyordu.

Okula başladığından beri içine çalışma tutkusu yerleşmişti. Evde bulduğu bütün kitapları okuyor, herşeyi öğrenmek istiyordu. Kitapları daha iyi anlamak istediği zaman, büyük bir gayretle ağaçları, çiçekleri, hayvanları, tüm doğayı ve evreni kavramaya çalışıyordu. Kafesleri ve kuşları vardı, kayaların altında kertenkeleler, böcekler arıyor, bütün hayvan ve bitkilerin adını biliyordu. Bundan dolayı ona okunacak koca bir kitap, çok güzel bir masal gibi gelen kırlara hayranlık besliyordu. Doğaya hayran olurken yaşamı seviyordu.

Böylece Antonio ilk yıllarını okulla evi, çalışmalarıyla kitapları ve doğa incelemeleri arasında geçirdi. Herşeyin gerçeğine karşı duyduğu capcanlı merak bu zamanlardan yaşamının zirvesine kadar hep öyle gitti. Tabii sevgili küçükler, duygular, kendisiyle arkadaşları ve öğretmenleri arasındaki ilişkiler de onu ilgilendiriyordu. Çocuk olmasına karşın iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırmak gibi doğal bir yeteneği vardı. Bir gün oyun oynarlarken kardeşinin bir hayvanı kovaladığını görmüş ve onu tokatlamıştı. Bir başka gün öğretmenin bir arkadaşına yaptığı apaçık bir haksızlıktan ötürü, bütün hoşgörüşünü ortaya dökerek sözler söyledi ve bütün sınıfı gürültü yaparak dersi engellemeleri için kışkırttı.

Annesini çok seviyordu, aynı sevgiyi sayısı çok olan kardeşlerine de duyuyordu, ama ötekiler, kıvırcık saçların altında ateş gibi yanan pırıl pırıl gözlerle insanın içini okuyan bu sağlam karakterli ve tutkulu çocuğa hem biraz hayranlık duyuyor hem de ondan çekiniyorlardı.

Yirmi yaşını geçince, doğduğu yerlerden bıktığı için değil de, çalışmalarını derinleştirmek, her an insanlarla ilişki kurmak isteği içinde, Sardunya'yı, ormanlarla kaplı tepelerini, yeşil vadileri, Gallura'nın sert kayalarını, Cantigas di Montanaru'nun tatlı inişlerini, ozanların kır türkülerini bırakıp gitti. Torres Limanından Cenova'ya kadar yaptığı gemi yolculuğu sırasında tıpkı çok eskiden yaşamış gemiciler kadar meraklıydı.

Cenova'ya varır varmaz bir süre liman tersanelerinde dolaşıp ihtiyar deniz kurtlarının, acemi tayfaların konuşmalarını dinledi. Daha yoğun bir yaşama başladı. Yaşamın insanların yumrukları içinde olduğunu hissetmeye başladı.

Cenova'dan Torino'ya geçti. Burada edebiyat fakültesine yazıldı ve derslere devam etti. Ama kafasının içindeki, doğaya ait yüzlerce sorudan sonra, İtalya'ya bir zamanlar başkanlık etmiş bir profesörün, Luigi Einaudi'nin iktisat derslerine devam eden Antonio şimdi de insan hayatını tanımanın susuzluğu içindeydi. Böylece bir yandan ruhunda yeni anlamlar, yeni idraklar, yeni ruhsal gereksinmeler alevlenirken, bir yandan da içinde düşünce dünyasına karşı bir tutku büyüyordu. Hayata, hayatın yeni yanlarına, yepyeni bir tutku ve merakla bakıyordu. Bu tutku ve merak, onun akli, namuslu olsun ol-

masın dostunu ya da düşmanını, başkalarının düşüncelerine saygı duyarak seviyordu. Ama haksızlık, kim yaparsa yapsın, tüm haksızlıklar, Antonio'nun karşısına inatçı birer düşman olarak dikiliyordu.

O zamanlar Torino İtalya'nın iş ve çalışma savaşının verildiği en önemli kentiydi ve Gramsci artık bostanda kirpi avlamaya tutkun küçük Antonio değildi. Büyümüştü, artık tam bir ansandı. Çalışan insanlarla gitgide daha genişleyen ve canlanan bu ilişki, onun yapısındaki özellikleri daha duyarlı ve keskin bir hale getirmiş, iyiliğinin ufuklarını daha da açmış, sevgi ve duygu gücünü arttırmış, en önemlisi düşünceleriyle bir gerçeklik yaratma gereksinmesini duyurmuştu ona. İşte bu gereksinme, bu gerçeği bulabilme gereksinmesi idi ki onu herkesle herşeyi konuşmaya sürüklüyordu. Aslında her şeyi, insan gerçekliğini, onların duygularını, acılarını sevinçlerini, düşlerini, umutlarını tanımak için işçilerin arasında onların her anını izleyerek yaşıyordu. Onları işyerlerinin çıkışlarında bekledi, iç dünyalarını, düşüncelerinin derinliklerini tanıdı. İtalyan halkına sevinçlerle birlikte yas ve yoksulluk da getirmiş olan upuzun bir savaşın geçirildiği zamanlar olmasına karşın, Torino'daki işçiler kendi ekmeklerini korumak, (ki o günlerde eksikliği duyuluyordu) zorunda kalmışlardı ve tabii doğal olarak, Gramsci bu savunmayı varlığının bütün gücü ve sözlerinin tüm heyecanı ile besleyerek, bu kavganın içinde buldu kendini. İşçiler onda başkanlarını ve yöneticilerini bulmuş, eylemlerinin yönetici kurul başkanlığına getirmek istemişlerdi. Daha sonra da onu parlamentoya milletvekili olarak seçtiler.

Gramsci ne içinde ne de dışında en küçük bir gösterişi olmadan çok sade giyinirdi. Cepleri kitaplarla, kafası fikirlerle dolu, günün ilk ışıklarına dek arkadaşlarıyla tartışarak yürürdü. Hayvanları sevmeye devam ediyordu. Bir biyografi yazarı şöyle diyordu: "O en çok kuşları severdi, Torino'da en sevdiği yer, Avrupa otelinin karşısındaki vitrini kuşlarla dolu küçükük dükkânın önüydü. Castello meydanından gelen güneşin ısıttığı kafeslerin içindeki bu canlı kuşlarla çok güzel hayvan mumyaları değiştiriliyordu bu dükkânda. Gramsci'nin ölü ya da canlı hayvanlara bakarken tatlı bir düşünce gözlerindeki o olağanüstü insanca bakışlarını hiçbir zaman unutamam."

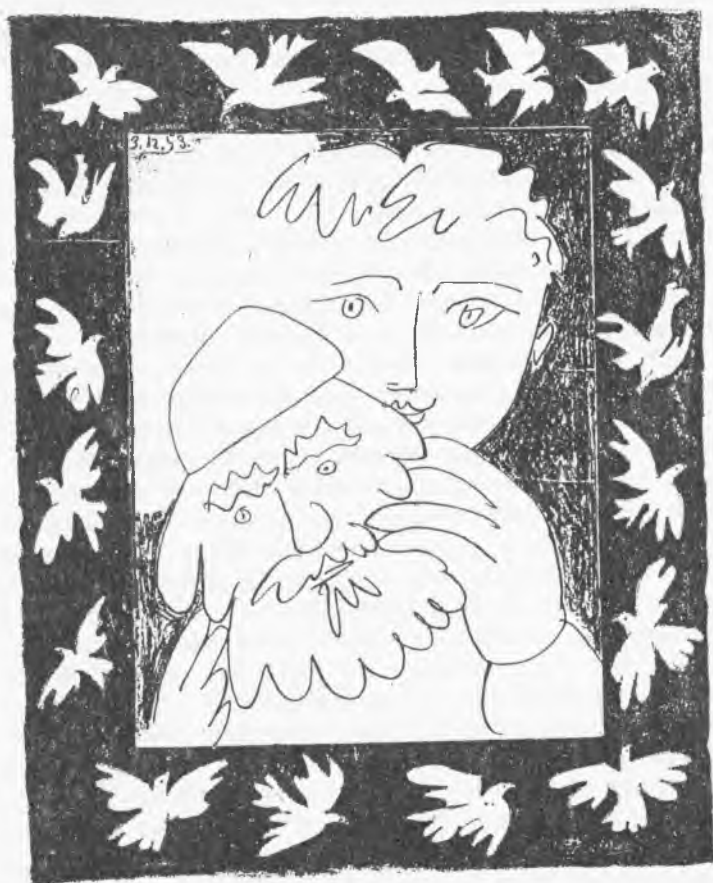
Torino ve İtalya'dan sonra Gramsci başka toprakları, başka halkları ve ulusları tanıdı. Almanya, Fransa ve Rusya'ya gitti. Rusya'da bütün yaşamının en sadık yoldaşı, iyi yürekli Giulia'yla evlendi ve gene burada ilk çocuğu Delio doğdu. Ama ikinci oğlu Giuliano'yu hiçbir zaman göremedi, onu hiç tanımadı, hiç öpemedi, hiçbir zaman çocuklarına babalık yapamadı. Çocuklarının büyüdüğünü ona kanıtlayan tek şey fotoğrafları oldu.

İtalya'ya işine, özgürlük için yaptığı savaşa döndüğü zaman onu tutukladılar. Giulia'nın kızkardeşi Tania ona acılarını unutturmak için elinden geleni yaptı. Ama hapishanede geçirdiği yedi yıldan sonra, Gramsci öldü.

Sevgili küçük okurlarım, her devirde toplumun düşman olarak gördüğü insanlar yaşadı ve onları ya hapishaneye ya da zindanlara attılar. Bu insanlar hiç kimseye hiçbir kötülük yapmamışlardı, tersine kardeşlik ve iyilikle dolu insanlardı.

Ama hapiste Gramsci hiçbir zaman boyun eğmedi, yıkmadı. Düşünmeye, okumaya, yazmaya devam etti. Ruhunun ve bilincinin büyük nimetleri onun ölümcül yalnızlığının çemberini kırdı. Böylece asla yalnızlık çekmedi. Başkalarının, ona gitgide daha fazla inananların, çocukları Delio ve Giuliano'nun hayatını yaşamaya devam etti. Bir fotoğraftan, bir mektuptan, bir sözcük ya da bir gazete ve kitaptan doğan görünmez ip-likçikler onu dış dünyaya bağlıyordu; ve dış dünya onun için bir büyüden farksızdı. Böylece kendi kafası ve sevgili yakınları arasında mucizevi bir konuşma doğdu. Delio'nun dersleri ve Giuliano'nun oyunları üstüne nasıl hiçbir şey gözünden kaçmadıysa, gündelik olaylar ve haberlerden de hiçbir şey kaçırmadı. Böylece bu iç konuşmalardan, birazdan okuyacağınız bu mektuplar ve masallar doğdu. Bu mektuplar ve masallar size, Gramsci'nin yaşamındaki moral gücünün, ruh aydınlığının, bir tutukluluğun acı ve katıllıklarına nasıl başışğdirdiklerini çok iyi anlatacak. Sönmez bir alev gibi ruhundan fıskırıp gelen bu enerji bize bu mektupları armağan etmiştir.

Giuseppe Ravagnani

1. Mektup

BİR YILBAŞI SERÜVENİ

Çok sevgili Tania,

Bugün sana, yaşantımın belli bir yanını tanıtacak ve seni eğlendirecek, çocukluğumda geçmiş bir yılbaşı anımı anlatmak istiyorum.

On dört yaşımıydım ve oturduğum kasabadan aşağı yukarı on sekiz kilometre uzakta olan Santu Lussurgiu ortaokulunun üçüncü sınıfına gidiyordum.

Ertesi gün bizi evlerimize götürecek otobüsü beklemek yerine, ailelerimizle yirmi dört saat daha fazla kalabilmek için, bir arkadaşım ile birlikte 23 Aralık günü öğle yemeğinden sonra yola koyulduk.

Yürü yürü, ıssız ve bomboş bir yolun ancak yarısına gelebilmiştik. Sol yanda, yoldan yüz metre kadar içerde maki topluluklarıyla birlikte bir sıra kavak ağacı uzanıyordu. Birden başımızın üstünde bir tüfek patladı. Kurşun vınlayarak on metre kadar yukarımızdan geçti. Bir kaza sonucu patlamış bir tüfek sanıp rahatça yürümeye devam ettik. Daha alçaktan atılan ikinci ve üçüncü kurşunlar hedefin gerçekten de biz olduğumuzu anlattı. Bunun üstüne kendimizi bir su yoluna atarak uzun bir süre yere yapışıp bekledik.

Ayağa kalkmayı denediğimizde gene bir patlama duyuldu. Böylece, her seferinde tam yola çıkmaya karar verip de sürünerek ilerlediğimizde tekrarlanan patlamalar, aşağı yukarı iki saat kadar sürdü. Mutlaka bizi korkutarak eğlenmek isteyen bir izci grubuydu bu, ama ne de güzel bir yılbaşı şakası, değil mi?

Yorgunluktan bitkin ve üstümüz başımız çamur içinde, gece karanlığında eve vardık, evdekileri korkutmamak için kimseye hiçbir şey söylemedik; ama o kadar da çok korkmamıştık, çünkü daha sonraki bayram tatili yolculuklarımız hep kazasız ve rahat geçti.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

Not: Bu öykü gerçekten oldu. Bir haydutluk masalı değil.

2. Mektup

BÜYÜYÜNCE NE OLACAĞIM?

Sevgili Tania,

Böylece yeni yıl da başladı.

Geleneklere göre yeni yıldaki yaşantımızı yeniden düzenlemek genel.. Ama düşündüğüm zaman, hâlâ böylesine bir düzenlemeyi başaramadığımı anlıyorum. Bu, düşünmeye başladığım ilk yıllardan beri bütün yaşamım boyunca her zaman benim için çok zor oldu.

Her yılbaşı, ilkokullarda şöyle bir ev ödevi veriliydi: "Büyüyünce ne olacaksınız?" Bu çetin soruyu başka hiçbir şey düşünmeksizin arabacılık yapmayı seçerek ilk kez sekiz yaşında cevaplandırdım. Arabacılığın yararlı ve eğlendirici her özelliği içinde taşıdığına inanmışım; o, kamçısını şöyle bir şaklatıp atlarını yönetiyor, ama aynı zamanda soylu, insanca bir iş yapıyor ve günlük ekmeğini kazanıyordu.

Aslında hafif diyebileceğim nedenlerle ertesi yıl da bu düşünceye bağlı kaldım. Eğer içten olsaydım, en çok mübaşir olmak istediğimi söylerdim. Neden mi? Çünkü o yıl kasabamıza kara, sevimli mi sevimli, süslü' püslü bir köpeği olan yaşlı bir mübaşir gelmişti. Küçük köpeğin kuyruğunda kırmızı bir kurdele, sırtında kareli bir yelek vardı, tasma pırıl pırıldı.

Bu sevimli köpeği sahibinden ve onun işinden ayrı olarak düşünemiyordum. Dış görünüşüyle beni kendine çeken bu işten üzülererek vazgeçtim. Bu dış görünüş son derece mantıklı

ve en büyük görev kahramanlarının bile yüzünü kızartacak kadar katı, eksiksiz bir ahlâk görüşünü yansıtıyordu. Evet, mübaşirliğe ve böylesine olağanüstü bir köpeğe lâyık değildim. Krallık anayasasının seksen dört maddesini ezbere bilmiyordum. Gerçekten bilmiyordum.

İlkokul ikinci sınıfı bitirmiştım ve kasımda üçüncü sınıfı atlayıp, dördüncü sınıfa doğrudan geçme sınavlarını vermeyi düşünüyordum; çok başarılı bir öğrenci olduğuma inanıyordum ama ilk soruyu yanıtlamak için öğretmenin karşısına dikildiğimde, şu soruyla burun buruna geldim: "Anayasa'nın seksen dört maddesini biliyor musun, bakalım?" Daha önceleri bu seksen dört maddeyi bir an bile aklımdan geçirmemiştım. Yalnızca kitabımdaki "Yurttaşın görev ve hakları"nı çalışmıştım.

Bu olay üzerimde korkunç bir tokat etkisi uyandırdı. Bir süre önce, 20 Eylülde yapılan bir fener alayına elimde bir fenerle ilk kez katıldığımda, ötekilerle birlikte "Yaşasın Caprera aslanı!" "Yaşasın Staglieno şehidi!" ("Staglieno şehidi" ya da "Peygamberi" diye bağırılıp bağırılmadığını hatırlamıyorum: Belki, değişiklik olsun diye her ikisi de söylenmişti), diye bağırırken bile bu kadar çok etkilenmemiştim. Bir yandan girişken ve iyi bir vatandaş olurken, bir yandan da sınıfımı geçmiş, seçmenlik haklarıyla ilgili olan bölümleri çok iyi öğrenmiştim. Ama Anayasa'nın seksen dört maddesini bilmiyordum. Nasıl bir vatandaşım öyleyse? Mübaşir olmak için nasıl yanıp tutuşabilir, hangi hakla kırmızı boyun bağı, yelekli bir köpek isteyebilirdim? Mübaşirlik devletin gedik taşlarından biridir? (Ben çok önemli bir gedik taşı olduğuna inanıyorum.) Aynı zamanda yasaları çiğnemek isteyen baskılara karşı bir yasa bekçisi ve kilididir. Ve ben bu seksen dört yasayı bilmiyordum!

Böylece tekrar sınırlarımı daralttım, boyun bağısız ve yeleksiz de olsa bir köpeğe sahip olabilen arabacılığın erdemlerini bir kez daha göklere çıkardım. Görüyorsun, son derece katı ve biçimleri önceden düzenlenmiş tasarılar, bir görev bilinci olduğu zaman, nasıl da katı gerçeğe çarparak parçalanıyorlar!

Seni kucaklarım.

Antonio

3.Mektup

İKİ KÜÇÜK SERÇE

Çok sevgili Tania,

Sana serçelerimin öyküsünü anlatacağım.

Şimdi küçük bir serçem var. Daha önce de bir tane vardı, sanırım ya bir hamam böceği ya da bir kırkayak yiyip, zehirlenerek öldü. Ölen serçe şimdikinden çok daha sevimliydi. Öfkeli ve canlıydı. Buna gelince, son derece uysal, köle ruhlu ve kendini yönetmekten aciz.

Birincisi üstünlüğü hemen ele geçirmişti. İçerde ne var ne yok hepsini yiyor, sonra da o büyük sessizliğin tadını çıkarıyordu. En çok hoşuna giden şey demirhindi şişesinin tıpası üstüne atlamaktı: bundan dolayı bir keresinde kahve cezvesine düştü, az kalsın boğuluyordu.

Bu serçede en çok sevdiğim şey, kendine el sürdürmemesiydi. Kanatlarını açıp öfkeyle dönüyor ve büyük bir güçle insanın elini gagalıyordu. Evcilleşmişti ama araya her zaman bir sınır koyuyordu. Garip olan evcilleşmesinin yavaş yavaş değil, birdenbire oluşuydu.

Hücrede dönüp duruyor ama benden mümkün olduğu kadar uzakta durmaya gayret ediyordu. Onu kendime çekmek için kibrit kutusuna bir sinek koyup ona doğru itiyordum; eğer ben uzakta değilsem gelip alıyordu. Bir kez kutuda bir yerine beş altı sinek vardı; onları yemeden önce kutunun çevresinde birkaç saniye döndü, daha sonra sineklerin sayıları arttıkça onun da bu sevinç gösterisi devam etti.

Yürüyüşten döndüğüm bir sabah küçük kuşu hemen yanıbaşımda buldum. Kendisine bir şeyler vereyim diye ara sıra ayakkabılarımı gagalayarak bana dikkatle bakıyor, hiç yanımdan ayrılmıyordu. Artık benden kaçmıyordu ama kolayca elime al-

mama hiçbir zaman izin vermedi. Ağır ağır öldü. Masanın altında uyurken birden bir akşam nöbet geldi ve küçük bir çocuk gibi can çekişti, ertesi gün de öldü. Sağ yanına felç gelmişti, yemek ve su kaplarına doğru sürünüyordu, sonra öldü.

Oysa şimdi yanımda olan serçe mide bulandıracak kadar evcil, herşeyi tek başına kolayca yiyebildiği halde, birilerinin onu beslemesini istiyor. Ayakkabılarının üstüne çıkıyor, pantolonunun paçalarına tünüyor, kanatları kırık olmasa dizlerime kadar çıkabilir. Bunu istediği açık, çünkü yukarı doğru uzanıyor, titriyor sonra gene ayakkabılarının üstüne düşüyor. Sanırım bu da ölecek, çünkü yanmış kibrit başlarını yemeye alışmış. Bir de üstelik her zaman yumuşak ekmek yemek bu hayvanlara ölümcül bir sıkıntı veriyor. Şimdilik oldukça sağlıklı ama canlı değil; koşmuyor, hep yanımda duruyor ve isteksizce eşiniyor.

İşte benim serçelerimin öyküsü bu.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

4. Mektup

FARE İLE DAĞ

Sevgili Giulia,

Benim tarafımdan Delio'ya Puşkin'in en çok hangi hikâyesini sevdiğini sorabilir misin? Ben yalnızca iki tanesini biliyorum: Altın Horoz ve Balıkçı.

Şu anda Delio'ya, bana ilginç gelen, doğduğum kasabaya ait bir masal anlatmak isterdim. Bunu senin üstüne yüklüyorum. Giuliano ve Delio'ya anlatırsın artık:

Küçük bir çocuk uyuyormuş. Uyandığı zaman içsin diye baş ucunda bir tas dolusu süt duruyormuş. Bir fare sütü içmiş. Çocuk uyanıp da sütü bulamayınca basmış cıglığı. Annesi elinden bir şey gelmediğini görünce süt vermesi için keçiye koşmuş. Keçi, eğer ot getirirse ancak ona süt verebileceğini söylemiş. Bunun üstüne fare ot bulmak için tarlaya fırlamış, çatlak toprak da su istiyormuş. Fare çeşmeye koşmuş. Savaş sırasında yıkıldığı için çeşmenin suyu kalmamışmış artık, usta bir duvarcı istiyormuş. Duvarcıya da taş gerekliymiş. Fare sonunda dağa koşmuş. Tüccarlar tarafından ağaçsız bırakılan, yer yer kele dönmüş olan dağ ile küçük fare arasında yüce bir konuşma geçmiş. Fare, dağa bütün olanı biteni anlatmış, bu küçük çocuğun büyüyünce dağa çam, meşe, kestane ağaçları dikeceğini, her tarafını yemyeşil yapacağını ona inandırmış. Böylece dağ gereken herşeyi fareye vermiş ve çocuğun artık öyle çok, öyle çok sütü olmuş ki, neredeyse içinde yıkanabilirmiş bile.

Çocuk büyümüş, sessizce dağa gidip ağaç fidanları dikmiş, dağın çıplak yerleri verimli toprağın altında yitip gitmiş. Ağaçlar bütün nemi çekip ovayı tahrip eden sellere engel oldukları için artık doğal felaketler görülmez olmuş. Kısacası küçük fare ormansız bir ülkeye uygun gerçek bir işin ne olabileceğini kav-

rayacak bir düzeydeymiş.

Sevgili Giulia, bu masalı anlatmalı, sonra da çocukların nasıl etkilendiğini bana bildirmelisin.

Seni sevgiyle kucaklarım.

ALTIN HOROZ

Puşkin

Çok çok yıllar önce, eski mi eski bir krallığın başında, Dadon adında şanlı bir çar vardı. Gençliğinde korkunç bir savaşçıydı. Sürekli savaş ve ölüm götürerek, her an komşu ülkelere saldırırdı. İhtiyarlık gelip çatinca bütün bu yorucu işlerden elini eteğini çekip dinlenmek ve rahat bir yaşam sürmek istedi.

Ama geçmişi henüz unutmamış olan komşu ülkelerin halkları öç almak istiyorlardı. Çara büyük bozgunlar verdirerek, ülkesine saldırmaya başladılar. Krallığının sınırları oldukça genişti ve onları bu saldırılardan korumak için çok büyük bir orduya sahip olması gerekiyordu. Kumandanların gözüne artık uyku girmez olmuştu. Güneyden bir hücum beklenirken, bir de bakıyorlardı, düşman doğudan saldırıya geçmişti. Şu yandan saldıracak gibi oluyorklar ama denizden hücumla geçiyorlardı! Çar Dadon öfkesinden neredeyse ağlayacak gibi oluyor ve uyularını yitiriyordu. Kısacası yaşam çar için çekilmez bir hale gelmişti.

Bunun üzerine çar bir gökbilimciye başvurup, ondan yardım ve öğüt almaya karar verdi. Ona bir elçi yollayarak, saraya gelmesini rica etti.

Bilgin saraya gelip de çarın huzuruna çıkar çıkmaz, torbasından altın bir horoz çıkardı ve şöyle dedi:

Bu kuşu demir bir sırığın tepesine koy. Bu altın horoz senin bekçin ve sadık koruyucun olacaktır. Eğer çevrede bir tehlike yoksa sakın bekleyecek, yok eğer bazı taraflarda savaş tehditleri yoğunlaşır, silahlı bir baskın ve bunun gibi tehlikeler belirirse benim horozcuğum tehlikeli bölgeye doğru dönerek başını dikleştirecek, kanatlarını çırpacak ve ötecek.

Çar kese kese altın vererek gökbilimciye teşekkür etti.

Çok mutlu olan çar ona,

Senin de böylesine bir isteğini, sanki kendiminmiş gibi yerine getireceğim, dedi.

Böylece altın horoz demir sırığın tepesinde, ülkenin sınırlarına bekçilik etmeye koyuldu. O yandan ya da bu yandan bir tehlike belirmesin, sadık bekçi sanki uykudan uyanıyormuşçasına kıpırdanıyor, tehlikenin geldiği yöne dönüyor ve bağırırmaya başlıyordu:

Ü ürü üüüüü! Ü ürü üüüüü. Saltanatını sür ve böyle uymaya devam et!

Komşu ülkeler, yavaş yavaş, savaşılmaya cüret edemez oldular. Horozun verdiği işaretlerle çar onları girdikleri yerlerden anında geri püskürtmüş ve sınırları dışına atmıştı.

Böylece üç yıl barış içinde geçti. Horoz hep sakin duruyordu.

Ama günlerden bir gün çar Dadon korkunç bir gürültüyle uyandı:

Hey çarımız! Halkın babası! Uyan, ey çar! Felaket! Felaket!

Dadon boğulurcasına esneyerek,

Ne oluyor, beyler? diye sordu. Ne var? Hangi felaket?

Vojevoda,

Altın horoz çılgık çılgığa bağırıyor: tüm başkentte halk korku içinde kıvranıyor...

Bunun üstüne çar pencereye yaklaştı ve açtı. Demir sırığın tepesindeki horoz kanatlarını çırpıyor ve doğruya doğru bağırıyordu.

Kaybedecek zamanımız yok! Haydi, haydi, çabuk olun evlatlarım! Atlara atlara! Acele edin!

Böylece çar iki oğlundan büyüğünün emrine verdiği orduyu doğruya gönderdi. O zaman horoz sakinleşti, kanatlarını indirdi, hareketsiz kaldı gene ve çar uyumasına yeni baştan koyuldu.

Aradan sekiz gün geçti. Giden ordudan hiçbir haber yoktu. Savaş olmuş muydu, olmamış mıydı?

Çar Dadon hiçbir bilgi alamamıştı.

Ve işte horoz yeniden bağırırmaya koyuldu.

Bu kez, çar küçük oğlunun başkanlığı altında ikinci bir ordu yolladı. Sekiz gün daha geçti. Ne ilk giden ne de son giden ordudan hiçbir haber alınamadı.

Horoz gene ötmeye başladı.

Çar üçüncü bir ordu hazırladı ve başına da kendisi geçti. Daha önceden geçilip geçilmediğini bilmeksizin orduyu doğruya doğru yöneltti.

Ordu gece gündüz yürüdü. Askerlerin yorgunluktan adım atacak güçleri kalmamıştı.

Çar Dadon hiçbir şeyle karşılaşmadı: Ne bir savaş izi, ne bir konaklama yeri ne de savaşçıların çığlıkları. Hiçbir şey yoktu.

"Tuhaf!" diye düşünüyordu, kendi kendine.

Zaman akıp gidiyordu. Bir sekiz gün daha gezip gitti. Çar ordusunu tepelere doğru yöneltmişti ki bu yüksek tepelerin arasında yeşil renkli kocaman bir çadır gördü. Yeşil çadırın çevresinde garip bir sessizlik hüküm sürüyordu. Bütün ordusu kıpırtısız, yaşam belirtisi göstermeksizin, dar bir boğazda uzanmış yatıyordu. Çar Dadon çadıra doğru birkaç adım attı... Oh, korkunç bir görüntüydü, bu!.. Her iki oğlu da, mezarsız, zırhsız, birinin kılıcı ötekini göğsüne batmış bir durumda, yerde yatıyorlardı. Biraz ilerde otların arasında yatan atlar kan revan içindelerdi.

Çar bu görüntü karşısında başını gökyüzüne doğru kaldırıp, yakınma dolu çığlıklar attı:

Oh, zavallı çocuklarım! Ne felaket, Tanrım! Benim iki güzel kuşum tuzağa düştü! Felaket! Felaket! Benim de ölüm vaktim geldi artık!

Bütün askerler çarla birlikte ağlayıp sızlarken, vadinin derinliklerinden dağları titreten boğuk bir haykırma yükseldi. Bu sırada büyük yeşil çadır aralandı ve tan yeri kadar güzel gençcik Sciamakhan çariçesi ağır ağır dışarıya çıkarak çara doğru ilerledi.

Tıpkı güneş ışığındaki bir gece kuşu gibi, çar gözlerini onun mavi gözlerine dikmiş, herşeyi birdenbire unutmuş, susuyordu. Genç çariçe güçlü bir büyücüydü ve çara bir büyü yapmıştı. Dadon bu görünmeyen büyü çemberine girince, herşeyi unutmuştu.

Böylece, güzel çariçe hafifçe gülümsedi, çarı elinden tuttu ve çadıra doğru sürükledi. İçeride onu zengince döşenmiş bir masaya buyur etti ve nefis yiyecekler sunmaya başladı. Sonunda beyaz şarap doldurdu kadehine, ve işte o zaman çar yatağın üstünde deliksiz bir uykuya daldı.

Sekiz gün sonra çar güçlü ordusu ve güzel çariçe eşliğinde sarayına döndü.

Bütün olanlar, rüzgârdan daha hızlı, doğrusu ve eğrisiyle dilden dile dolaştı.

Dadon başkentin kapılarına vardığında halk onu büyük bir coşkuyla karşıladı. Herkes çar ve çariçenin bulunduğu süslü arabanın peşinden koşuyordu. Dadon elleriyle kollarıyla halkı selamliyordu.

Bir ara çar, kalabalığın arasında kardan daha ak saçlarının üstüne külahını oturtmuş olan yaşlı bir adam farkketti. Bu onun arkadaşıydı: İhtiyar gökbilimciydi.

Oh, selam, iyi yürekli ihtiyar! Yaklaş, yaklaş! Bana söyleyecek bir şeyin var mı? Senin isteğin benim isteğimdir!

- Çar hazretleri, diye başladı yaşlı bilgin, birazcık hesaplaşma zamanı geldi sanırım... Sana yaptığım yardımlardan ötürü mademki benim her isteğimin seninki demek olduğunu söylüyorsun, o halde bana şu Sciamakhan çariçesini armağan et.

Bu istek üstüne çar öfkeden kuduracak gibi oldu.

- Sen kendini ne sanıyorsun? diye sordu kızgınlıkla, yaşlı çar. Şeytan içine mi girdi, yoksa aklını mı yitirdin? Evet doğru, sana söz verdim; ama verilen sözlerin de bir sınırı vardır. Sciamakhan çariçesiymiş! O senin ne işine yarayabilir? Yeter artık: Benim çar olduğumu unutuyorsun galiba. Benden imparatorluk hazinesini, yüksek bir makam, ahırımıdaki en güzel atı ya da krallığının yarısını isteyebilirsin! Bütün bunları sana vermeye hazırım...

Hiçbir şey istemiyorum. Yalnızca Sciamakhan çariçesini istiyorum, diye karşılık verdi gökbilimci.

Çar öfkeden çılgına döndü ve yere bir tükürük attı.

Çok inatçısın. Bundan ötürü de hiçbir şey alamayacaksın. Sen bizzat kendinin düşmanısın. Çok geç olmadan defol karşımdan. Muhafızlar, çabuk olun, kovun onu buradan!

Yaşlı bilgin bu duruma başkaldırarak tartışmak istedi. Ama ne yazık ki saldırganlıkta oldukça başarılı insanlar vardır. Çar kendinden geçmiş bir halde asasını kaldırıp yaşlı bilginin alnına gülmü! diye vurdu. Yediği darbeyle, yıldırım çarpmışçasına yere yıkıldı ve ruhu uçup gitti.

Güzel çariçe, bıyık altından gülerken, bütün başkent halkı bu korkunç vahşete başkaldırarak, haykırıyordu.

Hiç kuşkusuz genç büyücünün suçlanmaktan korktuğu yoktu.

Çar bütün bu olanlardan biraz sarsılmış olmasına rağmen sevgiyle gülümsemeye çalıştı ve kente girmeye hazırlandı.

Birden gökyüzünde tuhaf bir ses, hafif bir kıpırtı duyuldu. Herkes şaşkın gözlerle yukarı baktı. Altın horoz demir sırıktan ayrılmış, çara doğru hızla iniyordu.

Kızgın horoz Dadon'un başına konup, kanatları ve gagasıyla kafatasına vurmaya başladı. Sonra Dadon arabasından inleyerek yuvarlanırken, altın horoz uçup gitti. Ağzından bir Ah! sözcüğü çıkan çar hemen öldü.

Bu sırada genç büyücü sanki hiç varolmamış gibi, ortadan kayboldu.

Bu masal, sevgili çocuklar, bir bulgu, bir düşünce belki, ama gizli bir gerçeği saklıyor içinde: İyi insanlar için değerli bir derstir.

5. Mektup

LO "SCURZONE"

Sevgili Tania,

Seni öfkeliendirecek, aynı zamanda güldürecek bir sorundan söz etmek istiyorum.

Küçük sözlüğün sayfalarını çevirirken oldukça ilginç bulduğum bir soruyu anımsadım. Çocukken yorulmak bilmez bir kentenkele ve yılan avcısıydım, sonra da bunları evcilleştirdiğim bir şahine yedirdiyordum. Ghilarza'nın kırlarında, bayırlarında yaptığım bu avlanmalar sırasında iki üç kez, bildiğimiz küçük yılanlara benzeyen bir hayvan görmüştüm. Yalnız bunun ikisi başına, öteki ikisi de kuyruğuna yakın, birbirlerinden çok uzakta dört ayağı vardı. (Tabi buna kuyruk denilirse). Hayvanın uzunluğu altmış-yetmiş santimetre kadardı, boyuna göre çok tombuldu, genişliği biryirmi ya da birbuçuk metre boyundaki bir yılanın genişliği kadardı. Ayakları işine pek yaramıyordu, çünkü çok ağır bir sürenmeyle kaçabiliyordu ancak.

Benim memlekette bu sürüngen "Scurzone" denir. Sanırım bu "kısaltılmış" anlamına geliyor. Kısaltılmış bir yılan benzediği için bu adı almış herhalde. Dikkat et, orbettino (bir çeşit yer solucanı) da genişliğine oranla kısadır.

Ortaokulun son sınıfını okuduğum Santu Lussurgiu'da tabiat bilgisi hocasına (ki, gerçekten de oraları çok iyi tanıyan yaşlı bir mühendisti) Scurzone'nin ne anlama geldiğini sormuştum ve bana (Engerek yılanı) ya da (Şahmeran)* gibi düşsel bir hayvan olduğunu, benim tanımladığım gibi bir yaratık

* *Şahmeran*: Doğu masallarında yılanların şahı olarak adlandırılan dev boyutlardaki mitolojik imge.

tanımadığını söyledi. Santu Lussurgiu'lu çocuklar Scurzone'nin kendi kasabalarında Basilisco'yla aynı şey olduğunu, benim anlattığım hayvanın ise dışisine Colora, erkeğine de Coloru (Latincesi Coluber'dir), dendiğini açıkladılar. Ama hoca bütün bunların, köylülerin batıl inançlarından öteye geçmediğini, ayaklı yılanların varolmadığını söyledi. Haklı olduğu halde haksız olduğunu duymak, ya da gerçekten var olan şeylere ait bir soru sorduğunda, batıl inaçları varmışçasına açıkça alaya alınmak bir çocuğu nasıl kızdırır, bilirsin.

Hem sonra benim memleketimde Basilisco SCURZONE'nin kötü yanlarından söz edildiğini hiç duymamıştım, ama başka yerlerde bu hayvandan her zaman korkulmuş, ya da efsaneleştirilmişti.

Şimdi de sözlükteki sürüngenler bölümünde (Kertenkele ya da timsah nevinden bir hayvan ailesinden) dört ayaklı bir yılan benzeyen SEPS diye bir hayvan gördüm. Sözlükte bu hayvanın İspanya ve güney Fransa'da yaşadığını, özel bir SCINCİDES özelliği gösteren timsahgillerden geldiğini yazıyor (bir çeşit kertenkele mi acaba?).

SEPS'in biçimi bizim ordaki SCURZONE'ye hiç benzemiyor. SEPS'in ince, uzun, ölçülü ve gövdesine uygun ayakları var. Oysa SCURZONE bir uyumsuzluk örneği. Yılanlarınkı gibi küçük olmayan, irice bir başı var; kuyruğu da oldukça kıvrık, önayakları başına çok yakın ve arka ayaklarından çok çok uzakta; bu ayaklar beyazımsı, kentenkeninkiler gibi zayıf. Çok korkunç ve hilkat garibesi bir yaratık etkisi bırakıyorlar insan üstünde.

Nemli yerlerde yaşayan bütün hayvanlar (yerlerinden oynattığım büyük taşların altında her zaman rastladım onlara) sürüngenler karşısında genellikle tiksinti duyan insanın üstünde sevimsiz bir etki bırakıyorlar. Bu etki aslında sevimli ve güzel biçimleri olan kertenkele ve karayılanınkine göre çok fazla kuşkusuz.

Şimdi senin doğa karşısındaki deneylerine başvurup, bu hayvanın İtalyanca bir adı olup olmadığını ve Sardunya'da da bu Fransız seps ailesinden hayvanların bulunup bulunmadığını bilmek isterim. Belki de şahnteran efsanesi Sardunya'da sürüngenler üstüne araştırma yapılmasına engel olmuştu; Santu

Lussurgiu'lu profesör, hiç kuşkusuz, aptal biri değildi; üstelik çok çalışkandı. Madenlerle ilgili bir kolleksiyon yapıyor, bununla birlikte gerçekte, çok ayaklı, zehirsiz ve parlak gözlü bir hayvan olan "Scurzone"nin varolduğuna inanmıyordu. Kuşkusuz, çok bilinen bir hayvan değil: beş-altı taneden fazlasını görmedim ben. Binlerce karayılanı görmek için taşların altına bakmak gerekmezken onlar hep koca koca taş altlarına sığınırlardı.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

6. Mektup

KURBAĞA AVI

Sevgili Giulia,

Mektubunda beni en çok ilgilendiren şeylerden biri Delio ve Giuliano'nun kurbağa yakalamaya merak sarmaları oldu.

Yenilebilen kurbağaları yakalayıp yakalayamadıklarını bilmek isterdim, çünkü avın yenilebilir olması avcının eylemine, onu küçültmeden yararlı ve kolaylaştırıcı bir özellik katacaktır.

Benim düşünceme katılıp katılmayacağını bilmiyorum, ama çocuklara yenilebilir kurbağaları ötekilerden ayırt etmesini öğretmen gerekir: Yenmeyen kurbağaların karınları kırmızımtrak, oysa yenilebilir olanlar nki beyazdır. Oltanın ucuna iğne yerine, dişleriyle tutabilmeleri için kırmızı bir bez parçası takılarak yakalanabilirler. Kollarını ve bacaklarını makasla kestikten sonra, bunları içine koyacak bir kap gerekir.

Derilerini yüzdükten sonra iki türlü pişirilebilir: Nefis bir çorba yapmak için gerekli malzemeyi de ekleyip uzun süre kaynattıktan sonra bir süzgeçten geçirerek kemikleri ayıklanır. Ya da kızartılır ve ktır ktır yenir.

Her ikisi de çok lezzetli oluyor, üstelik de kolay sindirilir ve çok besleyicidir.

Gözlerinden öperim.

Antonio

7.Mektup

KİRPİ AĞACI

Sevgili Delio,

Gümüş balıklarının ve yavru kuşların barındığı senin ufacık köşeyi çok sevdim. Eğer kuşlar kafeslerinden kaçmaya çalışırlarsa bacaklarından ya da kanatlarından tutmamak gerekir. Çünkü çok naziktirler hemen kanatları kırılır ya da bacakları çıkiverir. Fazla sıkmadan bütün gövdeyi avuç içine almak gerekir. Ben çocukken kuşları ve sayısız küçük hayvancıkları hep elime alırdım. Şahinler, puhu kuşları, kuğular, kuzgunlar, sakalar, karnaryalar, tarla kuşları ve daha niceleri; bir yılan yavrusu ya da kirpiler, kaplumbağalar yakalardım.

İşte, şimdi sana, bir keresinde elma toplayan kirpileri nasıl gördüğümü anlatayım.

Havanın çoktan karardığı ama pırıl pırıl bir ayın ortalığı aydınlattığı bir sonbahar akşamı, bir arkadaşımınla birlikte özellikle elma ağaçlarının çok olduğu bir meyvalığa gittik. Rüzgârdan korunmak için hemen bir çalılığa sığınmıştık. Birden deliklerden, üç tanesi küçük ikisi büyük beş kirpi çıktı ortaya. Beşi de ardarda dizilip elma ağaçlarına doğru yürümeye başladılar, otların arasında yuvarlandılar, sonunda işe koyuldular. Burnları ve ayaklarıyla yardımlaşarak, rüzgârın ağaçlardan düşürdüğü elmaları yuvarlaya yuvarlaya hep birlikte küçücük bir alanda topladılar. Ama yerdeki elmaların yeterli olmadığı anlaşıyordu: Burnunu havaya dikmiş olan en büyük kirpi çevresine bakındı, çok kıvrımlı bir ağaç seçti ve kendisini izleyen dişisiyle birlikte ağaca tırmandı. Elma dolu bir dalın üstüne tündüler ve düzenli bir biçimde sallanmaya başladılar: Bu sallanma daha sonra üstünde oturdukları dala geçti, ani titreşimlerle gitgide daha çok sarsılmaya başladı ve birkaç elma

daha yere düştü. Bu yenilerini de ötekilerin yanına koyunca büyük küçük bütün kirpiller, sert dikenli gövdeleriyle yerlerde yuvarlandılar, dikenlerine geçmiş meyvaların üstüne yattılar. Sırtlarındaki dikenlere yalnızca bir iki elma takılmış olanlar da vardı (yavru kirpiller) ama babayla ana kirpinin her biri yedi sekiz elma takmayı başarmışlardı.

Tam yuvalarına dönüyorlardı ki, gizlendiğimiz yerden çıktık onları yakalayıp bir torbanın içine koyarak eve götürdük.

Ben babayla iki yavru kirpiyi almıştım ve onları avluda bairındırıp aylarca baktım. Bütün küçük hayvancıkları, hamam böceklerini, karafatmaları yakalıyor, meyva ve marul yaprakları yiyorlardı. Marul yapraklarını çok seviyorlardı, böylece onları biraz olsun kendime alıştırabildim; insanları görünce artık yuvarlanıp toptoparlık olmuyorlardı, ama köpeklerden çok korkuyorlardı. Canlı küçük yılan yavrularını avluya götürüp, kirpilerin onları nasıl yakaladıklarını görmek beni çok eğlendiriyordu. Yılanı gören kirpi dört ayağı üstünde yavaş yavaş zıplayıp büyük bir cesaretle hayvanın üstüne atılıyordu. Yılan dışarı çıkmış diliyle başını havaya kaldırıyor ve tıslıyordu; kirpi hafifçe bir ses çıkarıyor, ön ayaklarıyla yılanı tutuyor, dişlerini sırtına geçiriyor, sonra da parça parça koparıp yiyiyordu. Günün birinde kirpiller ortadan kayboldular; sanırım birileri yemek için onları çaldı.

Bir başka zaman sana tavşanların, terzi kuşunun, ve ayının öykülerini, çocukken duyduğum ve gördüğüm birçok şeyleri, birçok hayvanları anlatmak istiyorum. Küçük tavın, tilkinin, yalnız bayram günleri kuyruğu ortaya çıkan atın öyküleri bilsen ne kadar güzel. Sanırım Kim'in, balta girmemiş ormanların, özellikle de Rikki-Tikki-Tawi'nin öykülerini biliyorsundur.

Seni öperim.

Antonio

TAVŞANLARIN DÜĞÜNÜ İLE KÖTÜ AYININ MASALI

Giuseppe Ravegnani

Ağaçlarla kaplı karlı, ulu bir dağın eteğinde, bir zamanlar, adı "Mutluluk" olan küçücük bir ülke varmış.

Bu ülkedeki bütün evlerin çatıları güneşten yapılmışmış ve yükseklikleri, buğday verme zamanındaki başaktan az yüksekmiş. Evlerin kapıları yuvarlak ve haberleşebilsinler diye de her zaman açıkmiş. Bu ülkede ne bir hırsız ne de bir katil varmış.

"Mutluluk ülkesinin" yolları tertemiz ve pırıl pırıl olduğu için değil de, sanki orada oturanların mutluluklarını gözler önüne serer gibi, ülkeyi bir baştan bir başa kıvrılarak sarması insanlara zevk verirmiş.

Bu ülkenin insanları, büyük günahlar işlemeksizin, yorulmadan ve acı çekmeden, sakın bir yaşam sürdükten sonra, gülümseyerek ölürlermiş. Ülkenin büyük bir bölümünü kaplayan topraklar Tanrı nimetleriyle doluymuş, verimli ve yemyeşil bir bahçeye benziyormuş. Burada mutlu ve sevinçle akan dereler varmış, bu suların sesleri, ne gece ne gündüz asla susmaz ve kuşların cıvıltılarına karışarak gökyüzünü doldururmuş. Tıpkı bir evin damından görünür gibi bu ülkeden de deniz, ama masmavi ve yakut gibi yemyeşil renklerin birbirine karıştığı olağanüstü güzellikte bir deniz, görünürmüş. Deniz kıyısında "Mutluluk" ülkesinin ilk evine kadar olan topraklarda, yemyeşil otların, sarı kırmızı pırıl pırıl çiçeklerin açtığı çok büyük bir çayırılık uzanıyormuş. Bütün bu güzellikler insanın gözünü okşarmış.

Bu ülkenin kralı Zampa Veloçe adında bir tavşanmış ve çok yaşlı olmasına ve birçok da çocukları olmasına karşın, pırıl pırıl gözleri, bakıra çalan tüyleriyle çok güzel bir tavşanmış. Öy-

lesine ağır başlı, cömert ve bilgeymiş ki komşu ülkelerde yaşayan hayvanlar arasında bile düşmanları yokmuş. Belki de çok güzel, hattâ tilkininkinden bile güzel bir kuyruğu olduğu için adı Tavşan Kuyruğu olan karısı, yani kraliçe de çok olgun ve iyi yürekliymiş.

Öykümüz asıl şimdi, Güzel Göz ile Beyaz Tavşanın nişan töreni için "Mutluluk" ülkesinde düzenlenen büyük şenlik günü başlıyor. Güzel Göz, Hızlı Bacak ve Tavşan Kuyruğu'nun en sevgili kızları olduğu için, gerçek bir prensese yaraşır bir şölen istemiş ve "Mutluluk" ülkesinin çalışkan ve becerikli halkı hazırlıklar için kolları sıvamışlar. Bu şölen saray kurallarına göre olacağı için sekiz gün sekiz gece sürecek muhteşem bir baloyla başlamalıymış.

Hızlı Bacak ve Tavşan Kuyruğu'nun imzalarını attıkları davetiyeler herkese gönderilmiş.

Sokaklarda, ucuz ve indirimli satış yapan bir mağazadan ötekine kan ter içinde koşturan tavşanlardan başka bir şey görünmüyormuş. Özellikle terzi evlerinde büyük kalabalıklar oluşuyormuş. Terzi Frou Frou altan alta itiraz eden müşterilerini nasıl memnun edeceğini bilemiyormuş. Allahtan, terzi evi kentin dışında, kırılık bir yerdeymiş ve trafik bütün bu kargaşalıktan zarar görmemiş. Zavallı Frou Frou! Bir aydan fazla bir süredir, akıllı terzikuşu yeni kumaşlar dokumaktan başka bir şey yapamıyormuş ama o günlerde sipariş yağmuru öylesine yoğunlaşmış ki büyük bir umutsuzluk içinde bütün dükkânının boşaldığını görmüş. Kısacası bu çılgınca sevinç son zamanlarda "Mutluluk" ülkesini baştanbaşa kaplamış. Öyle ki, hiçbir aile yokmuş ki, krallık sarayının saatini her beş dakikada bir dinlemeden güneşin batışını beklemesin.

Birden Kara Tüy gökyüzünden yıldırım gibi inip, birkaç ağacın üstünde dönüş yaptıktan sonra, çılgın gibi bağırıp çağırarak meydanın ortasına konmuş ve o sırada aşçıbaşıyla gevezelik etmekte olan Hızlı Bacağa doğru yönelmiş,

Kara Tüy boğuk bir sesle,

Dinle beni, Hızlı Bacak... demiş.

Ne istiyorsun, sevgili Kara Tüy? diye tavşanların kralı kullaklarını dikip, sağ bıyığını titreterek sormuş. Yoksa yavru kuzgunlarını yuvada ölü mü buldun?

Oh, daha kötü, efendimiz! Çok daha kötü! demiş, Kara Tüy, kanatlarını çırparak. Baghera, kara ayı, koca adımlarıyla vadiye iniyor. Dügün giysileri var üzerinde ve senin vereceğin ziyafette yiyip içmek için kendi kendine yemin etmiş. Ertele bu düğünü, efendim!! Yalnızca sizin değil, Tavşan Kuyruğu'nun, Güzel Göz'ün, hattâ bütün halkın hayatı tehlikede.

Hızlı Bacak doğuştan namuslu ve akıllı bir tavşanmış ama bir aslan değilmiş. Bu haberi alınca tüyleri derisinin üstünde birbirine karışırken, yüreciği de bir sağa bir sola sıçramış. Ne yazık ki, şu anda dağdan inmekte olan kara ayının korkunç ününü çok iyi tanıyormuş. Bütün bölgelerde tek kötü hayvan ve herkesin düşmanı olarak Baghera bilinirmiş. Ama o bir kraldı ve korktuğunu kimseye göstermemeliydi.

Hızlı Bacak küçümseyici ve umursamaz bir sesle,

Buyursun... Buyursun... demiş. Dügün resmen açılmıştır ve yapılması gerekir... Eğer ertelersem sonra davetliler ve halkım ne der bana!.. Sağol Kara Tüy, sağol, ama ögüdünü tutamayacağım, üzgünüm.

Kara Tüy,

Efendimiz, yalvarırım, gururunuz adına günah işlemeyiniz, diye direktmiş. Bir saat sonra pişman olmuş olacaksınız.

Hızlı Bacak kuyruğunu sanki bir fırçaymışçasına kaldırmış ve düşünceli düşünceli sallamaya başlamış. Kara Tüy tavşanlar kralının düşüncesini değiştirmesini umarak, gözleriyle onun hareketlerini izliyormuş.

Biraz düşündükten sonra, bağırarak,

Yapamam, kesinlikle yapamam... diye eklemiş. Tromba Sonora kardeş ne der sonra? Bütün alçak hayvanlar tarafından kutsandığımı ama kendisinin bir alçak olmadığını söyler.

Kara Tüy sol kanadındaki bir tüyü gagasıyla kaşırken,

İyi yürekli fil Tromba (trampet sesi) Sonora, kuşkusuz bir alçak değildir. Üstelik o isterse Baghera'yı öldürebilir de. Ama düğün kan ve ölümle sonuçlanmış olur.

Tam bu sırada Hızlı Bacak denizden doğmakta olan güneşi görmüş. Kumsal, denizle Mutluluk ülkesi arasındaki çayırılık, ağaçlar, evlerin damları, çevredeki herşey yavaş yavaş solgun bir ışıkla aydınlanmaya başlamış. Gökyüzü pırl pırl bir tacın üstündeki taşlara benzeyen yıldızlarla örtülmüştü. Gece, bu nefis

gece, güzel kokulu ve ışıklı kanatlarını açarak uzanıyormuş. Aynı anda bütün ülke müzikle dolup taşmış: Bu müziği çan sesleri, kuş cıvıltıları ve güzel türküler oluşturuyormuş; bütün bu seslere binlerce meşalenin alevleri karışıyor ve bütün sokaklar birden sanki görünmeyen bir orkestranın eşliğinde danseden insanlarla dolup taşıyormuş.

Gördüğün gibi, hiçbir şeyin yararı yok artık, diye bağırılmış, Hızlı Bacak. Şenlik başladı bile. Herkes dansediyor, oynuyor.

Tavşanların kralı kuyruğunu gene fırça gibi dikmiş, bir an çevresine bakınmış sonra zıplaya zıplaya uzaklaşmış. Gecenin karanlığında, kıpkırmızı meşalelerin arasından geçerken yandan fırlamış bir oka benziyormuş.

Danseden çiftler arasında üzgün üzgün dolaşan Kara Tüy bir süre sonra, Frou Frou ve çayırlıktaki otların arasında konukları ağırlamakta olan küçük maymunla telaşlı telaşlı konuşan Hızlı Bacağı görmüş. Hızlı Bacak konuştuğu Frou Frou bağırıyor, küçük maymun da sanki hoş bir hikâye anlatıyormuş gibi ellerini çırpıyormuş. Sonra her üçü de gizli bir iş çevirenlerin tavrı içinde yürüyerek uçarak uzaklaşmışlar.

Çayırın sonuna yani ormanın başladığı yere vardıklarında, adı Altın Elma olan küçük maymun bir meşale yakmış ve yere oturmuş. Bu arada Frou Frou, altın ve gümüş işlemeli, rengârenk bir örtüyü otların üstüne yaymış. Hızlı Bacak, Frou Frou'nun örtünün kenarına koyduğu kocaman bir makasla oynamaya başlamış. Kısa bir süre sonra, orman tarafından, avına yaklaşmakta olan bir köpeğin sessizliği içinde, yavaş yavaş ilerlemekte olan ağır adımların boğuk gürültüsü duyulmuş. Frou Frou birden havalanıp, geniş yuvarlaklar oluşturarak uçmuş, bir iki kez öttükten sonra başlarını kaldırıp onu izleyen arkadaşlarına doğru yönelmiş.

Frou Frou rengârenk örtünün üstüne iniş yaparken,

İşte o... demiş, dikkat et Altın Elma, sıra sende...

Altın Elma uzun bir soluk almış.

Birkaç dakika sonra, orman ardına kadar açılmış ve Baghera ortaya çıkmış. Is gibi kara rengi, haşhaş çiçeği kadar kırmızı gözleri, bıçak gibi keskin dişleriyle gerçekten de çok çirkin bir görüntüsü varmış.

Frou Frou ona doğru uçup burnunun dibinde dönüp durarak,

Hoşgeldin!.. demiş. Tanrı seni korusun.

Baghera şakadan gülerек,

Sizi de, diye karşılık vermiş.

Altın Elma sanki bilmiyormuş gibi,

Nereye gidiyorsun, böyle? diye sormuş,

Düğüne gidiyorum, demiş ayı.

Düğüne mi? demiş Altın Elma. İyi ama, davetiyen var mı?

Ayı öfkelenerek,

Davetiyem yok benim, diye karşılık vermiş. Ama gene de gidiyorum.

Frou Frou söze karışarak,

Bu kılıkla mı? diye sormuş, Şu çuval gibi olan ceketle mi? Bu akşam herkesin ipekler ve tüller içinde olacağını bilmiyor musun? Bu leş gibi giysilerle nasıl olur da Güzel Göz ve Tavşan Kuyruğu'yla dansedebilirsin?

Bu sözler karşısında ayı iyice şaşkına dönmüş.

Frou Frou tatlı bir sesle,

Eğer istersen, şu yerde gördüğün güzel kumaşla ceketini yeniler, pantolonunu onarır, öteki gençler gibi seni mükemmel bir hale getirebilirim... Bütün bu vadinin en zevkli terzi kuşu olduğumu bilirsin... Aynı zamanda en iyi terzi olduğumu da.

Bütün bunlar karşısında Baghera'nın şaşkınlığı gitgide artıyor ve neye karar vereceğini kestiremiyormuş.

Hızlı Bacak, uzunca bir sessizlikten sonra,

Frou Frou seninle ilgilenip, giysilerini yenilerken, sıkmayasın diye, senin için getireceğim ardıc şarabını içip, keyfine bakabilirsin...

Baghera pantolonunu ve ceketini çıkarırken,

Pekâlâ, demiş, ama çabuk olun!

Sonra Hızlı Bacağa dönüp, şunu eklemiştir.

Sen de bana şu eski şarabı gönder bakalım.

Artık masalın sonu kolayca tahmin edilebilir. Frou Frou makası eline almış, Baghera'nın giysilerini kesmeye, sonunda ayıyı tümüyle çıplak bırakacak bir biçimde delik deşik etmeye ve doğramaya başlamış. Bu arada kana karışan şarap, tedbirsiz içkiciyi önüne geçilmez bir uykunun içine sürüklemiş ve tabii

hemen, Tromba Sonora'nın da yardımıyla ayıyı salam gibi kısıp kısıp bağlamış, bir sandala taşımış ve o gecedan itibaren yalnızca deniz tanrıalarının bildiğı bir kaderin ellerine terkederek, onu denize bırakmış.

Tan yeri ağardığında, sandal çok uzaklarda, korkunç bir denizin ortasındaaymış. Ama "Mutluluk" ülkesinde bir yandan çılgınca bir müzik eşliğinde dansedilirken, Tromba Sonora da asma yaprakları ve haşhaş çiçekleriyle süslü hortumuyla tempo tutuyormuş.

8.Mektup

TİLKİ İLE TAY

Çok sevgili Delio,

Denize gittiğini ve orada çok güzel şeyler gördüğünü öğrendim. Bütün bu güzellikleri bana yazmanı isterdim. Hem sonra yeni yeni canlılar tanıdın mı bakalım? Deniz kıyılarında canlı, kıpır kıpır bir yığın yaratıklar olur; yengeçler, denizanaları, deniz yıldızları gibi. Uzun bir süre önce, çocukken tanıdığım, daha sonraları hiç görmediğim hayvanlar üstüne bazı öyküler anlatacağıma söz vermiştim sana. Şimdi bunlardan bir ikisini anlatmayı deneyeceğim: Örneğin, Tilkiyle Tayın öyküsü.

Bir tay yeni doğduğu zaman, tilkinin bunu bildiği ve pusuya yattığı söylenir. Dişi at da tilkinin pusuda olduğunu bilir. Bundan dolayı küçük tay doğar doğmaz ana at, henüz yürüyemeyen ve koşamayan yavru atı yırtıcı hayvanlardan korumak için, çevresinde dolanır durur. Bununla birlikte Sardunya adasında zaman zaman kuyruksuz, kulaksız atlar görülür. Neden mi? Çünkü tilki ne yapıp edip henüz doğmuş küçük yavrulara yanaşır ve onların taptaze kulaklarını kuyruklarını yemeyi başarıyor. Daha ben çocukken köyden köye gezerek zeytinyağı, kandil ve gazyağı satan (o zamanlar üretimi dağıtacak bir kuruluş yoktu) yaşlı bir adamın böyle bir atı vardı. Ama sokak çocukları bir şey yapmasın diye yaşlı adam atma pazar günleri yapma bir kuyruk ve kulak takardı.

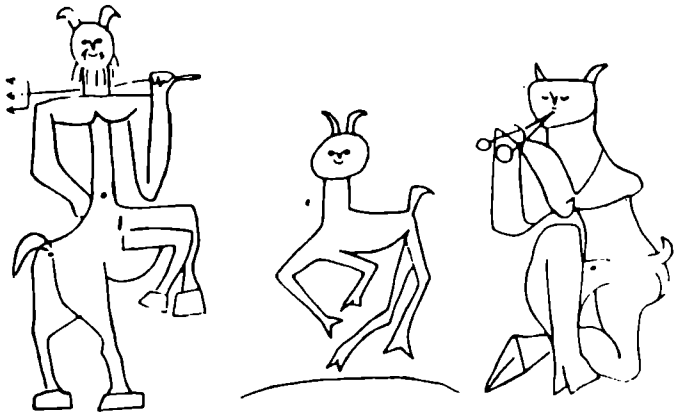
Şimdi sana bir tilkiyle ilk kez nasıl karşılaştığımı anlatacağım. Kardeşlerimle birlikte, bir gün, koca iki çınar ve meyva ağaçlarının bulunduğu bir yerde oturan teyzelerimden birine gittik. Domuz yavrusuna yedirmek için meşe palamudu toplamak gerekiyordu. Bu kırlık bölge köyün çok uzağında değildi ama her yer ıpıssızdı ve bir vadiye inmek zorunluluğu vardı.

Kırlık alana girer girmez, kuyruğunu bayrak gibi dikmiş kocaman bir tilkinin, bir ağacın altında sakın sakın oturduğunu gördük. Hiç mi hiç korkmadı; bize dişlerini gösterdi; saldırmayı düşünmüyor, üstelik sanki bize gülümsüyor gibiydi. Tilki bizden korkmuyor diye telaş içindeydik. Gerçekten de korkmuyordu. Ona taş attık, taşlar değdikçe biraz yerinden sıcıyor, sonra muzip bir ifadeyle yeniden bizi seyretmeye koyuluyordu. Sirtına sopalarla vuruyor ve tüfek patlatır gibi "büm" diye sesler çıkarıyorduk, ama o bütün bunlardan çok fazla tedirgin olmamış gibi bir tavırla gene bize dişlerini gösteriyordu. Bir ara gerçekten de bir tüfek patlaması duydum. Çevreden birileri ateş etmişti. İşte o zaman tilki yerinden fırladı ve kaçıp gitti. Sarı tilkinin, kuyruğu hep öyle dimdik, şimşek gibi duvarın üstünden atlayıp, sonra da bir maki ormanına daldığını hâlâ görür gibiyim.

Sevgili Delio, yaptığın yolculuklardan ve gördüğün yeniliklerden söz et artık bana.

Seni çok çok öperim.

Antonio

9. Mektup

BACADAKI SİGARA

Sevgili Delio,

Okula başladığını, yüz sekiz santim boyunda ve on sekiz kilo ağırlığında olduğunu öğrendim.. Artık büyüdüğüne ve kısa bir süre sonra bana mektuplar yazacağına inanıyorum. Bu arada anneannenin bayramlarını kutlamak için Roma'da bana yazdığını mektuplar gibi, gene senin denetimin altında, annenin eliyle bana da yazabilirsin. Böylece okuldaki öbür çocukları sevip sevmediğini, neler öğrendiğini, hangi oyunların hoşuna gittiğini bana bildirebilirsin. Trenler ve uçaklar yaptığını , ülke endüstrisine katkıda bulunduğunu biliyorum. Gerçekten yaptığın bu uçaklar uçabiliyor, trenler de yürütebiliyorlar mı? Yerde olsam, birazcık duman çıksın diye bacasına en azından bir sigara yerleştirdim.

Hem sonra bana Giuliano'yla ilgili de bir şeyler yazmalısın. Onun hakkında neler düşünüyorsun? Çalışmalarında sana yardımcı oluyor mu? O da senin gibi yaratıcı mı, yoksa böylesine bir şey için henüz çok mu küçük? Kısacası bir yığın şey öğrenmek istiyorum. Mademki bu kadar çok büyüdün, ayrıca birazcık da geveze olduğunu söylüyorlar, o halde sanırım şimdilik annen aracılığıyla, bütün bu sorularına karşılık veren upuzun bir mektup yazarsın artık. Ben de sana yeni diktiğim bir gül fidanından, eğitmek istediğim bir kertenkeleden söz etmek istiyorum.

Giuliano'yu, anneni ve evdeki herkesi benim yerime öp, annen de benim yerime seni öpsün.

Antonio

Not: Kertenkeleleri belki tanımadığını düşündüm. Her zaman küçük kalan bir çeşit timsah.

10. Mektup

PİNOKYO'YU SEVİYOR MUSUNUZ?

Çok sevgili Delio ve Giuliano,

Uzun zamandır niye bana yazmıyorsunuz?

Artık Delio'nun canlı yaratıklarından, yengeçlerinden, balıklarından hiçbir haber alamıyorum.

Dahası var: Delio, Pinokyo kitabını aldı mı? İçindeki resimler hoşuna gitti mi? Bu resimler tahtadan yapılmış olan bu kahramanı tanımlayabiliyorlar mı? Pinokyo'nun öyküsü Giuliano'nun hoşuna gidiyor mu?

Evde olsun okulda olsun, en çok ilgilendiğiniz şeyler neler?

Her ilkiniz de bana çok çok şeyler yazın.

İkinizi de öperim.

Antonio

11. Mektup

DENİZLE KARŞILAŞMA

Sevgili Giuliano,
İlk kez deniz gördün.

Bana birkaç izlenimini anlat.

Denize girdiğin zaman çok tuzlu su yuttun mu? Yüzmeyi öğrenebildin mi? Küçük balıklar, denizanaları yakaladın mı?

Delikli bir tuğlayla denizde balık yakalayan görmüştüm. Kovalarını bu balıklarla doldurmuşlardı.

Seni kucaklarım.

Antonio

12. Mektup

ASLANLAR VE ÖYKÜLER

Sevgili Delio,

Güllerden, aylardan ve aslanlardan sözedен 28 Mart tarihli mektubunu aldım. Hangi aslanları gördün? Afrika aslanları mı yoksa Türkistan aslanları mı? Yeleleri mi, yoksa boyunlarından sarkan dümdüz tüyleri mi vardı? Aylar, Roma'da gördüklerinden miydiler?

Pinokyo'yu alıp almadığını, bu tahta kahramanı Giuliano'nun sevip sevmediğini bana yazmadın henüz. Hem sonra, Beyaz Fok'un, Rikki-Tikki-Tawi'nin, Kurtlar tarafından kaçırılan Mowgli adlı çocuğun serüvenlerini okudun mu? 1922'de, devlet kitaplığında bu konuda orijinal desenlerle çok güzel bir kitap hazırlıyorlardı. Bu desenleri, taşbaskısı işçilerinin taş üstüne geçirdiklerini görmüştüm. Annene ve Tania'ya hâlâ bu kitaplardan bulunup bulunmadığını sor; eğer yoksa, sana İtalyanca ya da Fransızcasını yollarım.

Senin de, Giuliano'nun da gözlerinden öperim.

Antonio

13. Mektup

DAMA OYUNU

Sevgili Delio,

Mektubunu aldım ve okuldaki eylemlerin üstüne bilgi edindim. Mowgli'nin serüvenleri hoşuna gitti mi? Benim yaşantım biraz tekdüze olmakla birlikte, sağlığım için oldukça yararlı bir biçimde akıp gidiyor.

Sevgili çocuklarımdan uzak olmak, okul ve gündelik yaşamdaki eylemlerine katkıda bulunamamak beni çok üzüyor. Gazetelerde satranç şampiyonasının sonuçlarını okudum, ama ben oynamasını hiç bilmem, yalnızca dama oynamasını öğrendim.

Antonio

Not: Sevgili küçük okuyucular eğer Kipling'in "Cangl Ormanları" kitabının ikinci cildini okuduysanız "Mowgli'nin serüvenleri"ni zaten biliyorsunuz demektir.

RİKKİ TİKKİ TAWİ

Rudyard Kipling

Şimdi size Segowlee'deki büyük BUNGALOW'un banyosunda Rikki-Tikki-Tawi'nin (R.T.T.) büyük savaşını anlatacağım.

Aslında sağır bir kuş olan Darzee bu savaşta ona birazcık yardım etti ve hiçbir zaman yerde yürümeyen, hep duvarlarda sürünen yosunlu fare Ciuciundra ona birtakım öğütlerde bulundu ama R.T.T. gerçek bir savaşçı yeğledi.

R.T.T., tüyleri ve kuyruğu kediye ama başı ve davranışları gelincığe benzeyen memeli bir hayvandı. Gözleri, ince burnunun ucu kırmızıydı. İstekli olduğu zaman ve hoşuna gidiyorsa ön ya da arka pençeleriyle kaşınırdı. Bir fırçaya benzeyen kuyruğunun ucu çalı gibiydi. Uzun otların arasına yatıp da savaş narası attığı zaman sesi "Rikki-Tikki-Tikki-Tawi!" diye çınlardı.

Sıcak bir yaz günü korkunç bir fırtına koptu, çılgın gibi akan su, onu ana babasıyla birlikte yaşadığı ininden bir yol kenarındaki büyük bir çukura taşıdı. Zorluklar ve çığlıklar arasında zavallı R.T.T. yüzen bir ot yığınına tutununcaya kadar su içinde boğulmadan kalmaya çabaladı. Son gücüyle bu ot yığınına tutundu, sonra de kendini yitirdi. Gözlerini yeniden açtığı zaman kendisini bir bahçe yolunun ortasında, her tarafı çamura bulanmış, kızgın güneşin altında yatarken buldu. Binbir güçlükle, küçük bir çocuğun şöyle dediğini duydu:

-Burada ölü bir sansar var. Hadi onu gömelim.

Çocuğun annesi olduğu anlaşılan bir kadın sesi,

Hayır, diye karşılık verdi. Üstünü başını kurulamak için içeriye getirelim. Galiba hâlâ yaşıyor.

Onu eve taşıdılar, bir uşak dikkatle baş ve işaret parmaklarıyla tuttu, sonra ölü olmadığını ama yarı boğulmuş ol-

duğunu söyledi. O zaman hayvancağızı bir beze sarıp ateşin yanına koydular. Birkaç dakika sonra hayvan gözlerini açtı ve aksırdı.

(Tam o günlerde Bungalow'da göreve başlamış bir İngiliz olan) uşak,

- Şimdi, dedi, sakın onu ürketmeyin. Bakalım ne yapacak.

Yeryüzünde, başından kuyruğunun en uç noktasına kadar merakla dolu olan bir sansarı korkutmaktan daha güç bir şey yoktur. Aslında bütün sansarların ortak sözü şudur: "Gez ve bul" ve Rikki-Tikki gerçek bir sansardı. Üstüne sarılmış olan bezi inceledi ve bezin yiyecek bir şey olmadığını anladı; sonra masanın çevresinde koşmaya başladı, oturdu, tüylerini yaladı, sonunda küçük çocuğun sırtına atladı.

Babası,

-Teddy, sakın korkma, dedi. Sansarın arkadaşlığı böyledir.

Teddy,

-Oh, Oh! çenemin altını gıcıkıyor, dedi.

R.T.T., gözücuyla çocuğun boynuyla önlüğünün arasındaki bölgeye baktı, kulağını kokladı, yere yuvarlandı, sonra olduğu yerde oturup burnunu kaşımaya koyuldu.

Teddy'nin annesi,

Tanrım, diye bağırdı. Bu hayvanın hiçbir vahşiliği yok. Belki de ona iyi davrandık diye böylesine evcilleşti.

Kocası,

Hayır, dedi. Bütün sansarlar böyledir. Eğer Teddy kuyruğunu çekiştirip canını acıtmaz, kapana kısırmaya çalışmazsa, bütün gün evden bahçeye bahçeden eve koşturup durur; şimdi ona yiyecek birşeyler verelim.

Ona biraz çiğ et verdiler, hayvan bunu zevkle yedi. Yemeğini bitirdiği gibi balkona çıktı, güneşe karşı uzandı, güneşin sıcaklığı derisine de işlesin diye bütün tüylerini kabarttı. Biraz sonra Rikki-Tikki kendini çok daha iyi hissetti.

Daha sonra, çok meraklı olduğu için evi dolaşmaya başladı. Az kalsın geniş banyo küvetine düşüp boğulacaktı; yazı masasının üstünde duran mürekkep şişesine daldırdığı burnunu, uşağın yanan sigarasına kadar uzattı ve tabii yandı; uşağın yazı yazdığını görünce dizleri üstüne çökerek, bunu nasıl yaptığını yakından görmek istedi. Gece olduğu zaman Teddy'nin annesi

ve babası çocuklarını yoklamaya gittiler ve R.T.'yi çocuğun yavaşına yaslanmış, uyuyor buldular.

Teddy'nin annesi korkulu bir tavırla,

-Bu hoşuma gitmedi, dedi. Çocuğu ısırabilir de.

Baba,

-Bu olanaksız, Teddy bir bekçi köpeği ile olduğundan çok daha emin bir durumda şimdi. Şu anda odaya bir yılan girmeye görsün...

Ama Teddy'nin annesi böylesi korkunç birşeyi düşünmek bile istemiyordu.

Ertesi sabah Rikki-Tikki kahvaltısını yapmak için balkona çıkıp, Teddy'nin sırtına tünedi gene. Ona muz, biraz da katı yumurta verdiler. Kahvaltı bittikten sonra, Rikki-Tikki görülecek ne varsa hepsini incelemek üzere bahçeye çıktı. Kocaman, güzel, pembe gül fidanlarının, portakal ve yabani limon ağaçlarının, upuzun otların ve bambuların bulunduğu çok büyük bir bahçeydi. Rikki-Tikki yalandı.

Burası avlanmak için çok iyi bir yer, diye düşündü. Bu düşünce sevinçten kuyruğunu havaya kaldırttı, orayı burayı koklayarak sağa sola koşturmaya başladı. Bir ara bir diken yığınınan, yakınan birtakım sesler duydu.

Bunlar terzi kuşu Darzee'yle dişisiydi. İki kocaman yaprağı kenarlarından dikip, içine de yumuşacık tüyler doldurarak çok güzel bir yuva yapmışlardı. Hafif bir rüzgâr yuvayı salladığı zaman, Darzee ve karısı yaprağın kenarına dayanıp, üzgün üzgün ötüşüyorlardı.

Neden böyle üzgün üzgün ötüyorsunuz? diye sordu, Rikki-Tikki.

Darzee,

Hiç sorma, çok mutsuzuz! diye karşılık verdi. Dün bizim yavrulardan biri yuvadan aşağıya düştü ve Nag da onu parçaladı.

Hımm! dedi Rikki-Tikki, gerçekten çok üzücü birşey. Ama ben burada olduğum sürece bir orman bekçisi gibiyim. Kim bu Nag?

Darzee ve karısı korkudan hiçbir şey söyleyemediler. Bu soruya karşılık, Rikki-Tikki'nin kanını donduran bir ılık sesi duyuldu. Rikki-Tikki iki ayağı üstünde geriye doğru sıçradı. Sonra

otların arasından Nag'ın başı göründü. Nag, dilinden kuyruğuna kadar, kapkalın bir kobraydı. Yerde dikilip, kötü kötü bakan yılan, gözlerini Rikki-Tikki'ye çevirerek, ileri geri sallandı.

Demek Nag'ın kim olduğunu soruyorsun? İşte karşında duruyor, Nag benim. Gözlerime bak ve titre.

Rikki-Tikki bir an için korkuya kapıldı, ama gerçek bir sansarın uzun süre korku duyması olanaksızdı. Rikki-Tikki daha önceden canlı bir-yılanla hiç karşılaşmadığı halde, her sansarın bu durumda yapacağı en iyi şeyin yılanları yakalayıp, parçalamak olduğunu çok iyi biliyordu. Buz gibi soğumuş olan yüreği korkuyla titriyordu.

Dikkat, arkanda! Arkana bak! diye bağırdı Darzee.

Rikki- Tikki ardına bakacak zamanı olmadığını anlamıştı. Büyük bir sıçrayıp yaptı, tam o sırada Nag'ın karısı Nagaina'nın, vızıldayarak ok gibi geçen başı göründü. Sansarın işini bitirmek üzere arkadan sürünerek ona yaklaşmıştı.

Rikki-Tikki, onun başarısız atağından dolayı çıkardığı öfke ışığını duydu ve Nagaina'nın sırtını nişanlayarak, saldırdı. Yaşlı bir sansar olsaydı, tek bir ısırışla sırtını parçalamanın tam zamanı olduğunu bilirdi, ama o kobranın, kuyruğunu korkunç bir kırbaç gibi şaklatmasından korktu. Aslında Rikki-Tikki yılanı sırtından sırmıştı, ama bu Nagaina'yı öldürecek güçte değildi, üstelik onu yaralı ve öfkeli bir durumda bırakmıştı. Bu arada Rikki-Tikki yeni bir saldırıdan zor kurtuldu.

Nag yukarı, yuvaya doğru sıçrayarak,

Kötü, hain Darzee! diye bağırdı.

Ama Darzee yuvasını yılanların erişemeyeceği bir yere kurmuştu; ve yuva, Nag'ın sıçramalarıyla yalnızca biraz sarsıldı.

Rikki-Tikki bu arada gözlerinin kor gibi kızardığını hissediyordu. (Bir sansarın gözleri kızardığı zaman, bu onun öfkeden çılgına döndüğünü gösterir.) Ama Nag ve Nagaina otların arasında yitip gitmişlerdi bile. Rikki-Tikki her iki yılanla birden karşılaşmadığı için, onları izlemekten vazgeçti. Sakin sakin, geniş taş yol boyunca eve doğru yürümeye koyuldu. Sonra düşünmeye başladı. Bu onun için gerçekten de çok önemli bir işti.

Akşam olduğunda, her zamanki gibi evin çevresinde dolaşmak üzere dışarı çıktı, karanlıkta koştururken, duvar dibinde sürtmekte olan yosunlu fare Ciuciundra'yla karşılaştı.

Ciuciundra çok pırısı ve korkak bir hayvancıktı. Odayı bir baştan bir başa geçmek için kendi kendine cesaret vermeye çalışır, bunu hiçbir zaman başaramadığı için bütün gece sızlanıp dururdu.

Ciuciundra neredeyse ağlamaklı,

Ne olur beni öldürme, Rikki-Tikki, dedi, yalvarırım beni öldürme.

Sansar onu küçümseyici bir tavırla,

Bir yılan avcısının, pırısı bir sıçanı öldürmek isteyebileceğini mi sanıyorsun? diye karşılık verdi.

Ciuciundra çok üzgün bir sesle,

Yılanları öldüren gene onlar tarafından öldürülür, diye devam etti. Ya zavallı ben, bir gece karanlığında Nag'ın beni sen sanmayacağını nasıl bilebilirim?

Rikki-Tikki,

En küçük bir tehlike bile söz konusu değil, dedi. Bunun en açık örneği, Nag her zaman bahçede dolaşır, sen ise hiçbir zaman evden dışarı çıkmazsın.

Ciuciundra,

Yeğenim Ciua bana dedi ki... diye başladı, ama sonra birden sözü kesildi,

Ne dedi sana?

- Susss! Susss! Bir şeyler duymuyor musun, Rikki-Tikki?

Sansar bir süre kulaklarını dikip dinledi.

Ev derin bir sessizliğe gömülmüştü. Kulaklarını diktiğinde, ona sanki çok yavaş bir sürtünme, ancak pencere camında yürüyen bir yaban arısının çıkarabileceği çok hafif bir gürültü duyuyormuş gibi geldi. Bu kuşkusuz, tuğlalar üstünde yürüyen bir yılanın derisinin çıkardığı boğuk sürünme sesiydi.

Ya Nag, ya da Nagaina'dır bu, dedi kendi kendine. Banyo borusuna tırmanmaya çalışıyor.

Rikki-Tikki büyük bir hızla Teddy'nin banyosuna koştu ama hiçbir şey bulamadı; sonra Teddy'nin annesinin banyosuna girdi. Badanalı kaygan duvarda, banyo suyunu boşaltmak için tuğlalardan biri sökülümüştü ve banyo teknesinin dayandığı duvarın üst kısmına tünemiş olan Rikki-Tikki, Nag ile Nagaina'nın dışarıda, ay ışığında çene çaldıklarını duydu.

Nagaina kocasına,

Herkes evden gittiği zaman Rikki-Tikki de dışarı çıkmak zorunda kalacak, işte o zaman bahçe yeniden tümüyle bizim olacak. Yavaş yavaş içeri girer, ilk önce uşağı ısırsın, sakın unutma, sonra yanıma gelirsın, daha sonra da birlikte Rikki-Tikki'nin işini bitiririz.

Bunu duyan Rikki-Tikki baştan aşağı öfke ve tiksintiyle titredi. Sonra Nag'ın başı borunun ön tarafına çıktı, sonra da beş ayak uzunluğundaki gövdesi göründü. Çok öfkeli olmasına karşın, kobranın uzunluğu karşısında, sansar büyük bir korkuya kapıldı.

Bu arada Nag kendi çevresinde çörekledi, başını kaldırdı ve banyonun karanlığına doğru baktı. Rikki-Tikki yılanın pırıl pırıl yanan gözlerini gördü.

Eğer şimdi bunu öldürürsem, Nagaina farkına varacak düz yerde ona saldırdığım zaman bütün üstünlük onda olacak, diye düşündü.

Bu arada Nag öne arkaya sallanıp duruyordu. Daha sonra Rikki-Tikki, yılanın banyo teknesini doldurmaya yarayan bidondaki suyu içtiğini duydu.

Oh, ne kadar güzel! dedi kobra, kâhya sabaha karşı banyo yapmaya geldiğinde sopasını da birlikte getirmez kuşkusuz, böylece onu burada bekleyebileceğim. Beni duyuyor musun, Nagaina? Gün ışıyana dek burada bekleyeceğim.

Dışarıdan hiçbir karşılık gelmeyince, Rikki-Tikki Nagaina'nın gitmiş olduğunu anladı. Böylesi daha iyiydi. Bu arada Rikki-Tikki bir ölü sessizliği ile beklerken, Nag küpün karnına dolanıp duruyordu. Tam bir saat sonra Rikki-Tikki küpe doğru adım adım yaklaşmaya başladı. Nag derin derin uyuyordu. Rikki Tikki onun kocaman sırtını inceledikçe, dişlerini geçirebileceği en elverişli yerin neresi olduğunu soruyordu kendi kendine.

Rikki-Tikki,

Eğer ilk saldırıda sırtını parçalayamazsam, savaşmaya devam edecektir, işte o zaman işim biter! diye düşünüyordu.

Derisinin altındaki boynunun kalınlığını inceledi: çok zor bir bölgeydi bu, bir tek parça bile koparmaksızın ısırarak, Nag'ı daha çok öfkeliendirmekten başka bir işe yaramazdı.

Rikki-Tikki sonunda,

En iyisi başından ısırarak, diye bir karara vardı. Bütün tehlikeli bölgeleri bir kerede ısırma'yım.

Bunu der demez sıçradı. Yılanın başı küpün karnının altından biraz sarkıyordu ve Rikki-Tikki dişlerini geçirdiği gibi, kobranın başını hareketsiz bırakmak için, sırtını kırmızı topraktan yapılmış küpe dayadı. Bu durum ona birkaç saniyelik bir üstünlük sağladı. Sonra ağzında fare tutan bir köpek gibi, döşemenin üstünde sağa sola, oraya buraya sıçramaya başladı, ama gözleri kararıştı, çenesini gitgide daha çok sıkarak, yılanı ağzında tuttu. Ölü gibi oluncaya dek kendini yerden yere çarpması kaçınılmaz olduğundan, kendisinin ve ailesinin onurunu kurtarmak için, dişlerini, avına geçirmiş bir durumda bulmalarını istiyordu.

Tam başdönmeleri başlıyor, yara bere içinde kaldığını hissediyor, sırtındaki kemiklerin paramparça olduğunu sanıyordu ki, bir gök gürültüsü patladı. Kıpırmızı bir kor derisini dağlarken, bütün duyularını yok eden kızgın bir soluk onu kendinden geçirdi. Kâhya gürültüye uyanmış, nişan alıp, tüfeğindeki her iki kurşunu da Nag'ın sırtına boşaltmıştı.

-Bü bizim sansar, Alis; ama bu kez hayatımızı kurtardı geçekten.

Ertesi gün sansar tamamen uyuşmuş bir durumdaydı, ama yaptığı işten de son derece hoşnuttu.

Şimdi Nagaina ile hesaplaşmak gerekiyor, beş Nag'dan daha tehlikelidir şimdi. Hem sonra yumurtalardan başka bir yığın küçük kobracıklar çıkacak yakında. Eyvah, acaba yumurtaları nerede? Hemen Darzee'yi bulman gerek, diye düşündü.

Rikki-Tikki kahvaltayı beklemezsizin, Nag'ın ölümünden dolayı sevinç şarkıları söyleyen Darzee'nin yaşadığı çalılıklara doğru koştu.

Rikki-Tikki,

Nerde Nagaina? diye sordu.

Ahırın yanındaki çöplükte; Nag'ın ölümüne ağlıyor. Beyaz dişli Rikki-Tikki bir kahramandır!

Boş ver benim beyaz dişleri şimdi! Nagaina'nın yumurtalarını nereye bıraktığını biliyor musun?

Evet, güneş gören duvarın dibindeki bostanda. İyi ama Rikki-Tikki, umarım yumurtaları yemek istemiyorsundur!

Ne yemesi be! Darzee eğer biraz vicdanın varsa bana yardım etmelisin. Kanatlarından biri yaralıymış gibi ahıra doğru uçmalısın. Bırak Nagaina seni çalığa dek izlesin. O beni görmeden bostana girmeliyim.

Ama Darzee'nin beyni bir kuş tüyünden daha hafifti, üstelik Nagaina'nın yavrularını tıpkı kendisinin yaptığı gibi, gözlediğini bildiği için, onları öldürmenin doğru bir şey olmadığına karar verdi. Ama karısı ondan daha akıllıydı, kobranın yumurtalarının, küçük üçük bir yığın başka kobralar olacağını biliyordu. Bu yüzden yuvasından çıkıp uçmaya başladı.

Zavallı ben, kanadım kırıldı! Evin çocuğu taşla kanadımı kırdı, diye bağırarak, çöplüğün orada duran Nagaina'nın üstünde dönüp durmaya başladı.

Nagaina tıslayarak başını kaldırdı:

Rikki-Tikki'yi öldürmek istediğim gün ona haber veren sendin. Şimdi böyle topallaya topallaya yürümek için kötü bir yer seçtin.

Böyle diyerek, Darzee'nin eşine doğru, çöplerin arasında sürünmeye başladı.

Rikki-Tikki ahır yoluna doğru yöneldiklerini anlayınca arkadan dolanarak, duvarın yanındaki bostana doğru koştu.

Orada, ılık toprağın içindeki kavunların ortasında, büyük bir özenle gizlenmiş yumurtalar duruyordu. Rikki-Tikki, Cava tavukları kadar iri, yirmi beş tane yumurta buldu, kabuk yerine, beyazımsı bir deriyle kaplıydılar.

Rikki-Tikki,

Tam zamanında geldim, diye düşündü.

Küçük kobraların saydam derileri içinde kıvrılıp бүkүldükleri görölüyordu. Rikki-Tikki bunlardan birinin kabuğundan çıkar çıkmaz bir insanı, ya da bir sansarı zehirleyebilecek güçte olduğunu biliyordu. Büyük bir çabuklukla yumurtaları kırarak, yavru kobraları ayaklarıyla çiğnemeye başladı ve son üçünü de parçalamak üzereyken Darzee'nin eşinin çığlık çığığa bağırdığını duydu:

Rikki-Tikki, Nagaina evin balkonuna girdi, Tanrım, yalnızca öldürmeyi düşünüyor!

Bu çığlık üstüne, Rikki-Tikki iki yumurtayı da kırdıktan sonra, üçüncüsünü ağzına alarak yıldırım gibi bostanı geçti.

Eve vardı, sanki pençeleri yere değmiyormuşçasına büyük bir hızla balkonu aştı. Teddy annesi ve babası kahvaltı ediyorlardı, ama Rikki-Tikki hiçbirinin yiyeceklere dokunmadıklarını gördü. Heykel gibi, kıpırdamadan oturuyorlardı, yüzleri mum gibi sararmıştı. Nagaina, Teddy'in ayakları dibindeki bir hasırın dibine çöreklenmiş öne arkaya sallanarak zafer şarkıları söylüyordu.

Ey, Nag'ı öldüren insanoğlu, diye tıslıyordu, yerinden kıpırdama. Henüz hazır değilim. Biraz bekle hele. Oh, her üçünüz de çok iyi duruyorsunuz, eğer kıpırdarsanız saldırırım, eğer kıpırdamazsanız gene saldırırım. Ah budalalar, benim Nag'ımı öldürmeye cüret ettiniz demek!

Teddy'nin gözleri babasınınkilere çakılmıştı sanki ve babası mırıldanmaktan başka hiçbir şey yapamıyordu

Kıpırdama Teddy. Olduğun gibi kal, Teddy.

Rikki-Tikki, bu görüntü karşısında bağırmaya başladı:

- Arkana bak, Nagaina. Benimle döğüş.

Nagaina gözlerini çevirmeden,

Her şeyin sırası var. Az sonra seninle de hesaplaşacağım. Şimdi arkadaşlarına bak. Bak ne kadar da solgunlar, nasıl da korkudan tir-tir titriyorlar. Eğer bir adım atarsan, saldırırım.

Rikki-Tikki gülererek,

Git de yumurtalarına bir bak, dedi. Duvarın yanındaki bostana git bir bak. Git gör, Nagaina.

Koca yılan yarı buçuk döndü ve o zaman balkondaki yumurtayı gördü.

Alçak! Ver onu bana!! diye bağırdı.

Rikki-Tikki yumurtayı pençeleri arasında sıktı, gözleri kızardı kan başına sıçradı.

Bir kobra yılanına karşılık bana ne verirsin? Genç bir kobra yılanına karşılık, ha? Kuluçkanın sonuncusu olan bu yumurtaya karşılık ne veriyorsun bakalım? Şu anda kırmızı karıncalar, bostandaki öbür yumurtaları didikliyorlar.

Bu sözler üstüne Nagaina, 'sonuncu yumurtayı kurtarmayı tümüyle unutarak, büsbütün döndü. Rikki-Tikki Teddy'nin babasının şimşek gibi yerinden fırlayıp, çocuğu omuzlarından kavrayarak çay bardaklarının, Nagaina'nın tehlikeli bölgesinin içinden çekip çıkardığını gördü.

Rikki-Tikki büyük bir zaferle,

Yaşasın!! Ne güzel! Ne güzel! Teddy kurtuldu! Rikk-Tikk-Tikki! diye bağırmaya başladı. Şunu iyi bil ki, geçen akşam ban-yoda Nag'ın başını koparan bendim.

Rikki-Tikki bunu söyledikten sonra başını öne eğip, dört ayak üstünde yaylanmaya başladı.

Beni yerden yere çarptı, ama hepsi boşa gitti. Nag, kâhyanın tüfekte onu ikiye ayırmasından önce ölmüştü bile. Onu öldüren bendim, ben Rikki-Tikk-Tikki-Tawi! Şimdi sen gel bakalım. Gel Nagaina, döğüş benimle. Dulluğun uzun sürmeyecek.

Nagaina Teddy'i öldürme fırsatını kaçırmış olduğunu an-layınca Rikki-Tikki'ye baktı ve yumurtanın onun pençeleri ara-sında olduğunu gördü. Başını eğerek şöyle haykırdı:

Ver yumurtayı, Rikki-Tikki. Eğer benim sonuncu yu-murtamı verersen, buralardan çekip gideceğime, bir daha da geri dönmeyeceğime söz veriyorum.

Evet, evet, gideceksin ve bir daha da geri dönmeyeceksin; ama çöp yığınlarının arasında yatan Nag'a arkadaşlık etmeye gi-deceksin. Haydi, başla, gel bakalım dul kobra! Kâhya tüfeği al-maya gitti! Haydi, döğüş benimle.

Rikki-Tikki Nagaina'nın çevresinde, ama kuyruk dar-belerinden korunmak için biraz uzağında dolanıp duruyordu. Nagaina birden kendi üstüne yumuldu, sonra bir yay gibi fırladı. Rikki-Tikki geriye sıçradı. Bir, iki, üç kez Nagaina saldırdı, her seferinde başı balkonun döşemesine çarpıyor, darbeleri boşa gidiyordu. Sonra Rikki-Tikki, ona sırtından saldırmak dü-şüncesiyle zıplamaya başladı, ama Nagaina Rikki-Tikki'nin bu saldırısına karşı koymak üzere döndü. Bu arada sansar kendini kavganın gidişine kaptırmış, yumurtayı unutmuştu. Yumurta hâlâ balkonda duruyor ve Nagaina, ağır ağır dönerek her an biraz daha ona yaklaşıyordu.

Rikki-Tikki'nin soluk almak için durakladığı bir an Nagaina şimşek gibi fırlayıp yumurtayı ağzına aldı, balkon mer-divenlerine atılıp, bir ok gibi fırladı. Rikki-Tikki onu peşinden kovalıyordu. Kendini kurtarmak için kaçan bir kobra, bir atın sırtında şaklayan kamçı gibidir.

Rikki-Tikki ne olursa olsun ona mutlaka yetişmesi ge-rektiğini biliyordu, yoksa her şey yeniden başlayacaktı. Nagaina, Darzee'nin hâlâ o aptalca zafer şarkısını söylediği çalıhtaki ot-

lara doğru sürünüyordu. Ama Darzee'nin karısı oldukça akıllıydı. Nagaina yuvayı geçer geçmez, bir uçuş yaparak gidip kanatlarını kobranın başına çarptı. Nagaina başını öne doğru eğip bir an bekledi ve bu Rikki-Tikki'nin sırtına atlamasına yetti, bir yandan beyaz dişlerini kuyruğuna geçiriyor, öte yandan Nag'a yaptığı gibi başını ağzının içine alıyordu. Rikki-Tikki kobrayla birlikte aşağı doğru yuvarlardı. Ne kadar tecrübeli ve yaşlı olursa olsun, çok az sansar bir kobrayı yuvasına kadar izleyebilir. Çukurda korkunç bir karanlık vardı ve Rikki-Tikki, Nagaina'ya saldırabilecek kadar geniş olup olmadığını bilmiyordu. Rahatça hareket etmek için ayaklarını nemli ve pis kokan deliğin kenarlarına dayamış olan Rikki-Tikki son gücüyle yılanı kuyruğundan yakalamıştı. Yuvanın ağzındaki otların hareketi durunca, Darzee,

Oh, Rikki-Tikki'nin işi bitti! dedi. Ölüm şarkısı söylemek gerek. Yiğit Rikki-Tikki ölmüş demektir. Nagaina toprağın altında onu mutlaka öldürür.

Otlar yeniden kıpırdamaya başladığı zaman çok hüznü bir şarkı söylemek üzereydi. Her yanı toprağa bulanmış olan Rikki-Tikki önce bir pençesi sonra da ötekisi deliğin ağzından dışarı çıkarken bir yandan da bıyıklarını yalıyordu. Darzee bir çığlık attı. Rikki-Tikki üstündeki toprakları silkti, sonra aksırdı ve,

İşte her şey oldu bitti. Dul kobra bir daha yuvasından çıkmayacak.

Otların arasında yaşayan kırmızı karıncalar bunun gerçek olup olmadığını anlamak için, delik boyunca yuvaya inmeye başladılar.

Rikki-Tikki eve vardığı zaman, Teddy baygınlık geçirdiği için henüz solgun olan annesi ve kâhya neredeyse sevinçten ağlayarak, onu karşılamaya geldiler. O akşam Rikki-Tikki patlayıncaya dek yedi içti, sonra da Teddy'nin baş ucunda uyudu. Gece geç vakit Teddy'in annesi çocuğu yoklamaya gittiğinde, Rikki-Tikki'nin onun başucunda yattığını gördü. Kocasına,

Bizim ve Teddy'in hayatını kurtardı. Düşün bir kez, bu hayvan hepimizin hayatını kurtardı.

Ama sansarların uykuları çok hafif olduğundan Rikki-Tikki bu sözleri duydu ve yerinden sıçradı.

Oh demek sizsiniz! dedi. Şimdi neden korkuyorsunuz? Bütün kobra­lar, büyüğü küçüğü, hepsi öldü. Böyle olmasa bile, önemsiz, çünkü ben buradayım.

Rikki-Tikki kendini ne kadar övse haklıydı ama bunu yapmadı. Buna karşılık gerçek bir sansar olarak bahçeyi korumaya devam etti: Hiçbir kobra o duvarlardan başını gösteremeyinceye kadar dişiyle pençesiyle ve bütün varlığıyla savaştı.

14. Mektup

ENİK

Sevgili Giuliano,

Gönderdiğin fotoğrafı ve notunu aldım ama ikisi arasında büyük bir uyumsuzluk vardı. Güçlü ve artık büyümüş bir çocuk olduğun halde, neredeyse beş yaşındaki bir çocuk gibi yakınıyorsun mektubunda. Oysa olayları yigitlek ve rahatlıkla karışılaman gerekirdi.

Devam ettiğin okulun bir çalışma yılını kaybetmemene yaradığını sen kendin yazmıştın bana. Bunu az mı buluyorsun? Hem sonra azar işittiğin zaman bunu hakedip etmediğini araştırman gerek. Ne durumda olursa olsun, eğer bir şey yapmak gerekiyorsa bunu yakınmadan, köpek enikleri gibi öfkelenmeden, herşeyden bir yarar sağlayarak yapmak gerek.

Fotoğraftan gördüğüm kadarıyla senin gibi amacına kolayca ulaşabilecek bir çocuğun, mektupta yaptığın gibi yakınması hiç hoşuma gitmedi.

Fotoğraftaki seni daha çok seviyorum ve sana başarılar diliyorum.

Sevgiyle kucaklarım.

Antonio

15. Mektup

ABAJUR

Sevgili Giuliano,

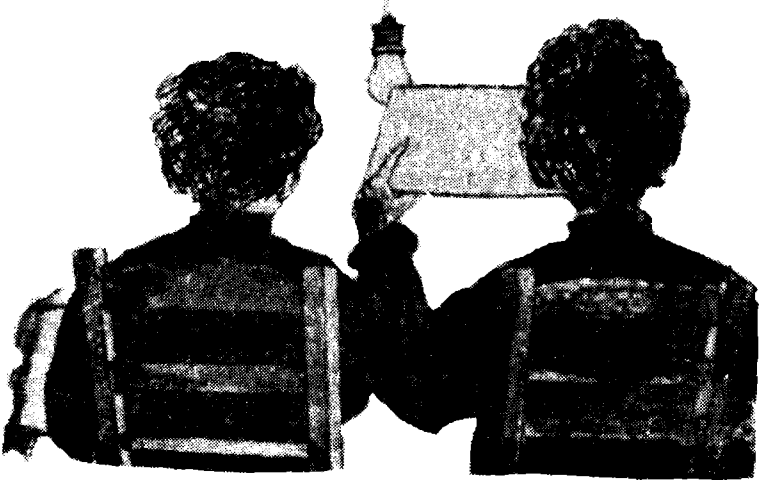
Mektubunu ve kedi resimli kartını aldım.

Delio ve senin, lamba için henüz bir abajur yapmamış olmanıza şaşıyorum. Elli santimlik pirinç ya da çelik bir çubuk, biraz renkli kumaş parçası veya kolalı kağıtla ışığın gözleri yormayacağı çok rahat bir abajur yapılabilir. Işığın kırılması için kenarlığı istenilen yöne çevrilebilecek biçimde ve geçmeli, ya da sabit olabilir.

Birkaç fotoğrafını aldım. Arkadaşlarınla birlikte tırmandığın İsveç divanı (En azından İtalyancası böyle) üstüne yaptığın çalışmaların hakkında birşeyler bilmek isterdim.

Baban gözlerinden öper.

Antonio

16. Mektup

DERS ÇALIŞMAK ZORDUR

Çok sevgili Giuliano,

Yeni öğrenim yılında sana başarılar dilerim.

Ders çalışırken karşılaştığın zorlukları bana birer birer anlatsan, çok çok sevinirim. Bana öyle geliyor ki, güçlüklerin ne olduğunu sen kendin ortaya çıkarabilirsen ötesi kolay olur ve çalışmakla bunların altından kalkabilirsin: Bu senin için yeterli değil mi? Biraz dağınıksın sanırım, sabırsızsın da. Belleğin iyi çalışmıyor, ve sen de onu çalıştırmak için bir şey yapmıyorsun belki de, ha, ne dersin? Uykuların düzenli mi? Oyun oynadığın zaman derslerini, ya da ders çalıştığın zaman oyunlarını düşünüyor musun? Artık büyüdüün. Tam bir kesinlikle sorularımı yanıtlayabilirsin.

Senin yaşındayken ben de çok düzensizdim. Kızlara kaçır oyunlar oynardım ama çok güçlü bir belleğim olduğu için çok iyi çalışır, derslerimle ilgili hiçbir şeyi gözümünden kaçırmazdım: Gerçeği söylemek gerekirse, oldukça kurnazdım ve çok az çalıştığım zamanlar bile güçlüklerin üstesinden gelebiliyordum. Devam ettiğim okuldaki ders düzeni çok ilkeldi. Öğretmenlerin hemen hepsi İtalyancayı çok kötü ve sınırlı konuşuyorlar, bu da beni daha üstün bir duruma getiriyordu. Çünkü öğretmenler öğrencileri orta seviyede tutmayı yeğliyorlar ve İtalyancayı iyi konuşmak da birçok şeyleri kolaylaştırmaya yarıyordu. (Okul, çoğunluğu köylü olan bir kasabada bulunuyordu, dolayısıyla öğrencilerin çoğu köylüydü.)

Sevgili Giuliano, hiç ara vermeden bana yazmaya devam edeceğinden kuşku yok, böylece beni de kendi yaşamına ortak etmiş olacaksın.

Gözlerinden öperim.

Antonio

17. Mektup

BABANIN ARMAĞANI

Sevgili Giuliano,

Demek okul hayatından kurtulup, kampa gidiyorsun. Sonra okula döneceksin. Niye hep tam yola çıkmak üzereyken, iki satır karalayıp atıyorsun bana?

Tatilin için seni çok çok öperim. Sana zamanı hatırlatmayı umarak ufak bir kol saati yolluyorum... belki artık hep son birkaç dakika içinde bana mektup yazmaktan vazgeçersin.

Öperim.

Antonio

18. Mektup

İRİ ÇALIŞMAK

Sevgili Giuliano,

Düşüncelerinde bir gelişme var mı? Gönderdiğin mektubu çok sevdim. Yazış biçimin öncekinden daha durgun. Bu da artık büyüümekte olan bir insan olduğunu gösteriyor.

Beni en çok ilgilendiren şeyin ne olduğunu soruyorsun. Böyle bir şey olmadığını söylemeliyim, yani aynı anda birçok şeyle birden ilgiliyim.

Örneğin, senin için beni ilgilendiren şey, çok ve tam bir çalışma yapman, aynı zamanda kararlı ve cesaretle dolu, güçlü sağlıklı olmandır. Kısacası, iyi dinlenmen, iştahlı yemek yemen, vb. vb. gibi şeyler beni ilgilendiriyor: Herşey sıkı sıkıya birbirine bağlı ve bütündür. Eğer bütünün bir tek parçası eksik ya da bütünü bozuyorsa, öz de bozulur. Bundan dolayı kendi yolunda kararlı adımlarla yürüyüp yürümediğin konusundaki soruyu yanıtlayamadığını yazman beni çok üzdü. Bu, daha çok çalışman ve güçlü olman gerektiğini gösteriyor. Kendini eğitmek, zorbalıklara karşı koymak kendi elinde olduğuna göre neden böyle bir soruya karşılık veremiyorsun?

Artık küçük bir çocuk olmadığını ve bir keresinde benden seni ciddiye almamı istediğin için, sana çok ciddi yazıyorum.

Bana öyle geliyor ki, kafanda bir yığın güçlükler var. Bu soruya karşılık verememeyi görün, düşündüğün, yaptığın, yazdığın her şeye karşı sorumlu olduğunu gösteriyor. Hem sonra bana yolladığın fotoğraflardan çok enerjik olduğun görülüyor. Hoşçakal, Giuliano!

Seni çok seviyorum.

Antonio

19. Mektup

İSTEDİĞİN GİBİ RESİM YAP

Sevgili Giuliano,

Canının istediği gibi, gülmek ve eğlenmek için resim yap. Hoşuna gitmeyen bir ödev gibi "ciddiyetle" değil. Bununla birlikte okulda yaptığın resimlerden bazılarını görmek isterdim! Nasıl yapıyorsun onları? Ciddi ciddi mi, yoksa eğlenmek için mi?

Okulundaki birçok şeyin iyi gittiğini sanıyorum; sağlığın nasıl? Koşup oynuyor, yalnızca önemsemeden yapılmış resimli kâğıtları karalayarak mı eğleniyorsun?

Benim için düşündüğün iyi dileklerden ötürü sağol.
Seni öperim.

Antonio

20. Mektup

AZ GÖRÜLEN BİR HAYVAN

Sevgili Giuliano,

Yolladığın desenleri çok sevdim, çünkü onları sen yaptın. Hem çok da ilginç, sanırım doğa böylesine şaşırtıcı şeyleri hiçbir zaman kendiliğinden icat etmedi.

Desenlerinden dördüncüsü olağanüstü bir hayvanı gösteriyor, bu bir hamam böceği olamaz çünkü çok büyük ve bütün büyük dörtayaklılarda olduğu gibi yalnızca dört uzun ayağı var. Bir at da değil, çünkü kulakları gözle görülemeyecek kadar küçük.

(Çizdiğin başka bir hayvanın ve bir adamın da kulağı yok).

Evcil bir aslan olabilir... aynı zamanda saydam. Saydam diyorum, çünkü binicisinin arkada ayağı da görünüyor.

Senin adamlarının parmakları uçlarında yürüyebilmeleri çok hoşuma gidiyor. Bir ağaç dalının en ucunda, ya da hayvanların başları üstünde (belki de bunun için hayvanlar kulaklarını yitiriyorlardır).

Sevgili Giuliano çizdiğin resimlerin beni böylesine güldürüp eğlendirmesi seni üzüyor mu acaba? Onları öyle, oldukları gibi seviyorum. Ama bu arada hemen şöyle bir karaladıklarımı değil de okul için yaptığın resimlerini yollar misin bana?

Antonio

21.Mektup

"BARBABUCCO"

Sevgili Giuliano,

Büyük bir sevinçle yeni çizdiğin resimleri aldım, neşeli, dolayısıyla sağlıklı olduğun anlaşıyor. Ama söyle bana şaka olsun diye yaptıklarının dışında, araştırılmış desenler çiziyor musun? Okulda size resim yapmasını öğretip öğretmediklerini, senin de ciddi ciddi oturup desen çizmeyi sevip sevmediğini bana henüz yazmadın.

Çocukken durmadan çizerdim, ama daha çok sabır isteyen desenlerdi bunlar; hiç kimse bana resim yapmayı öğretmedi. Dergi resimlerini büyüterek kopya ederedim. Hiç de zor olmayan kendi yöntemlerimle ana renkleri de araştırdım, yalnızca bu iş büyük bir sabır istiyordu.

Bana en azından üç aylık bir çalışmaya patlayan bir resmi daha anımsıyorum: İki dirhem bir çekirdek giyinmiş kuşanmış bir köylü, suyu çıkarılmaya hazır üzümlerle dolu büyük bir fiçiya düşmüş, yusuvarlak şişman bir köylü kadın da yarı korkmuş yarı eğlenerek bu olayı seyrediyordu. Bu resim, onu kızdıran çocuklara ve bütün düşmanlarına, beklenmedik bir sırada, aniden toslayan öfkeli bir tekenin serüvenlerini anlatıyordu.

Yaptığım resimlerdeki her olay mutlulukla sonuçlanıyordu. Küçük resimleri büyütmekten çok hoşlanıyordum; yirmi santimlik bir cetvel, bir pergel ve kurşun kalemle çiziyor yeniden çiziyordum. Erkek kardeşlerim, kız kardeşlerim beni seyrediyorlar, gülüyorlar ama hemen koşup oynamayı yeğliyor ve beni deneylerimle başbaşa bırakıyorlardı.

Seni çok çok öperim.

Antonio

22. Mektup

OTURMAYI ÖĞREN

Sevgili Delio,

Yolladığın mektuplar gitgide daha kısalıyor ve bir öncekinin tekrarı oluyor. Daha uzun ve daha ilginç şeyler yazman için yeterli zamanının olduğunu sanıyorum. Gezintiye çıkmadan hemen önce bir iki satır karalamana gerek yok. Sana da öyle gelmiyor mu?

Ayrıca babanın, yolladığın mektupları okuyarak, seni yalnızca papağanın kaderiyle ilgilenen, ve öylesine sıradan kitaplar okuduğunu söyleyen bir budala olarak yargılamasına sevinmezsin sanırım.

Senin için en zor olan şeylerden birinin, düşüncelerini toparlamak için bir masa başına oturmak (doğrudan doğruya düşünmek), belli bir incelikle yazı yazmak olduğuna inanıyorum. Bu, ustalaşmak isteyen bir işçinin karşılaştığı güçlüklerden daha da öte, bir "öğrenme" devresidir ve tam senin yaşında başlamak gerekir.

Seni öperim.

Antonio

23. Mektup

VERİLEN SÖZÜ TUTMAK

Sevgili Giuliano,

Annen ve ninenden aldığım mektuplarda senin hakkında yeni bilgiler edindim.

Peki ama sen niye iki satır yazmıyorsun? Senden mektup aldığım zaman çok mutlu oluyorum. Okulun, arkadaşların, öğretmenlerin, gördüğün ağaçlar, oynadığın oyunlar hakkında bana neler neler yazabilirdin oysa.

Hem sonra... geçirdiğin her tatil günü üstüne bana bir şeyler yazacağına söz vermiştin. Birtakım kayıplara malolsa bile insan verdiği sözü tutmalı, ayrıca birkaç satır yazman için de çok şeyler yitireceğini sanmıyorum...

Gözlerinden öperim.

Antonio

24. Mektup

HEMEN HEMEN BİR ASKER

Sevgili Giuliano,
Nihayet birkaç satır karalayabildin.
Doğum gününü kutlarım: artık büyüdün, hemen hemen
bir asker oldun.
Saat hoşuna gitti mi?
Okul hayatını bana yazacak mısın?
Seni kucaklarım.

Antonio

25. Mektup

UYUKLAYAN HOMER

Sevgili Giuliano,

Wells'in yalnızca bir hikâyesini okumuşsun. Sayısız romanlar, seçme hikâyeler, bilimsel tarih kitapları yazan bu yazarın bütün yapıtlarını okuyup eleştirmek, yazarın en iyi ya da en kötü, veya orta olan kitaplarının hangileri olduğuna karar verebilmek ister miydin?

Yunan antik çağının en büyük yazarı Homeros. Latin yazarı Orazio, Homeros'un da zaman zaman "uyukladığını" yazıyor.

Hiç kuşkusuz Wells, Homeros'la karşılaştırıldığında bir yılda en az üçyüzatmış gün uyukluyor, ama geri kalan öteki beş, ya da altı gün (şubatın yirmi dokuz çektiği yıllar) için beş gün tamamen uyanıyor, hoş giden ve her zaman eleştiriye açık yapıtlar veriyordu.

Sen de genellikle düzenli değilsin; mektubun, acele acele yazılmış, yarım bırakılmış sözcüklerle dolu. Bununla birlikte daha düzenli, daha özenerek, çok daha iyi mektuplar yazabileceğine inanıyorum. Bundan dolayı bu mektubuna bakarak karar veremeyeceğim. Ve "şu eşek çocuğa bak sen, hele!" demeyeceğim.

Sevgili Giuliano kendini bırakma yaz, göreceksin ki yarğalarında güçlü olacaksın.

Seninle karşılıklı geçip tartışmamak beni üzüyor: Benim çok ukala biri olduğumu sanma sakın, seninle ve Delio'yla gülmek, şakalaşmak, çocukken beni de ilgilendiren birçok şeyden söz etmek isterdim.

Sevgiyle öperim.

Antonio

26. Mektup

DÜZENLİ OLMAYI ÖĞREN

Sevgili Giuliano,

Bu kez hiçbir mektubun elime geçmedi.üzgünüm. Eğer sık yazsaydın sevinirdim. Ayrıca tatiline ait gündelik olayları yazacağına (bana öyle geliyor), Delio'yla birlikte mektup yollayacağına söz vermiştin. Birazcık düzensiz olduğun anlaşılıyor ve senin için görev olan bir şeyi unutuyorsun. Bana her konuda yazabilirsin, sana büyük bir ciddiyetle cevap vereceğim. Artık büyüdün, bunun için de belli bir sorumluluk yüklenmen gerek. Bu konuda ne düşünüyorsun? Okulda yaptıklarını, dersleri kolay öğrenip öğrenemediğini, seni ilgilendiren şeyleri, herşeyi yaz bana. Örneğin, seni ilgilendirmeyen bir konuyu mutlaka öğrenmen gerekiyorsa bunu nasıl başarıyorsun? Hangi oyunları daha çok seviyorsun?

Öperim.

Antonio

HER ŞEY CİDDİDİR

Çok sevgili Giuliano,

Sana ciddi şeyler yazmamı istiyorsun. Çok güzel. Peki ama mektuplarımda okumak istediğin bu "ciddi" şeyler neler? Sen bir çocuksun ve çocuklar için olan şeyler de bir çocuk için ciddidir, çünkü çocuklar için olan bu şeyler çocuğun yaşı, deneyleri, onun bu şeyler karşısındaki deney ve yetenekleriyle içli dışlıdır. Ayrıca her beş günde bir, iki üç satır yazmaya söz veriyorsun: Bunu çok büyük bir istekle yaptığımı bana gösterirsen çok sevinirim. (Elimden geldiği sürece) sana her zaman büyük bir ciddiyetle yazacağım.

Sevgili çocuğum seni yalnızca mektuplarından ve büyüklelerinin bana yolladıkları bilgilerden tanıyorum: Çok iyi bir çocuk olduğunu biliyorum, peki ama niye bana deniz yolculuğun üstüne hiçbir şey yazmadın? Yoksa önemli birşey olmadığını mı sanıyorsun? Seni ilgilendiren herşey benim için çok önemlidir, ve beni çok ilgilendirir. Hattâ oynadığın oyunlar bile?..

Çok çok öperim.

Antonio

28. Mektup

BİRLİKTE EĞLENELİM

Sevgili Giuliano,

Yeni okulunla aran nasıl? En çok neyi seviyorsun? Deniz kenarında mı, yoksa ormanda ağaçların arasında yaşamak mı hoşuna gider?

Beni sevindirmek istiyorsan, sabah uyandığın andan, akşam yatıncaya kadar geçirdiğin tam bir günü anlat bana. Böylece yaşamını daha iyi düşleyebilir, bütün davranışlarını gözümde canlandırabilirim..

Bana içinde bulunduğun ortamı, arkadaşlarını, öğretmenlerini, hayvanları, herşeyi anlat: Herbirini bir mektuba yaz, böylece yorulmazsın. Sanki beni güldürmek istiyormuşsun gibi hem de kendin eğlenerek yaz bana.

Sevgili çocuğum, kucaklarım seni.

Antonio

t

29. Mektup

SEN KÜÇÜK BİR DELİKANLISIN

Evet Giuliano!

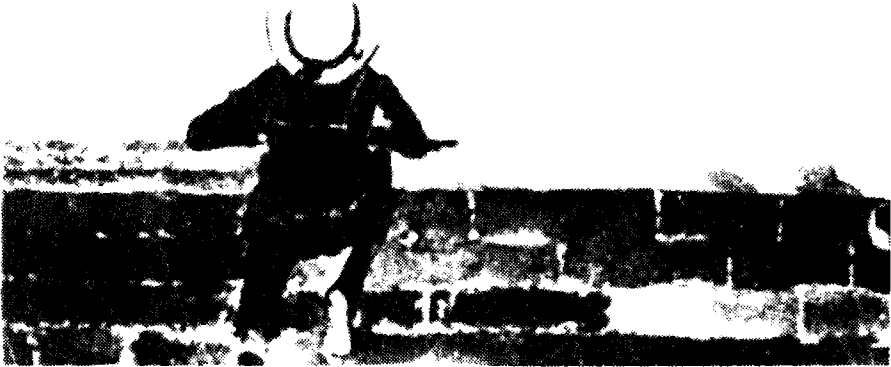
Yaşasın!

Fotoğrafını aldım ve seni görünce sevinçten havalara uçtum. Uzun zaman önce yolladıkları fotoğrafa göre çok daha büyüymüş ve değişmissin. Artık gerçekten bir delikanlı olmuştun. Neden bana hiç yazmıyorsun?

Uzun bir mektubunu bekliyorum.

Öperim.

Antonio

30.Mektup

İLK KOL SAATİ

Sevgili Giuliano,

Çok daha iyi yazdığını sevinçle gördüm: Kocaman bir adam gibi yazıyorsun.

Kaptan Grant'ın çocukluğu üstüne gördüğün film neden hoşuna gitmedi? Biraz daha geniş yazmalı, ne düşündüğünü, en çok hangi kitapları sevdiğini bana anlatmalısın.

Demek gönderdiğim kol saatini sevdin. Çok sevindim. So-kağa da çıksan hiç korkmadan koluna tak onu; bileğine iyice yerleştirdikten sonra boks ve benzeri gibi zorlu oyunlar oynamayıp, kendini dağıtmazsan, hiç kaybolmaz. En çok hangi oyunu seviyorsun?

Sevgili Giuliano, seni öperim.

Antonio

31. Mektup

"PAPAĞANIN SAĞLIĞI İYİ!"

Sevgili Delio,

Sanki yabancılar için hazırlanmış bir dilbilgisi kitabından fırlamış gibi satırlarla bana bir mektup yazmışsın: "Papağanın sağlığı iyidir!" (En iyi dileklerini sunabilirsin ona)

Pickwick hakkında ne düşünüyorsun? Sınavların nasıl geçiyor? Biraz olsun sarsıyor mu seni, yoksa kendine güveniyor musun?

Uzun bir süredir bana yalnızca birkaç satır ve hiç de ilginç olmayan şeyler yazıyorsun. Neden? Biraz daha uzun yaz.

Gözlerinden öperim.

Antonio

Studien zu Der Frieden
1952. Tusche
Skizzenblätter

BİR MEZARCIYI KAÇIRAN CİNLERİN MASALI

Charles Dickens

Yıllar yıllar önce kentin birinde Gabriele Grub adında kilise ve ölü gömme işlerine bakan bir adam yaşıyordu. Her zaman homurdanan, sevimsiz biriydi. Kendisinden ve yeğinin kocaman cebine soktuğu eski bir içki şişesinden başka hiç kimseyle iyi geçinemezdi. Grub neşeli yüzler gördüğü zaman, kötü ve öfkeli bakışlar fırlatırdı; o zaman herkeste bir hoşnutsuzluk belirirdi.

Bir yılbaşı arifesiydi, ertesi sabah bir mezar kazıp bitirmesi gerekince güneşin batmasına yakın, iş önlüğünü sırtına vurup, mezarlığa doğru yola koyuldu. Yol boyunca ağır ağır yürürken, havai fişeklerin ışıklarını görmeye, yılbaşı gecesine hazırlananların attıkları kahkahaları, neşeli çığlıkları ve yiyeceklerin iştah açıcı kokularını duymaya başladı. Bütün bunlar bizim Grub'un yüreğinde eski ve buruk bir tad bırakıyordu; koşup oynayan çocukların mutlu yüzleriyle karşılaştığında, onları kızıl, kızamık, diftere, boğmaca ya da bu çeşitten bir hastalığa yakalanmış olarak düşledi ve kuvvetle önlüğünün kollarını sıktı. Böyle düşünceler içinde ilerlerken birkaç tanıdığın verdiği selamı, mezarlığa kıvrılan geçiyolunu dönünceye dek dişlerinin arasından homurdanarak aldı.

Mezarlığa vardığı gibi paltosunu çıkardı, el fenerini yere koydu, yarıya kadar kazılmış çukurun içine girip, soluk soluğa tam bir saat çalıştı. Kazmayı bitirdiği zaman büyük bir memnunlukla eserini seyretti ve önlüğünü çıkarırken şarkı söylemeye başladı:

*Ne güzel bir ev yaz ve kış için
Altı karış bir yer cehenneme gidecekler için,
Ayak ucuna ve baş ucuna birer taş,
Ne bayram solucanlar için, ne güzel bir aş!
Yeşil otlar, hafif mantarlar başucunda
Bu ev ne de güzel duruyor mezarlıkta.*

Bizim Gabriel bir mezar taşına oturup, yeleğinin cebindeki şişeyi çıkarttıktan sonra,

Oh, oh! diye bağırdı. Güzel bir yılbaşı tabutu! Bir yılbaşı sandığı! Aman ne güzel, ne iyi!

Tam arkasından gelen bir ses aynı şekilde,

- Oh! Oh! Oh! diye takrarladı.

Gabriele korku içinde çevresine bakındı. Solgun ay ışığı altında herşey sakın görünüyordu. Mezarların üstündeki çiğler pırıl pırıl parlıyor, eski kilisenin oymaları üstünde tomurcuklar gibi ışıldıyorlardı. Bu durgun görüntüyü bozacak en küçük bir gürültü duyulmuyordu.

Gabriele şişeyi dudaklarına götürürken,

Her halde benim sesimin yankısı, dedi.

Kalın bir ses,

Hayır, yankı filan değil, diye karşılık verdi.

Gabriele kaçmak için ayağa fırladı ama gözleri, damarlarındaki kanı donduran bir görüntüye takıldığı için, korku ve şaşkınlıkla olduğu yere çakıldı kaldı.

İki adım ötede bir mezar taşının üstüne oturmuş, hiç kuşkusuz bu dünyadan olmayan garip bir yaratık duruyordu. İsteddiği an yere dokundurabileceği upuzun bacaklarını tuhaf bir biçimde bükmişti; kasları hayli gelişmiş olan kolları çıplaktı; ellerini dizlerinin üstüne koymuştu. Fıçı gibi yuvarlak olan gövdesinin üstünde, saçaklar ve işlemelerle süslü bir cübbe taşıyordu; sırtına kısa bir şal atmış, boyunbağını özenle bağlamıştı: upuzun ayakkabılarının burunları kıvrıktı. Başında mürekkepli kalemle süslenmiş pembe bir şapka taşıyordu.

Cin,

Yankı değildi o ses, dedi.

Çarpılmış gibi olan Gabriele karşılık veremedi.

Cin son derece ciddi bir sesle,

Bu yılbaşı gecesinde burada ne işin var? diye sordu.

Ölögömücü,

Bir mezar kazmaya gelmişim de, bayım, diye kekeledi.

Böyle bir gecede kim bir mezarlıkta, bu mezarlar arasında dolaşmaya cesaret edebilir? diye bağırdı cin.

Mezarlığı doldurmuşa benzeyen ve çılgınca bağırان bir yığın ses,

Gabriele Grub! Gabriele Grub! diye inliyordu sanki.

Gabriele Grub korkuyla çevresine bakındı ama hiçbir şey göremedi.

Cin,

Bu şişenin içinde ne var? diye sordu.

Mezarıcı, bu garip yarattığı, cinlerin gümrük dairesinde bir görevli sanıp, şişedeki ardıc suyunu da birtakım kaçakçılardan satın aldığı için, titremeye başladı, ve,

Bi.. Biraz ardıc suyu, efendim, diye geveledi.

Cin,

Kim tek başına, üstelik böyle bir gecede ardıc suyu içere? diye bağırdı.

- Gabriele Grub! Gabriele Grub! diye genç bir yığın ses karşılık verdi.

Cin, canlıdan çok ölüye benzeyen bizim zavallı Gabriele'ye kötü bir tavırla gözlerini dikti; sonra sesini yükselterek bağırmaya başladı:

- Öyleyse bizim yasal avımız kimdir?

Bu soruya yüzlerce ağızdan çıkıyormuşçasına bir şarkıyla karşılık verildi. Bunlar kilise organının en yüksek perdesiyle bağınıyorlardı: Öyle ki, gene "Gabriele Grub! Gabriele Grub!" diye bağırılıp tekrarlanan, sanki vahşi bir rüzgârın mezarcının kulaklarına kadar getirdiği korkunç bir şarkıydı bu.

Cin kaba bir gülüşle,

Bu işe sen ne diyorsun, bakalım? diye sordu.

Zavallı mezarıcı korkudan yarı baygın bir halde,

Oh!.. Bütün bunlar çok ilginç!.. diye karşılık verdi. Ama izninizle, işimi bitirmem gerekiyor da...

Cin,

İş mi? diye sordu. Hangi iş?

Mezar, bayım. Mezarı bitirmem gerek, diye kekeledi, mezarıcı.

Haa, mezar! diye bağırdı, cin. Bütün insanlar mutlu olurken kim mezar kazmak ister ve bundan zevk alır?

Bunun üstüne yeniden o garip sesler hep bir ağızdan,
Gabriele Grub!! Gabriele Grub! diye karşılık verdiler.

Cin konuşmasını gereksiz yere uzatarak,

Korkarım sevgili Gabriele, arkadaşlarım seni istiyor. Gerçekten de bundan korkuyorum.

Zavalcılık gitgide daha da büyük bir korkuya kapılarak,

İzninizle, efendim, diye karşılık verdi. Sanırım yanılıyorsunuz. arkadaşlarınız beni hiç tanımazlar, beni hiç görmediler ki!

Cin.

A, gördüler seni, gördüler! dedi. Neşeli çocuklara kötülükle bakan ve öfkeyle önlüğünün kollarını çekiştiren, bu hain bakışlı ve karanlık yüzlü adamı hepimiz çok iyi tanıyoruz!

Cin birden deli gibi gülmeye başladı, bacaklarını havaya dikip başı üstünde, daha doğrusu pembe şapkasının üstünde amuda kalktı. Sonra hayranlık verici bir çeviklikle korkunç bir sıçrayış yaptı ve tam ölügömücünün ayakları dibine düştü. Zavalcılık binlerce kez kaçmaya çalıştı ama hepsi boşa gitti.

Ben... Ben... Sanırım sizi bırakmam gerek efendim.

Bizi bırakmak ha! diye gürlledi cin. Hey bakın, Gabriele Grub bizi terketmek istiyormuş! Hah! Hah! Hah!

Tam o sırada mezarıcı, sanki aniden ateş almış gibi kilisenin pencerelerinden korkunç bir ışığın parladığını gördü. Işık kaybolur kaybolmaz, tıpatıp birincisine benzeyen bir cinler bulutu mezarlığı kaplarken, neşeli bir org sesi yükseldi.

Başlarında bizim cin olduğu halde mezarların arasında atçılık oynamaya başladılar. İnsanın başını döndüren bir çılgınlıkla, bir çember halinde koşuyorlardı. Bir süre sonra oyunun çılgınlığı en yüksek noktasına ulaştı. Kendilerini geyik yerine koyup gitgide daha çok sıçırıyor, org sesi yükseldikçe yükseliyor, başlarını bacak aralarına sokarak yerlerde yuvarlanıyor, lastik toplar gibi mezarların arasında zıplıyorlardı.

Birden cinler kralı Gabriele Grub'un sırtına atlayıp, onu boynundan yere doğru çekerek beraberce toprağın altına gir-

dikleri zaman, zavallı mezarcı başının topaç gibi döndüğünü ve bacalarının tir tir titrediğini hissediyordu.

Bu baş döndürücü inişten sonra soluk almayı başaran Gabriele kendisini geniş bir mağarada buldu. Çevresinde yüzlerce cin vardı. Mağaranın tam ortasındaki bir setin üstünden iş arkadaşlarından birinin geçmekte olduğunu farketti. Gabriele Grub canlıdan çok bir ölüye benziyordu.

Cinler kralı,

Bu gece hava soğuk, dedi, çok soğuk. Bana içmek için sıcak birşeyler getirin!

Bu buyruk üstüne, yarım düzine kadar cin rüzgârla savrulmuşçasına yerlerinden fırladı ve anında, krallarına sunmak üzere, üstünden dumanlar tüten bir tas sıcak içkiyle döndü.

Cinler kralı taştan çıkan alevleri yutarken,

Ah! diye bağırdı, işte bu insanın içini ısıtır! Bay Grub'a da bir tane getirin.

Zavallı mezarcı boşuna ayak directti ve geceleri sıcak içki içmeye alışkın olmadığını boşuna haykırdı; cinlerden biri sıcak sıvıyı boğazından akıtırken, bir başkası onu sımsıkı tutuyordu.

Orada olanların tümü mezarcının öksürdüğünü, soluk soğuğa kaldığını, yanmış gözlerinden akan iri gözyaşı damlalarını sildiğini görünce, mağarayı yerinden sarsan bir gökgürültüsü gibi tiz ve korkunç kahkahalar attılar.

Cinler kralı pembe şapkasını zarif bir tavırla çıkarıp sipsivri ucunu Gabriele'nin gözüne sokacak gibi uzatarak ve korkunç bir şekilde onun canını acıtarak,

- Şimdi, dedi, gülmekten nefret eden bu adama, eğlence listemizden birkaç neşeli sahne göstereyim.

Bunu söyler söylemez mağarayı kaplayan yoğun bulut tabakası gitgide kaybolarak, basit ama tertemiz ve düzenli bir apartman dairesini ortaya çıkardı. Birkaç çocuk ocağın başında, analarının dizi dibinde oturuyorlardı. Anaları arada bir kalkıyor, perdeleri aralıyor ve sanki birini bekliyormuş gibi dışarıya bakıyordu. Masanın üstüne basit bir akşam yemeği hazırlanmıştı. Sonunda kapı çalındı, anneleri kapıyı açarken çocuklar içeriye giren babalarını el çırparak karşıladılar. Baba üstündeki karları silkeledikten sonra paltosunu çıkardı sonra masanın başına oturdu. Çocuklar babalarının dizlerine tırmandılar. Hepsinden

mutluluk ve sağlık fıskırıyordu.

Sonra bu görüntü yavaş yavaş değişti. Evin en küçük ve en sevimli çocuğunun ölmekte olduğu küçük bir yatak odası belirdi. Çocuğun yanakları güller gibi pembeleşmiş, gözleri çakmak çakmaktı. Mezarıcı büyük bir dikkatle bunları inceliyordu; kısa bir süre sonra çocuğun boynu büküldü. Ölmüştü. Kardeşleri yatağın çevresine toplanıp korkuyla küçük ölüye bakıp sarkmış olan minik eli sevgiyle sıktılar. Çocuğun ölmüş olduğunu, ışıklı ve mutlu gökyüzünden gelen küçük bir meleğin onu kutsadığını anlıyorlardı.

Gene hafif bir bulut tabakası geçti görüntünün üstünden ve sahne bir kez daha değişti. Artık iyice yaşlanmış ana babayla, gitgide sayıları azalmış çocuklar göründü. Bununla birlikte huzurluydular ve her birinin yüzünde sakin bir mutluluk okunuyordu. En küçük çocuktan sonra baba, bir süre sonra da bütün yaşamı boyunca ona arkadaşlık etmiş olan eşi ve çocukları teker teker mezara giriyorlardı. Geride kalanlar mezarın üstünü örten otları gözyaşlarıyla ıslatarak, ölülerine doğru eğiliyorlardı. Sonra ayağa kalkıyor, üzgün olmalarına karşın, nasıl olsa bir gün karşılaşacaklarını bildikleri için umutsuz yakınmaları bırakarak uzaklaşıyorlardı, bu düşünceyle kısa bir süre sonra mutluluk ve neşelerine kavuşuyorlardı.

Herşeyi mezarcının gözünden gizleyen bulut bir kez daha sahnenin üstüne çöktü.

Cinler kralı geniş yüzünü Gabriele Grub'a çevirerek,

Bütün bu gördüklerin üstüne neler düşünüyorsun, bakalım? diye sordu.

Gabriele gördüğu şeyin çok sevimli olduğunu kekeleydi ama bu arada kendisini aşağılayarak süzen cinin karşısında ne kadar utanç duyduğunu da gizleyemedi.

Cin küçümseyici bir sesle,

- Oh... Sefil adam! diye haykırdı. Sen... Daha çok şeyler söylemek istedi ama duyduğu küçümseme sesini boğdu. O zaman lastik gibi esnek bacaklarından birini kaldırdı, başının çevresine doladı ve nişan alarak Gabriele Grub'a korkunç bir tekme attı. Bu hareket bir işaret yerine geçti: Bütün cinler Gabriele Grub'un çevresinde toplandı ve acımasız kaba tekmeler atarak onu hırpalamaya başladılar.

Cinler kralı,

Ona daha başka şeyler de gösterelim, dedi.

Bu sözler üstüne mağaranın içindeki bulut tabakası kalktı ve Gabriele'nin memleketinin çevresindeki kırlara benzeyen bir görüntü ortaya çıktı. Güneş, deniz kadar mavi bir gökyüzünde parlıyor, ağaçlar ve çiçekler o pırl pırl ışıktaydı, olduklarından daha yeşil ve daha canlı görünüyordu. Dere tatlı tatlı akıyor, ağaçlar, yaprakların arasından mırıldanarak dolaşan rüzgârla hışırdıyordu. Kuşlar dallar üstünde cıvı cıvı ötüşüyor, tarla kuşu şarkı söyleyerek sabahı karşılıyordu. Aslında sabahın ilk saatleriydi: apaydınlık, mis kokulu, mutlu bir yaz sabahıydı. Herşey yaşamı kışkırtıyordu. Herşeyden hayat fışkırıyordu. Karınca yuvasından çıkıyor, günlük ekmeğini bulmak için yola koyuluyordu. Kelebek güneşin sınırsız parlaklığı altında ısınarak uçuyordu. Yüzlerce böcek uçabilmenin verdiği sevinçle, kısa ama mutlu yaşamlarına şükrederek, saydam kanatlarını açıyorlardı. İnsanoğlu da doğaya çıkıyordu; herşey aydınlık ve parlaktı.

Bulut bu görüntülerin üstünde yoğunlaştı ve yeniden herşeyi mezarının gözlerinden gizledi.

Cinler kralı bir kez daha Gabriele Grub'a döndü ve,

Ne düşünüyorsun, bakalım? diye sordu.

Gabriele bunların da çok ilginç ve sevimli olduğunu söyledi ama cinin küçümseyen bakışları altında gitgide daha çok ezildi.

Öfkeden köpüren cinler kralı,

Alçak adam! diye bağırarak gence. Öteki cinler efendilerinin hareketlerini izlerken, cinler kralı havaya kaldırdığı bacağıyla mezarının omuzuna attı.

Birçok kez bulut çöktü ve kalktı ve bütün bu görüntüler Gabriele'ye birçok şey öğretti. Cinlerin tekme yağmuru altında omuzları yanmaya başlayan mezarıcı, gitgide daha ilgi çekici olan sahnelere gözlerini dikmiş, bakıyordu. Çok katı koşullar altında çalışan insanların, güç ve kavgayla vererek bir parça ekme kazanmalarına karşın mutlu ve apaydınlık olduklarını gördü. Tanrının en nazik yaratığı olan kadının çok büyük acılarla, yüreğinde bir sevgi pınarı ve sadakat taşıdığı için çok büyük yıkımlar ve acılarla karşı karşıya olduğunu gördü; ama özellikle kendisi gibi, başkalarının mutluluklarına ve sevinçlerine karşı

büyük bir öfke duyan insanların bu güzel yeryüzündeki en çirkin bitkilerden farksız olduğunu anladı. O zaman yeryüzündeki bütün iyilikleri kendisinin kötü yanlarıyla karşılaştırdı ve yaptığı hesaplaşmalar sonunda bu dünyanın değerli ve saygıya değer olduğuna karar verdi.

Bu sonuca vardığı an, bulut onun tüm duyguları üstüne yayıldı, cinler teker teker yok olurken, tamamen sakinleşmiş bir halde yere düştü.

Uyandığında gün doğmuştu. Bir mezar taşının üstünde boylu boyunca yatıyordu; yanbaşı boş içki şişesi duruyordu; paltosu, iş önlüğü ve el feneri, geceleyin meydana gelen donla toprağa karışıp gözden kaybolmuşlardı. İlk anda başına gelen şeyleri kuşkuyla düşündü, ama ayağa kalkmayı denediği zaman omuzlarında duyduğu korkunç acı, cinlerin tekmelerinin gerçek olduğunu ona inandırdı. Gabriele Grub her yanı yara bere içinde, acı çekerek ayakta daha dik durmaya çalıştı, paltosunun üstündeki kolları silkeleyip omuzuna attı ve ağır adımlarla kente doğru yola koyuldu.

Gabriele Grub artık bambaşka bir insan olmuştu; kimsenin, onun pişmanlık duyduğuna inanmayacağını düşündüğü için, başka bir yaşam bulmak üzere yolunu değiştirdi.

Bir süre sonra el feneri, iş önlüğü ve şişe mezarlıkta bulundu. İlk günler birçok kimse çeşitli dedikodular yapıp, mezarının kaybıyla ilgili sonsuz tahminler yürüttüler; ama daha sonra güvenilir tanıklar, mezarcıyı, kırmızı eğerli tek gözlü, aslan pençeli ve ayı kuyruklu bir atın üstünde havada uçarken, bizzat kendi gözleriyle gördüklerini söylediler.

32. Mektup

DÜŞÜNEN MAYMUN

Sevgili Delio,

Görüyorum ki maymunlarla çok ilgileniyorsun. Bana gönderdiğin fotoğraf çok iyi çekilmiş: sanırım düşünen bir maymunun resmi bu. Herhalde, yiyebileceği meşe palamutlarını ve hayvanat bahçesi yöneticilerinin yemek olarak verecekleri öteki yiyecekleri düşünüyor.

Papağanın nasıl? Sözlerimi karıştırmaya başladım ama serçeleri düşünüyorum da. Senin kuş neler yiyor? Marul gibi sebzeleri mi, yoksa kuru meyve, bakla, nohut, ceviz, badem gibi kuru şeyleri mi?

Ben çocukken evimizde Abissina'dan gelme bir papağan vardı: bütün gün kuru bakla, nohut (badem ve cevizi biz yiyorduk) kemirirdi, çok sevimsizdi, çünkü yemekten başka bir şey bilmiyordu, üstelik hiç de güzel değildi: Gövdesi kadar kocaman bir başı vardı, rengi sarıya kaçan bir griydi. Umarım senin kuş çok daha güzel ve sevimlidir.

Okuduklarınla ilgili bana birşeyler yaz. Çalışmalarında başarılar dilerim.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

33. Mektup

YAVRU KÖPEK

Sevgili Delio,

Neden artık papağanından sözetmiyorsun? Hâlâ yaşıyor mu? Yoksa bir keresinde, hep onu anlattığını yazdım diye mi artık hiç sözünü etmiyorsun?

Hadi, keyfine bak, Delio!

Tania, senin yaşındayken bir köpeğim olduğunu ve böyle bir köpeğim olduğu için yarı çılgına döndüğümü sana anlatmamı istiyor.

Görüyorsun işte! Bir köpeğin (çok çok da küçük olsa) bir papağandan çok daha fazla cana yakın olduğu (ama belki de sen tersini düşünüyorsun) bir gerçektir, çünkü sahibiyile oynar, sevinçle kuyruğunu sallar... Benimki anlaşılan bir yavru köpek olarak kalmıştı, çünkü sevincini bana göstermek için sırtıma çıkar ve çişini yapardı.

Ne kötü bir kokusu vardı! Gerçekten de çok küçüktü, o kadar ki, uzun süre merdiven basamaklarını çıkmayı başaramadı! Upuzun, kapkara tüyleri vardı, sakallı bir cüceye benziyordu. Tüylerini bir aslan yavrusunununki gibi kesmiştim. Ama güzel bir köpek değildi, hattâ çirkindi. Şu anda çok çok çirkin olduğunu anlıyorum. Ama bilsen beni nasıl da sever ve güldürdü.

En çok sevdiğim oyun şuydu: Kızlara oynamaya çıktığımda, onu bir taşın üstüne bırakırdım, o atlamayı göze alamaz, şaşkın şaşkın çevresine bakınır, sonra da ağlamaya başlardı: zik-zaklar çizerek uzaklaşır ya bir çukura ya da bir kovuğa gizlenirdim. Köpek önce bağırır, sonra inmenin bir yolunu bulur ve havlamaya başlardı: Bu beni çok eğlendirirdi, çünkü zavalıcık henüz çok genç olduğu için öfkeyle uluyarak arka taraftaki taş-

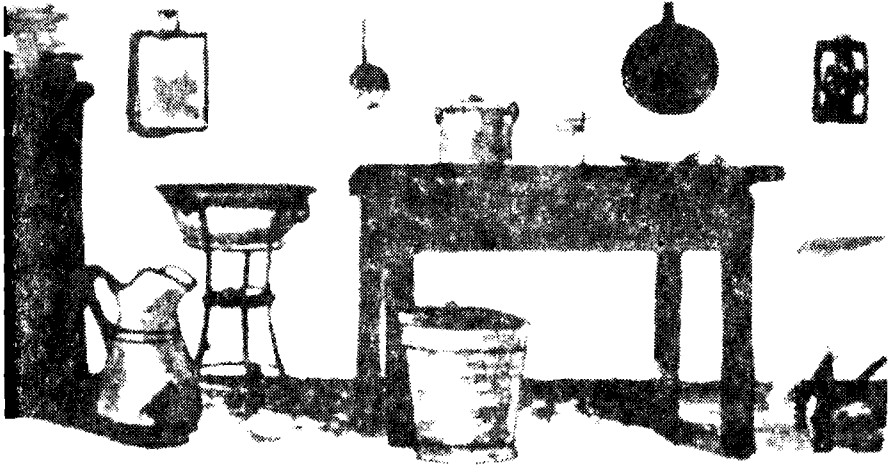
lara bakar, küçük (ama onun için büyük olan) çukurlara bakar ve çılgına dönerdi.

Gizlendiğim yerden bir çıktığım zaman, ne şenlik oluyordu ya! Hele çiş bolluğu görülecek şeydi.

Sevgili çocuğum, şimdi artık papağanından bana sözeceksin değil mi?

Sevgiyle kucaklarım.

Antonio

34. Mektup

HASTA PAPAĞAN

Sevgili Delio,

Papağanının kanadından düşen tüyü ve kır çiçeklerini aldım. Çok sevindim. Kuşunun nasıl bir şey olduğunu düşleyemiyor, böylesine kocaman tüylerin niye döküldüklerini bir türlü anlayamıyorum. Belki de sobanın sıcaklığı derisi için zararlı oldu, ya da hiçbir şeyi yok ve iyi havalarla birlikte herşey düzelecek. Belki de kendi memleketinde onun türünden olan kuşların yediği şeylerin yerini tutacak çok taze yemler vermek gerek, çünkü evde beslenen hayvanların, yanlış yemlerle vitaminsiz kalıp tüylerini döktüklerini ve bir çeşit uyuza yakalandıklarını (bu hastalık bulaşıcı değilmiş), okumuştum. Her zaman kötü, bayat ekmek yediği için öylesine cılızlaşmış bir serçenin birazcık yeşil salata yiyerek nasıl iyileştiğini gözlerimle gördüm.

Sana "Düş"ten sözederken ne demek istediğimi artık hatırlamıyorum: belki de boşlukta, toplu iğne başı üstünde gökdelenler yaratmayı vurgulamak istiyordum.

Sevgili Delio, gözlerinden öperim.

Antonio

35. Mektup

TÜYLER BÜYÜYORLAR

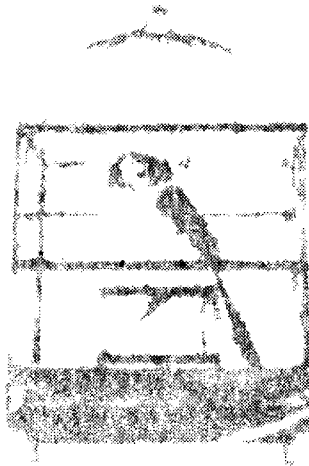
Sevgili Delio,

Bu kez senden hiçbir haber alamadım.

Giuliano'nun fotoğrafından papağanın kafesinin durduğu odanın bir köşeciğini görebildim ancak. Yazık ki zavallı kuşu biraz olsun dışarı bırakmak mümkün değil. Umarım taze marulla (hemen o an koparılmış olmalı) ve mısırla iyileşir ve tüyleri eskisinden daha uzun ve parlak olur.

Öperim.

Antonio

36. Mektup

TARİH ÇALIŞ

Çok sevgili Delio,

Kendimi biraz yorgun hissediyorum ve sana uzun uzun yazamıyorum..

Ama sen bana sürekli yaz, okulda ilgilendiğin herşeyi anlat bana.

Tarih dersinin tıpkı benim gibi senin de hoşuna gittiğini sanıyorum. Çünkü tarih, yeryüzünde yaşayan insanları, onları ilgilendiren herşeyi, insanların toplum içindeki birleşimlerini, çalışmalarını, verdikleri savaşları, kendi kendilerini aşmalarını inceliyor. İşte bütün bunlardan dolayı onu, başka birşeyden daha az sevemezsin, öyle değil mi?

Seni öperim.

Antonio

DEVEKUŞUNUN BEYİNİ

Sevgili Delio,

Wells'ten çok kitap okumadım. Çünkü o kadar çok sevmiyorum. Eğer sen de okumuyorsan, sanırım biçemlenmen ve bir görüş kazanman açısından çok şey yitirmiş olmazsın. En önemli kitaplarından biri olan "Dünya Tarihi" (en azından Batı Avrupa Tarihi üstüne yenilikler getirmiştir bu kitap) yalnızca Yunana, Mısır'a, Roma sanatına değil de, Moğol, Çin ve Hint tarihlerine de büyük çapta yer verdiği halde pek sevemedim. Düş gücünü işleyen bir yazar olarak bana çok fazla kuru ve mekanik geliyor, bir tarihçi olarak da akılcı değil, sistem anlayışı ve düzeni eksik.

Sana yazdığım bu şeyleri sevip sevmediğini ve anlayıp anlamadığını bildir bana.

Geçen mektubuna karşılık veremedim.

Beyinleri çok gelişmiş, arka ayakları üstünde dimdik durabilen fillerden oluşmuş bir dünya düşüncesini ortaya atman çok hoşuma gitti. Bu uçsuz bucaksız yeryüzü üstünde yaşayabilmeleri için kimbilir ne kadar yüksek gökdelenler yapmak zorunda kalacaklardı. Ama beyin elsiz ne işe yarar ki! Deve kuşları başlarını dik ve özgür tutabilir, iki ayak üstünde durabilirler; ama bu beyinlerini geliştirmek için yeterli bir neden olamaz.

Uzun yaz, seni öperim.

Antonio

38. Mektup

FİL HORTUMU

Sevgili Delio,

Filler, yeryüzünde, insan gibi, doğanın güçlerine üstün gelebilecek, kendi özel yetilerinden gene kendileri adına soyut olarak yararlanabilecek bir düzeye erişebilirler mi, (ya da erişebilmişler miydi) bilemiyorum. Fil somut olarak insanın geçirdiği evrimi geçirmede hiç kuşkusuz, geçirmeyecek de, çünkü insanoğlu fili kendi yararına kullanır, ama fil insanı kullanamaz, hattâ onu yiyemez bile. Düşündüğün gibi filin ayaklarının uygulamada kullanışlı olması gerçeğe karşılık vermez; aslında filin hortumu yalnızca teknik bir öge olarak kalır ve "fil gözüyle" bakılacak olursa ağaçları sökmeye, birtakım tehlikelerden korunmaya yarar.

Bana tarihten hoşlandığını yazmıştın, böylece fil hortumuna kadar geldik. Tarih çalışmak için, sanırım, "eğer böyle olsaydı" "eğer şöyle olsaydı" diye aşırı düş kurmaya gerek yok, örneğin (eğer fil, beyninin gelişebilmesi için arka ayakları üstünde durabilseydi, eğer... eğer...; peki ya filler tekerlekli doğsalardı? Doğal bir tramvay olurlardı herhalde! Ya kanatları olsaydı? Çekirge sürüsü yerine uçan filler sürüsünü düşün bir kez!)

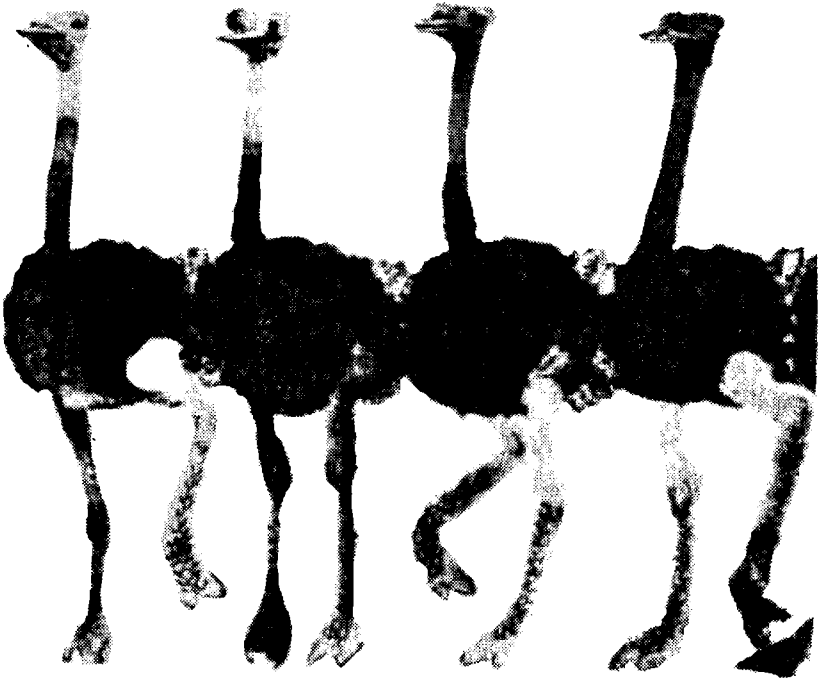
Zaten gerçek bir tarih çalışması yapmak oldukça zordur, çünkü büyük bir bölümüne ait belgelerin hiçbiri ortada yok. Temeli olmayan varsayımların üstünde durarak niye zaman yitirmeli? Hem sonra senin varsayımların çok fazla antropomorfizmo. Neden filler insanın geçirdiği evrimi geçirsin? Kimbilir belki de, yaşlı bilge, ya da genç ve tecrübesiz bazı filler kendi görüşleriyle, neden insanoğlunun bir fil hortumuna dönüşmedikleri varsayımını ortaya atmışlardır!

Bu konu üstüne yazılmış uzun bir mektubunu bekliyorum.

Burada henüz hava soğumadı. Her zaman yerlerde, dökülmüş çiçekler görmek mümkün. Şu sıralar benimle birlikte yaşayan hiçbir kuş yok ama avluya her çıkışımda iki karatavukla onları yakalamak için pusu kuran iki kedi görüyorum; yalnız karatavuklar hiç de korkmuş gözükmiyorlar.

Hep neşeli ve özgürler.
Seni kucaklarım.

Antonio

39. Mektup

IRI ATILMIŞ BİR TEKME

Sevgili Delio,

Bu kez bana fillerin de bir uygarlık yaratabileceğinden artık sözetmiyorsun. Fillerin sabuna karşı her zaman bir ilgisi vardır, öyleyse bu anlamda bir uygarlığı (ya da uygarlığın bir görüntüsünü) banyolara taşıyabilirler. Zavallı filler! Bana birçok şeyden sözettiğin doğru ve seninle bir tartışma dizisine girişmem gerekiyor.

Çok güzel! Seni en çok ilgilendiren şeyler neler bakalım? Bir keresinde bana tarihle ilgilendiğini yazmıştın, ama daha sonra bu konuda konuşmadın ve sürekli fillerden sözettin: Sanırım şimdi de insanların ataları olarak maymunlar seni ilgilendiriyordur. Ama bu noktada da tarihi bir yana bırakıp, düş kuruyorsun gibi geliyor bana. Somut ve kesin belgelere göre yazılmış tarih kitaplarını okumak çok daha yararlı olur.

Bilimsel varsayımlar üstüne düş kurmak, özgürlük savaşı için çok güç koşullar altındaki insanoglunun elli yıl kadar önce yapacağı birşeydi. Birçok sorun bugün artık çözümlenmiş durumda. Çünkü yaşam koşulları hem bireyin öne çıkmasını, hem de onun tek başına ezici gücünü engelledi ve üreten insanı yarattı. Ne yazık ki ölü şeylerden kurtulmak zordur; ama sen bunlara güçlü bir tekme savur ve yalnızca somut şeyler üstünde çalış.

Sevgiyle kucaklarım.

Antonio

40. Mektup

SEÇEBİLMİYİ ÖĞREN

Sevgili Delio,

İstedğin zaman Puşkin üstüne olan düşüncelerini yazabilirsin; hattâ bu konuyu, düşünebilme, akıl yürütme ve eleştiri yapabilme yeteneğinin hangi noktada olduğunu bana anlatacak biçimde ele alırsan çok daha iyi olur. (Yani doğruyu yanlıştan, kesini kuşkuludan ve gerçek gibi görüneni yanlış şeylerden ayırabilme yeteneği.) Bununla birlikte sınırların bozulmasın sakın: Senin yaşını, geçirdiğin zor devreyi çok iyi tanırım. İşte bundan dolayı yargılarımda tarafsız kalabileceğim, (seni çok çok sevdiğim için böyle tarafsız kalabilmek çok zor olsa bile).

Puşkin ve Gorki üstüne kitap bulmak zor olacak; hem sonra bunları ne yapacaksın? Şimdi en yeni ve değerli arşivlerde bu iki yazarın yapıtları üstüne bir eleştiri tutumuyla düzenlenmiş taze bir edebiyatın tümünü bulmak varken, artık eskimiş olan ötekileri aramak boşuna.

Sağlığının yerinde olması ve çalışmaktan bıkmaman beni çok mutlu ediyor.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

41. Mektup

BABANIN BEŞ DAKİKASI

Sevgili Delio,

Fazla acele etmeden Puşkin üstüne yazmanı bekliyorum; kendini iyi denetlemeli ve en iyisini yapmalısın.

Senin ve Giuliano'nun okulu nasıl gidiyor? Artık her ay sınav girdiğimize göre, derslerinizi gözden geçirmek daha kolaylaşmış demektir.

Benim yerine anneni tekrar tekrar öptüğün için çok sağol: Umarım her gün, her sabah yapıyorsundur bunu. Hep sizleri düşünüyorum. Her sabah uyandığımda şunları düşünüyorum: İşte çocuklarım ve Giulia şu anda beni düşünüyorlar. Sen daha büyük olduğun için babanızın her gün "beş dakikasını" size ayırdığını Giuliano'ya söyle. Sen ne düşünüyorsun bu konuda?

Öperim.

Antonio

42. Mektup

DEVLER AZDIR

Sevgili Delio,

Annen Giulia'dan aldığım maktupta, sana yolladığım son mektubun (yoksa ötekiler de mi?) seni çok üzdüğünü öğrendim. Niçin bana bu konuda hiçbir şey yazmadın? Mektuplarımda hoşuna gitmeyen şeyler olduğu zaman bunları bana bildirirken ve nedenlerini açıklamak çok iyi olur. Sen benim için sevgili bir varlıksın ve seni hiçbir zaman üzmem istemiyorum. Çok uzaktayım, seni okşayamıyorum, kafanda gizlenen soruları çözmeye çalışarak yardımcı olamıyorum. Örneğin bir keresinde Çehov üstüne sorduğun ve benim de yanıtlayamadığım soruları gene yazmalısın bana. Bu konuda gerçekten hiçbir şey hatırlamıyorum. Eğer Çehov'un toplumcu bir yazar olduğunu savunmuşsam haklısın, ama bundan dolayı gururlanmamalısın, çünkü Aristo, zaten bütün insanların toplumsal hayvanlar olduğunu söylemişti. Sanırım sen daha fazlasını söylemek istiyordun, yani Çehov'un belli bir sosyal durumu, kendi yaşadığı zamanın görünümünü anlattığını ve bunları da "gelişim içinde" bir yazar olarak kabul edilmesi gereken bir biçimde anlattığını belirtmek. Kuşkusuz Çehov birkaç sözcükle anlatılamaz, tabii Turgeniev de öyle.

Bir zamanlar ilericilerin çıkardığı bir gazetenin Tolstoy'a çok büyük bir yer verdiğini ama Gorki'den çok az, hemen hemen hiç söz etmediğini görmüştüm.

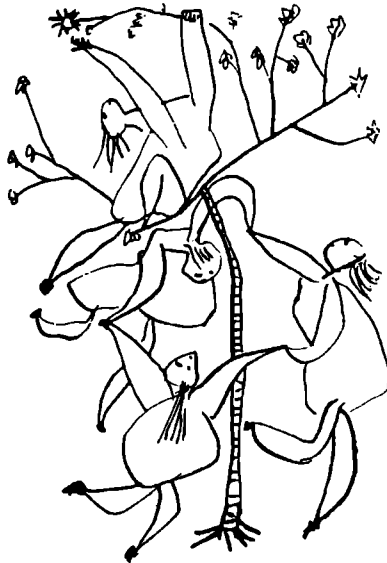
Bugün Gorki'nin artık yaşamıyor olması, onun yokluğunun verdiği acı bu haksızlığı açıkça ortaya koyabilir. Ama her an eleştirici bir gözle yargılamak, Tolstoy'un dünya çapında bir yazar, sanatta en mükemmele ulaşmış, en kötümser değişimlerden tut da, kadın olsun erkek olsun, güç koşullar al-

tında çirkinleşmiş cahil insanların içindeki heyecanlara varıncaya kadar her yerde bunu kışkırtmış ve kışkırtmakta olan ülkelerin birkaç büyük yazarından biri olduğunu unutmamak gerekir. Gerçekten de Tolstoy bir uygarlık ve güzellik getiricisi oldu ve çağdaş dünyada hâlâ kimse ona erişemedi: onun değerinde ancak Homer'i, Escil'i, Dante'yi, Shakespear'i, Goethe'yi, Cervantes'i ve daha birkaç kişiyi saymak mümkün.

Mektubundan ötürü çok sevinçliyim. Gitgide iyileşmene, güneş tutulmasını görebilmek için duvarlara tırmanabilmene, denize gitmene, ormanda gezintiler yapıp, İtalyanca çalışmana çok daha fazla sevindim. Şişmanlamak da birşeyler yapmak demektir.

Sevgiyle kucaklarım.

Antonio

1/5/mai 52.

OYUNLAR

Leon Tolstoy

Av sona erince, uşaklar kayın ağaçlarının gölgesine büyük bir halı yaydılar, sonra bütün arkadaşlar bir halka oluşturarak oturdular. Başuşak Gavrila koyu yeşil otları çiğneyerek tabakları ovmaya koyuldu, daha sonra bir sandıktan bir avuç erik kurusu ve kâğıtlara sarılmış şeftaliler çıkardı. Genç ağaçların dalları arasından pırıl pırıl parlayan güneş halının desenlerine ve bacaklarına vuruyor, Gavrila'nın kel ve terli başına kadar ulaşıyordu. Gavrila'nın takmış olduğu kocaman napolyon altınları rüzgârla dalgalanıp, ısıldıyordu. Çok hafif olan rüzgâr ağaçların dallarından saçlarına ve terli yüzüne doğru eserek beni tatlı tatlı serinletiyordu.

Dondurmalar ve meyvalar dağıtıldıktan sonra biz çocuklara halının üstünde yapacak başka birşey kalmayınca, güneşin yakıcı ışıklarına rağmen oyun oynamak üzere yerimizden kalktık.

Volodia kendini tembelce otların üstüne bırakarak ve ağzında bir yaprak çiğneyerek,

Ne oynayalım? diye sordu. Gene Robinsonculuk mu? Eğer gerçekten oyun oynamak istiyorsanız, gelin bir kameriye yapalım.

Volodia adamakıllı böbürleniyordu. Belki de bu üstünlük, ava bir atla gelmesinden ve bunun kendisini çok yormuş gibi göstermek istemesinden doğuyordu. Güçlü bir zekâsı olduğu halde, Robinsonculuk oyunundan zevk alamayacak kadar zayıf bir düş gücü vardı belki de. Bu oyun İsviçreli Robinson'un sahnelerinden oluşmuş bir oyundu ve biz okuyalı da üstünden çok zaman geçmemişti.

Kızlar,

Hadi oynayalım... niye bize bu zevki tattırmak istemiyorsun? diye üsteledi. Sen Carlo olursun ya da Ernesto, yahut da baba, hangisi hoşuna giderse, dedi küçük Katenka, ceketinin kolundan tutup yerinden kaldırmaya çalışarak.

Volodia, otların üstüne daha yayılarak ve dudaklarında memnun bir gülümseyişle,

Gerçekten canım istemiyor. Sıkılıyorum, diye yineledi.

Liubocka ağlamaklı bir tavırla,

Madem kimse oynamak istemiyor, evde kalsaydık çok daha iyi olurdu, diye sızlandı.

Liubocka şaşırtıcı bir kolaylıkla ağladı.

O sırada Volodia,

Peki, peki gidelim; yalnız şu ağlamayı kes, ne olursun, göz yaşına dayanamam, dedi.

Volodia'nın oyuna katılması kimseyi sevindirmedi, tam tersine, o sıkıntılı yüzü, o tembel tembel yürüyüşü oyunun bütün büyüşünü bozuyordu.

Yere oturduğumuz zaman, balığa gidiyormuş gibi kürek çekmeye başladık. Ama şu sevimsiz Volodia kollarını kavuşturmuş, hiç de bir balıkçıya benzemiyordu. Bunu ona belirttim. Ama o, kollarını kıpırdatsa da kıpırdatmasa da uzağa gidemeyeceğimizi, bundan ne bir kazancımızın ne de bir kaybımızın olmadığını, büyük bir kendini beyenmişlikle söyledi. İstemeye istemeye içimden ona hak vermek zorunda kaldım. Daha sonra sözde ava gidiyormuş gibi sopamı omuzuma vurup ormana girdiğim zaman, Volodia ellerini başının altında birleştirip sırtüstü yere yatarken, kendisinin de şimdi avlanmakta olduğunu söyledi. Bu sözler ve bu davranışlar oyunu birden buz gibi soğuttu, içimizden sessizce ona hak verdiğimiz halde, onu azarladık.

Böylesine bir sopanın değil kuşları öldürmeye onları kovalamaya bile yetmeyeceğini çok iyi biliyordum. Ama bir oyundu işte. Eğer Volodia gibi düşünecek olsaydık, sandalyelerin üstünde yolculuk etmek bile imkânsızlaşırdı. Bununla birlikte, divanı mendillerle örterek nasıl araba haline getirdiğimizi, birimizin arabacı, diğerimizin uşak olduğunu, küçük kızları ortaya oturtup, sandalyelere de at gibi binerek nasıl yolculuk yaptığımızı Volodia'nın anımsaması gerekir. Gerçek bir yol-

culuk gibiydi. Gezip gördüğümüz yerlerde kimbilir kaç se-
rüvenle karşılaşılıyor, ve uzun kış gecelerini nasıl da büyük bir
neşe ve çabuklukla geçiriyorduk.

Gerçeklere dayanan yargılamalarda hiçbir oyuna yer yoktur.
Ama yeryüzünde oyunlar ortadan kalkarsa, geriye ne kalır ki?

BİR ŞARK MASALI

Turgeniev

Bağdat güneşi Cafer'i kim tanımaz?

Bir zamanlar -yıllar yıllar önce- Cafer henüz çok gençken, Bağdat kentinin çevresinde gezintilere çıkardı.

Bu gezintilerden birinde, yürürken birden kulağına tiz bir çığlık geldi: birisi umutsuzca yardım istiyordu.

Cafer arkadaşları arasında tedbirliliği ile tanınırdı. Bununla beraber yüreği yumuşaktı ve kendi gücüne güvenirdi. Böylece bir an düşündükten sonra sesin geldiği yere koştu ve kentin surlarının dibinde, birkaç serserinin yaşlı ve sakat bir adamı soy-mak istediğini gördü.

Cafer kılıcını kınından çekti ve serserilerin üstüne atıldı. Biri düşüp öldü, ötekiler de korkmuş tavşanlar gibi kaçıp gittiler.

Sakat ihtiyar kendini kurtarıcısının ayakları dibine attı, onun eteklerini öperek,

Oh, cesur delikanlı! Senin bu cömert soyluluğun ödüksüz kalmayacak. Bak: benim zavallı bir dilenci olduğumu sanıyorsun; oysa yalnızca görünüşte böyleyim. Tam tersine, ben herhangi bir insan değilim. Yarın sabah kentin pazar yerine gel. Seni çeşmenin yanında bekleyeceğim, doğru söylediğimi göreceksin.

Cafer düşündü: "Görünüşe bakılırsa bu ihtiyar gerçekten de zavallı bir dilenci gibi, ama belki de sahiden böyle değildir. Ne diye ona inanmamalı? Niye gitmemeli?"

Bunun üzerine,

Pekâlâ baba, geleceğim, diye karşılık verdi.

İhtiyar dikkatle ona baktı ve sonra yavaşça gözden yitti.

Ertesi sabah, tan yeri ağarır ağarmaz Cafer çarşıya doğru yola koyuldu. Oraya vardığı zaman, çeşmenin kenarına dir-

seğini dayamış, kendisini beklemekte olan yaşlı adamı hemen gördü.

Yaşlı adam hiçbir şey söylemeksizin delikanlının elinden tutup onu çiçeklerle kaplı, çevresi çok yüksek duvarlarla örülmüş küçük bir bahçeye götürdü. Bahçenin tam ortasında, yeşil çayırılıkta daha önce hiç tanımadığı bir ağaç yükseliyordu. Selviye benziyordu ama değildi, çünkü maviydi. İnce ve kıvrak dallarının üstünde elmaya benzeyen üç meyva sarkıyordu; bu meyvelerden orta büyüklükte olan ilki ince uzun ve süt gibi beyazdı. İkincisi daha büyük, yuvarlak ve pembeydi; bir yumurta kadar küçük olan üçüncüsü de buruşuk ve sarımsıydı.

Hiç bir rüzgâr belirtisi olmadığı halde bütün ağaç dipten gelen sağır ve garip bir sesle uğulduyordu. Gövdesinden ve dallarından cam gıcırdaması gibi ipincecik, yakınmalı bir inleyiş duyuluyordu sanki. Sanki Cafer'in ona yaklaştığını hissediyor gibiydi.

İhtiyar gözlerini Cafer'in gözlerine dikerek,

Delikanlı, dedi, bu meyvelerden en çok hoşuna gideni kopar. Ama önce dinle sonra seçimini yap. Eğer beyaz olanı koparırsan, insanların en bilgisi olursun, eğer pembe olanı alırsan Rothschild kadar zenginleşirsin. Yok eğer şu sarımsık olanı koparırsan da yersen yaşlı kadınlara karşı içinde bir sevgi doğar. Ama çok fazla düşünmeden karar vermelisin, çünkü bir saat sonra meyveler solmuş olacağından ağaç onları toprağın bağına gömecek.

Cafer düşünceli bir tavırla başını eğdi:

Kendi kendine düşünür gibi alçak bir sesle,

Ne yapmalı acaba? dedi. Eğer çok bilgi olursam yaşama zevkimi yitiririm. Çok zengin olursam insanların kıskançlıklarından kendimi nasıl koruyacağımı bilemem. O halde üçüncü, yani şu sarımsık ve buruşuk meyveyi yemek en iyisi.

Ve gerçekten de delikanlı böyle yaptı; ihtiyar dişsiz ağzıyla gülümseyerek,

Ey bilgeliklerle dolu delikanlı! En iyi meyveyi seçtin. Beyaz olanı ne işine yarayacaktı? Onsuz da sen Süleyman'dan daha bilgesin. Pembe meyvenin de sana bir yararı yok, çünkü sen onsuz da zengin olacaksın ve hiç kimse bu zenginliğine göz dikmeyecek.

Cafer tatlı tatlı gülümseyerek,
- Söyle bana, tanrıların sevgili kulu olan halifemizin say-
gıdeğer annesi nerede yaşıyor?

İhtiyar adam, bir eliyle yolu gösterirken, yerlere kadar eğil-
mişti.

Kim büyük, ünlü Bağdat güneşi Cafer'i tanımaz?

43. Mektup

KORKUSUZ ÖNCÜ

Sevgili Giulia,

Delio'nun bana yazdığı şeyler çok ilgimi çekti. Bunu ona söylemelisin, çünkü son derece önemli ve ciddidir. Bununla birlikte Giuliano'nun yırttığı bereyi onarmışsınızdır umarım, böylece bere paçavraya dönmekten kurtulmuştur.

Hatırlıyor musun, Roma'dayken Delio benim hep kırık döntük şeyleri sevdiğime inanmıştı. Kuşkusuz şimdi bunu unutmuştur. Onun da bozuk şeyleri onarmaya eğilimi var mı? Bu bence yapıcılığın, olumluluğun bir belirtisidir.

Eğer yazdığın gibi çocukken benim edebiyata, felsefeye eğilimim olduğuna inanıyorsan, yanılıyorsun. Üstelik korkusuz bir elebaşıydım ve ceplerimde buğday taneleri, mumlu kâğıtlara sarılmış kibrit çöpleri (ıssız bir adaya düştüğümde işime yararsın diye), almadan evden çıkmazdım.

Sonra cesur bir sandal ve araba yapımcısıydım ve denizcilikle ilgili herşeyin adını çok iyi bilirdim: başımdan geçen en büyük olay, o zaman bulunduğum kasabada tenekeden inşa etmeyi düşündükleri iki köprüyü bağlayacak bir yaka için kartondan bir örnek yapmamı istemeleri oldu. Bütün bu gibi şeylere karşı tutkum vardı, çünkü yedi yaşımdayken Robinson ve büyüülü adayı okumuştum. Sanırım otuz sene öncekine benzer bir çocukluk bugün için olanaksızdır. Şimdi çocuklar daha doğdukları zaman seksen yaşındalar, tıpkı Çinli Lao-Tse gibi. Radyo ve uçak birçok çocuğa düş kaynağı olan Robinsonculuğu yıktı. Mekanik oyuncakların icadı çocuğun hızla akıllandığını gösteriyor. Onun kahramanı artık Robinson olamaz (enazından batıda) ancak polis ya da bilgin hırsızlar olabilir.

Çocuklarla seni öperim.

Antonio

ROBINSON ATEŞ ÜRETİYOR

Giuseppe Saverio Bonifacio Saintine

Robinson ateş üretebilmek için, Aleksandr Selkrik çağında günlerce kafa patlattı. Önce bir demir parçasıyla bazı kayalara vurarak yararsız küçük kıvılcımlar çıkarttı. Sonra ilkel insanların, ateşi, ne kibrit ne de çakmak taşı kullanmaksızın çok iyi kurumuş iki ağaç dalını birbirine sürterek elde ettikleri geldi aklına ve aynı şeyi kendisi de tekrarladı. Ama bütün deneyler boşunaydı. Kollarını yormaktan ve daha çok bitkin düşmekten öteye gidemedi. Öyle bir an geldi ki adaya yıldırım düşmesi ve yanan ağaçlardan birkaç parça ateş elde edebilmesi için yalvarmaya başladı. Ama gene de ağaç parçalarıyla olan deneyi sürdürmesi gerekiyordu: Belki de uygun ağaç seçememişti. O zaman Jamaiha bitkisi diye bildiği kokulu küçük bir ağaçtan kestigi iki tahta parçasını büyük bir cesaret ve sabırla yeniden birbirine sürtmeye koyuldu.

Yaşasın! Sürtünme gücüyle iki tahta parçası gitgide kızgınlanıyordu, heyecanı titreyen parmaklarının arasından önce bir duman çıktı, evet işte bir parlaklık sonra küçük bir alev dili, Selkrik küçücük bir alevin çıkmasından duyduğu sonsuz sevinçle boğulacak gibi oldu. Mutluluk çığlıkları attı: sonra aceleyle kor halindeki bu tahta parçalarının üstüne kuru otlar ve çalılar yığarak daha büyük bir ateş elde etti. Ateşi gökyüzüne değil yeryüzüne kaçırarak yeni Prometheus onun çevresinde dansetmeye başladı, sonra bir sıçrayışta o küçük ağacın yanına vardı, kollarıyla sarılıp öptü.

Ama sonra bir düşünce onu kendine getirdi: Ateşe her ihtiyacı olduğunda böyle mi yapacaktı? Kayaların denizden gelen rüzgârlardan koruduğu mağarasının yanındaki fiç gibi bir çukura

bulduğu çalı çırpıyı doldurdu ve ateşledi; sonra aceleyle ateşini besleyip, söndürmeyecek bir biçimde keresteyle kaplı bir çukur yaptı.

Ateşini ürettikten sonra onu kullanabilecek bir duruma getirdi: Çadır bezi ve hayvani yağlarla bir çeşit lamba yaptı. Birkaç gün sonra hem kendisi hem de hiç sönmemesi gereken ateş için yağ buldu.

O günden sonra bütün ada halkı ona vergi ödemeye başladı. Biraz iç yağı katılarak pişmiş deniz yengeçleri, büyük balıklar, yabani tavşan, yavru kuzu etleri masaya geliyorlardı. Ekmeğe yerine çörek yiyor, kendine enfes ziyafetler çekiyordu.

Keçilerin insanoglunun ne olduğu ve elindeki silahın ne kadar korkunç olduğu konusunda edindiği deneylerden gözleri korkmuş olmasına karşın, Selkrik her zaman tüfeğinden o korkunç gürültüyü çıkarttırdı, avlanmak onun için sadece yemek değildi. Çeşitli hayvanların uzun ve kıvrık boynuzlarını küçük tencereler, tabaklar yapmakta kullanıyordu. Deriden halılar, örtüler, içine eşyalarını koyacağı çantalar yapmıştı; adayı dolaşmaya her çıkışında hiç yanından ayırmadığı bir kapana varıncaya dek birçok araç yaptı.

Ton balıklarını, bisküvilerini, parçalar halinde doğradığı fümelenmiş keçi etlerini, bal kovanlarını istiflediğı yerler, ihtiyacı olan bu yiyecekleri kolaylıkla alabileceğı bir çeşit dükkân gibiydi.

Bundan dolayı Selkrik istediğı herşeyi gerçekleştirebiliyordu: Bolluk, rahatlık ve mutlak bir özgürlük. Bununla birlikte alını sık sık düşünceyle kırılıyor, sırtına garip bir rahatsızlık tırmanıyor ama bütün bunların nedenini bulamıyordu. O zaman içini bir baygınlık duygusu kaplıyordu. Zaman zaman iştahı azalıyor, düşünmekte zorluk çekiyordu.

Ama günün birinde Selkrik rahatsızlıklarının nedenini buldu: tütününü yoktu.

Düşünmekten bunalmış, çok neşesiz bir halde, kınında tüfeğı, kemerinde asılı baltasıyla dolaşırken, kamışların gölgesinde kıpırdayan birşey gördü. Bu Marimonda'ydi.

Düşman olarak gördüğü insanoglunu farkeder etmez, maymun bir kaya çıkıntısının ardına gizlendi. Selkrik bir süre sonra, maymunun, ellerine sert yuvarlak birer meyve geçirip, parçalamak amacıyla onları birbirine sürttüğünü ve rahatça bir ağacın dalına tünemiş olduğunu gördü.

Doğruyu söylemek gerekirse, Marimonda'nın görüntüsü Selkrik'de her zaman olumsuz bir duygu uyandırıyordu. Bununla birlikte, o sabah daha iyi incelediğinde, Aleksandr bu zavallı maymunun kendisinde şaşkınlığa ve ilgiye benzer birtakım duygular doğurduğunu hissetti.

Önceleri, yabani kedi avına çıktığında, onunla her karşılaştığı zaman Marimonda'nın zararlı bir hayvan olup olmadığını kendi kendine sorardı hep. Daha sonra dişi maymunun tanımadığı birtakım otları çiğneyerek yarasının üstüne koyduğunu görmüştü. Ama bu ilacın etkisi öylesine hafif olmalıydı ki Marimonda'nın tüyleri dökülmüş gövdesinin gitgide daha zayıfladığı ve sanki hayatının son anlarını yaşıyormuş gibi güçsüz görüldüğü gözden kaçmıyordu. Herşeyden önce bu nedenle, Selkrik kurşun ve barut harcamanın yararsız olduğuna karar vermişti.

Oysa o sabah Marimonda son derece sağlıklı ve neşeli görünüyordu ve artık o acaip merhemlerle yarasını ovmuyordu. Şurası açık ki, Marimonda bu adada daha önce hiç bulunmadığı halde kendisine sağlığını ve gücünü yeniden kazandıran o mucizevi otu keşfetmeyi başarmıştı. Oysa Selkrik, Scozia'nın en ünlü fakültelerinden birini bitirmiş olduğu halde, ona mutluluğunu kazandıracak olan şu allahın cezası tütün bitkisini bulamamıştı hâlâ. Öyleyse içgüdü mantığının üstünde bir şey miydi? Böyle düşünülürse eğer Provvidenza'nın haksız çıkması gerek. İçgüdü, araştırma ve çalışmalarda insanlar gibi yardımlaşamayan hayvanlar için gereklidir. Eğer dişi maymun içgüdülerine göre davranmışsa, iyi yapmış demektir. Selkriks ise kendi açısından mantığına başvuracaktır. Mantığı ona ne diyor? Marimonda'nın yaptığı gibi ihtiyacı olan otu aramaya koyulmak ya da tütünün yerini tutabilecek başka otlar denemek. O halde seçmek, denemek, tadına bakmak. Selkrik de çeşitli deneyler yapacak. Ama bu doğayı altüst etmek gibi görünüyor. Aslında bir maymunu taklit etmek ona gurur kırıcı bir küçüklük gibi geliyordu.

44. Mektup

ÜÇ DEV

Sevgili Giulia,

Son mektuplaşmamızda etkili ve açıkça bir "haberleşme" eksikliği var. Eğer buna bir önceki yazdıklarımızı unutturan zaman kavramını da katarsak bir "kendi kendine konuşmak" izlenimi ortaya çıkar.

Sana da öyle gelmiyor mu? İskandinav ülkelerine ait bir halk masalı anımsıyorum: İskandinavya'da büyük dağlar kadar birbirlerine uzak yerlerde üç dev yaşamış. Sessiz geçen binlerce yıldan sonra birinci dev ötekı ikisine şöyle seslenmiş: "Bir inek sürüsünün geçtiğini duydum " Üç yüzyıl sonra ikinci dev söze karışmış: "Sürü sesini ben de duydum!" Bir üç yüzyıl sonra da üçüncü dev teklifsizce: "Eğer böyle gürültü yapmaya devam ederseniz, başımı alıp giderim" demiş.

Eh! Adamı sarhoş eden bir lodos esiyor.

Sevgili karıcığım seni ve çocuklarımızı öperim.

Antonio

45. Mektup

STLİVİ'NİN OYUNLARI

Sevgili Giulia,

Delio'nun okulundan, neşenin bile bozamadığı cidiyetinden sözetmen beni çok ilgilendirdi.

Bu iki çocuğun yaşamına ve gelişmesine katkıda bulunurken onlara acı veriyor ve bundan içime diken gibi batan bir pişmanlık duyuyorum; bununla birlikte eskiden çocuklarla hemen arkadaş olabiliyor onlarla ilgilenebiliyordum.

Hep Roma'daki ev sahibimin torununu anımsarım: Dört yaşındaydı. Türkçe'den gelme çok zor bir adı vardı. Sürekli yazdığım için, beni rahatsız etmesin diye anneannesi küçüğü içeriye bırakmak istemezdi, o da kendi başına kapıyı açmayı beceremezdi. Kapıyı utangaç bir tavırla yavaşça çalar ve ben, "Kim o?", diye sorduğum zaman "Stlivi! benimle oynamak ister misin?" diye karşılık verirdi. Sonra içeri girer, öptürmek için yanağını uzatır ve kâğıda damlayan mürekkep lekeleriyle garip resimler ya da kuşlar yapmamı isterdi.

Sevgiyle öperim.

Antonio

GÜNEŞ ÇARPMASI

Sevgili Tania,

Güllerimden biri kötü bir güneş çarpmasına uğradı: Bütün yaprakları en diplerine kadar yandı, kömür gibi karardı. Acıklı ve üzgün bir hali var, ama hemen yeni bir tomurcuk verdi. Hiç değilse şimdilik tamamen ölmedi.

Bu güneş çarpması korkunç bir şeydi, çünkü gülün üstünü rüzgârın kolayca uçurabileceği bir kâğıtla kapatabilmiştım ancak. Oysa dimdik gelen güneş ışınlarından koruyan ve sıcak tutan bir demet samanla kapatmalıydım. Ama ne olursa olsun çok ağır bir hastalığı yok..

Tohumlar başvermekte geciktiler: Toprağın altındaki bütün bir sıra hâlâ canlanamadı. Kuşkusuz tohumlar eski ve kurtlu. Bu tohumlar başlarını toprağın üstüne çıkardıklarında gelişmeleri çok ağır oluyor. Sana bunların bir kısmının çok iyi olduğunu söylediğim zaman yemeye yaradıklarını belirtmek istemiştım. Gerçekten de, bazı filizler çiçekten çok maydanoza ve soğan filizlerine benziyorlar.

Her gün onları daha büyüsünler diye kendi ellerimle çekip uzatmak istiyorum ama insanların koydukları kurallarla doğa kuralları arasında bocalıyorum: Eğer doğayı kendi başına bırakırsam hiçbir zaman yanılmaz ve yapı olarak sağlamdır. Eğer zorlarsam, insanoglunun usta eli bu gelişmeye değdiğinde, onun yetkinliğinin bir ilkesini yeriye getirmiş olurum. Bu bocalayışım şu ana kadar henüz ortadan kalkmadı. Her iki düşünceyi de şimdilik kafamda tartışıyorum.

Altı cicoria filizi kendilerini hemen gösterdiler ve güneşten hiç korkmadılar: Daha şimdiden ilerdeki başakları için tohumluk meyvelerini dışarıya saldılar bile. Dalieler ve bambular

toprağın altında uyuyorlar, henüz bir hayat belirtileri yok. Sanırım özellikle dalieler kendilerini kurtaramayacaklar.

Madem ki bu konudan söz ediyoruz, bana bazı tohumlar yollamanı istiyorum. Senden: 1. Havuç tohumu, ama çocukluğumun güzel bir anısı olan PASTİNACA cinsi olsun. Sassari'de yarım kiloluklar halinde şu tohumlar savaştan önce bir kuruşa satılırdı. 2. Bezelye. 3. Ispanak. 4. Kereviz. Yirmi beş metrekaire olan toprağıma her cinsten beş-altı tohum ekmek ve nasıl geliştiklerini görmek istiyorum.

Sevgiyle kucaklarım.

Antonio

GÜL İYİLEŞTİ

Sevgili Tania,

Biliyor musun, gül tamamen iyileşti. Hâziranın üçünden on-beşine kadar tümüyle yeşilleninceye dek önce filiz, sonra da yaprak vermeye başladı; daha şimdiden onbeş santim uzunluğunda dalları var. Hemen zayıflayıveren küçücük bir tomurcuk vermeyi denedi, ama daha şimdiden sararmaya başladı bile. Dikildiği yıl içinde gizli gizli gül veren bazı fidanlardan bir farkı yok. Bu beni sevindiriyor, çünkü bir yıldan beri buradaki doğa olayları beni son derece ilgilendiriyorlar.

Yazın en uzun gününü büyük bir sabırla bekledim. Toprağın güneşe doğru döndüğü şu sırada (gerçekten de güneş bize doğru döndükten sonra toprağa vuruyor) daha çok mutluyum. Gece-gündüz uzunluklarına bağlı olan mevsim devrelerini kendi etim canımmış gibi hissediyorum. Gül çok canlı ve hiç kuşkusuz çiçek verecek, çünkü sıcak soğuğu hazırlıyor ve karın altında ilk tomurcuklar büyük bir canlılıkla kıpırdaşmaya başlıyorlar; kısacası geniş alanlar benim için ortadan kalktığından beri zaman bana çok kocaman bir birşeymiş gibi geliyor.

Sevgili Tania gevezeliğimi burada keser, seni kucaklarım.

Antonio

48. Mektup

KANATSIZ MELEKLER

Sevgili Tania,

Çocukların fotoğraflarını aldım, düşündüğün gibi çok çok sevindim. Onların bir gövdeleri ve bacakları olduğunu gözlerimle görmek beni doyurdu: üç yıldır başlarından başka bir yerlerini görmüyordum. Kanatları olmayan meleklerle dönüştükleri hakkındaki kuşkularım gitgide büyüyordu. Kısacası daha canlı bir yaşam izlenimi edindim.

Seni çok çok öperim.

Antonio

ŞEYTANLARIN KAMBURU

Maksim Gorki

Şeytanların kamburunu tanıdığımda henüz bir çocuktum. Kasabada ona böyle diyorlardık. Garip bir adamdı. Geniş paltosuna sarındığı zaman bir yarasaya benzerdi. Kocaman, kurbağaninkine benzeyen bir ağzı, küçüçük gözleri ve kulakları vardı.

O akşam kambur, ocağın yanında duruyor, kızarmış yüzlerini çevirdiği kömürleri bastonuyla karıştırıyordu. Böyle dururken arada bir başının üstünde kırmızı renkte bir çeşit hale belirip kayboluyordu.

Birden,

-Şeytanlar mı? diye sordu. Demek sen şeytanlara inanmıyorsun?

Kısa bir sessizlikten sonra,

Birkaç parça odun at ocağa, diye yeniden sözü aldı.

Ocağa bir kucak odun attım. Ateş etrafı yoğun bir dumana boğarak parladı. Çıtırdayan dalların arasından sarı renkli yılanlar beyaz bir duman içinden akıp geçerek kayıplara karıştılar. Tam o sırada kamburun sesini duydum. Uykudaymış gibi konuşuyordu.

Hayır, şeytan bir şaka değildir. Biz insanlar, hamam böcekleri, mikroplar kadar gerçektir onlar da. Doğal olarak onların biçimleri ve boyutları değişiktir...

- Sahi mi? diye sordum.

Karşılık vermedi. Yalnızca görünmeyen ama sert bir şeye çarpmış gibi başını salladı. Sonra ateşteki aleve gözlerini dikerek, gitgide alçalan bir sesle,

Örneğin leylak şeytanları. Belli bir biçimleri yok. Vantuzlu hayvanlara benzerler ve salyangozlar gibi ağır ağır hareket eder-

ler. Yığın halinde birarada oldukları zaman üstlerini kaplayan je-latin tabakası buluttan yapılmış gibidir. Öylesine çokturlar ve ekşimtrak bir koku salarlar...

İçimdem,

"Şaka yapıyor" diye düyünüyordum. Ama eğer şaka yapıyorduyorsa, bunu gerçek bir sanatçı gibi, ciddi bir tavırla yapıyordu.

Oysa Holanda şeytanları kil renginde, balon gibi yuvarlak ve şişmandır. Kafaları karabiber tohumu gibi buruş buruş, bacakları keten ipliği gibi ipincecik ve upuzundur ve kırmızı tırnaklı parmakları bir zarla birleşmiştir.

Onu hep biraz korku biraz da şaşkınlıkla izliyordum. Sonra devam etti:

Hem küçücük, dört köşe şeytanlar da vardır: Biçimsiz çiz-giler dünyası. Durup dinlenmek bilmeden boşlukta garip biçimler çizerek uçuşurlar. Sanki bir yangının gökyüzüne yayılan kızıl lekeleri gibidirler.

Giysili şeytanların kara şapkaları vardır. Yüzlerinin rengi ye-şilimtraktır ve fosforlu dumanlı bir ışık saçarlar. Satranç oyunundaki atlar gibi sıçraya sıçraya yürürler. Ayyaşların arkadaşlarıdır ve insanoglunun beynine türlü çılgınlıklar sokarlar.

Kambur gitgide alçalan bir sesle konuşuyordu. Eski bir dersi kendi kendine tekrarlar gibiydi. Onu kuşkululu ama büyük bir ilgiyle dinliyordum. Bütün bu söyledikleri bana bir delinin ya da bir şarlatanın sözleriymiş gibi geliyordu.

Başını bana doğru çevirdi ve,

Şimdi sana öteki şeytanlardan sözedeceğim. En tuhaf şeytanlar, şu çan sesi şeytanlarıdır. Kanatlıdırlar ve şeytanlar birliğinde kanatları olan yalnız bunlardır. Çanların içinde yaşarlar. Oysa en tehlikelileri aylı gecelerin şeytanlarıdır. Gövdeleri düğüm düğümdür ve her bir düğümün ucunda görmeyen, tuhaf yuvarlak gözlü, mavimtrak saydam bir yüz bir belirip bir kaybolur. Hareketleri hep yukardan aşağı ve aşağıdan yukarıdır.

Konuşurken elindeki sopayı ateşe sokmuştu, alevin kızgın dilleri sopa boyunca ellerine kadar yükseliyordu. Ellerinin yandığını duyunca yukarı doğru çekti. Sonra tekrar sopasını kor halindeki kömürlerin arasında dolaştırmaya başladı. Sopa da tuuşmuş yanıyordu. Çok garip bir görüntüydü. Sordum:

Gerçekten şeytanlara inanıyor musun?
Bana alınmış gibi baktı, sonra titreyen bir sesle haykırdı:
-Defol!

Tütün sopasını tehdit edercesine kaldırmıştı.

Defol, yoksa dayaktan gebertirim.

Kaçtım. Dayak yamaya hiç de niyetim yoktu. Ama beni dövseydi bile hiçbir zaman bu şeytanlara inanmazdım. Bunlar insanların kafalarında yarattıkları uydurmалardan başka bir şey değildi.

49. Mektup

BİR GÜNÜM

Çok sevgili Tania,

Birkaç gün önce hücremi ve bölümümü değiştirdim (hapishanenin içinde bölümler vardır). Daha önce birinci bölümde 13. hücredeydim. Şimdi 2. bölümde 22. hücredeyim.

Yaşantım aşağı yukarı her zamanki gibi. Mümkün olduğu kadar yaşadığım her anı anlatmak istiyorum sana. Böylece hergün neler yaptığımı kafanda canlandırabilirsin.

Hücrem bir öğrenci odası büyüklüğünde: üçe dört metre kadar. Pencere gezindiğimiz avluya bakıyor: kuşkusuz normal bir pencerenin mimarisine çok aykırı bir yapısı var. Öylesine bir şey işte, fare deliği gibi. İçten kapaklı. Gökyüzünün bir parçası görünüyor yalnızca. Avlu ya da yan taraf görülemiyor.

Şimdiki hücremin yeri güneybatıda bulunan öncekinden çok daha kötü, (ötekinde güneş sabahleyin saat ona, öğleden sonra da ikiye kadar aşağı yukarı 60 santimlik bir şerit halinde hücrenin ortasına kadar geliyordu) Şimdiki güneydoğuya bakıyor olmalı. Güneş saat ikiye doğru vuruyor ve geç zamanlara kadar kalıyor, ama yirmibeş santimlik bir şerit halinde. Daha sıcak olması, böyle bir mevsim için belki de iyi olacak.

Öte yandan: Yeni hücrem hapishanenin makina bölümünün üstünde ve sürekli makinaların sesleri duyuluyor; ama buna da alışacağım.

Hücrem çok sade ve aynı zamanda herşeyim var. İki minderli (biri yün) bir çadır bezim var. Çarşafar aşağı yukarı her on beş günde bir değişiyor. Bir masa, bir çeşit küçük dolap, bir ayna, bir leğen ve kalaylı bir su taşı eşyalarımı tamamlıyor. Hapishanedeki bölümlerden birinin yönettiği bir dükkândan birçok şey satın aldım. Birkaç kitabım bile var. Her hafta ha-

pishane kütüphanesinden sekiz roman alabiliyorum. Sabahları altı buçukta kalkıyorum. Saat yedide uyanma zili çalıyor: kahve, tuvalet, hücrenin temizliği. Yarım kilo sütle bir parça ekmek alıyorum. Saat sekizde iki saatlik bir süre için hava almaya çıkıyoruz. Geziniyorum, Almanca çalışıyorum, Puşkin'in Hanımefendi-Köylü'sünü okuyor, yirmiye yakın satırı ezberlemeye çalışıyorum. Bir endüstri-ticaret gazetesi alıyor, birkaç ekonomi haberi okuyorum; salı günleri, beni çok eğlendiren çocuk dergisini, çarşamba günü pazar gazetesini, cuma bir hicivci olan Guerin Meschino'yu okuyorum. Sonra gene hava, kahve. Çorbanı ısıtıyor, bir parça etle yiyorum (eğer koyun etiyse tabii hâlâ sığır etine alışamadım) bir parça peynir ekmek (meyve sevmiyorum) bir bardak da şarap içiyorum. Kitap okuyor, geziniyor, birçok şey üstünde düşünüyorum. Saat dört buçukta iki gazete daha geliyor. Saat yedide akşam yemeği yiyorum (akşam yemeği altıda geliyor): çorba, iki katı yumurta, bir bardak şarap. Peynir yiyemiyorum. Saat yedibuçukta uyuma zili çalıyor. Yatağa giriyor ve saat on-on bire kadar kitap okuyorum. İki günden beri, saat dokuza doğru papatya çayı içiyorum.

Seni kucaklarım.

Antonio

50. Mektup

BİRAZ KISKANÇLIK

Sevgili Giulia,

Mektubunu aldım. Ama fotoğraflar henüz elime geçmedi; umarım aralarında seninki de vardır. Tabii geçen seneki gibi çocuklarla toplu halde görmek isterim seni, çünkü toplu olarak çekilmiş resimlerde dramatik ve canlı birşeyler var, yaşanan hayatın devrelerinden, fotoğraf kâğıtlarındaki görüntülerde devam edebilen ilişkiler sezilir her zaman. Seni kafamda öteki resimlerine bakıp çok iyi canlandırabilirim, ama çocuklarla birlikte gördüğümde aranızdaki ilişki biçimini sezemiyorum.

Hem sonra çocukların büyümesi üstüne ilk taze izlenimlerin tadını çıkaramadığım, sana yardımcı olamadığım ve çocuklara yol gösteremediğim için büyük bir kıskançlık duyuyorum.

Sizi sevgiyle kucaklarım.

Antonio

51. Mektup

YABAN DOMUZU

Sevgili Tania,

Sen mektubunda, armağan almamak için titizlikle sakladığım ismin günümü öğrendiğini yazman beni çok çok güldürdü. Büyük bir özenle gizlediğim bu sırrımı sana kim açıkladı bilmiyorum: Öylesine gizliydi ki altı yaşımdan beri ona nasıl bekçilik edeceğimi bilemiyordum (sadece altı yaşıma kadar isim günü armağanları aldım).

Şimdi ben kendim sana bir sırrımı açıklamak istiyorum: böbrek, yaban domuzu ve gergedan beyninden yapılmış karışık tava yeme isteğimi hiçbir zaman gerçekleştiremedim ve gerçekleştiremeyeceğim de. Avrupa'da bizim yaban domuzu dediğimiz ırk çeşit domuzun yendiği Saint Antonio bayramının haziranda değil de ocakta olduğunu haber verdiğin ve bayramımı kutladığın için çok sağol. Ne yazık ki gerçek yabandomuzu yalnız Sonda adasında yaşar bunun için de taze böbrek ve yaban domuzu beyni bulmak büsbütün imkânsız.

Sevgili Tania, gözlerinden öperim.

Antonio

52. Mektup

AYDA DOKUZ LİRA

Sevgili Tania,

Çok uzun zamandır kendi kendimi yönetiyorum, çocukluğumdan bu yana da hep yönettim. Onbir yaşımda ayda dokuz lirayla çalışmaya başladım (Bu günde bir kilo ekmek demektir), günde on saat çalışıyor, ayrıca pazar sabahları kendimden ağır olan org körüğünün kolunu çeviriyordum, bütün gövdem sızladığı için geceleri yatağında gizli gizli ağlıyordum.

Hemen hemen hayatın yalnız dehşet verici yanlarını tanıdım ve iyi ya da kötü her zaman üstesinden geldim. Annem bile yaşamımı ve geçirdiğim devreleri tümüyle bilmez.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

53. Mektup

KUYRUKSUZ

Çok sevgili Tania,

En çok parayı verene kalemini satan, 'ustası olduğu mesleğinin alanına girdiği için yalan söylemek zorunda kalan bir gazeteci olmadım hiçbir zaman. Hep tek bir görüşe bağlı, özgür bir gazeteci oldum ve patronları memnun etmek uğruna asla kendi düşüncelerimi gizlemedim.

Bazı Kazak topluluklarının, Yahudilerin kuyruklu olduğuna dair inançlarını açıklamamı istemen garibime gitti. 1920 Rusya-Polonya savaşında Orenburglu bir Kazak hücum bölüğünün Yahudi olan siyasi danışmanı bana bir fıkra anlatmıştı. Bu Kazakların yaşadığı yerlerde hiç Yahudi yokmuş ve Yahudileri Tanrıyı öldüren canavarlar olarak tanımlayan rahiplere inanırlarmış. Bu Kazaklar da komutanlarının bir Yahudi olduğuna inanmak istemiyorlardı: "Sen bizim başımızsın" diyorlardı ona, "Sen bir Yahudi değilsin. Gövden Polonya mızraklarının açtığı yara izleriyle dolu ve bizimle omuz omuza savaşıyorsun. Oysa Yahudiler başka türlü olur."

Soysop beni hiç ilgilendirmiyor. Böylece, uygarlığı gözden geçirmek amacıyla mezarların önemi üstünde durmanın hiçbir değeri yoktur. Bu yalnızca antik çağlar için, zamanın bir tek onları aşındıramadığı, içindeki ölünün yanına, hayattayken kullandığı gündelik eşyalarının konduğu mezarlar için geçerlidir. Bununla birlikte bu mezarlar, yaptırıldıkları devirler hakkında bize çok kısıtlı bilgiler veriyor.

Belli bir ırktan gelmiyorum; babam aslen Arnavuttur, annem de hem ana hem baba tarafından Sardunyalı. Zaten Sardunya, çok uzak ve savunmasız olan Sicilya yerine Sardunyayı tercih eden Piemonteli prenslerin eline geçip, feodal bir devlet

haline geldikten sonra, ancak 1847'de Piemonte ile birleşti. Bununla birlikte, benim kùltürümün temeli İtalyan kùltürüdür ve tüm dünyam da budur. Hiçbir zaman iki ayrı dünya arasında bölünmüş olduğumu hissetmedim.

Öte yandan Liguria'da hiç kimse bir denizcinin siyah derili bir kadınla evlenmesinden korkmaz ve hiç kimse, çarşafı boyayıp boyamayacağını anlamak için onun kara derisine parmağını dokundurmaya çalışmaz.

Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

54. Mektup

FİLİ YAĞLAMAK

Sevgili Giulia,

Her iki mektubunu da aldım. Sana yazmaya başladığımdan beri de rahatladım.

Tania bana Delio'nun, muhtemelen fillerin derilerinin çok sert olduğunu duyup, bir fili vazelinle yağlamayı düşündüğünü anlatmış. Çocukluğumda buna benzer şeyler aklımdan bile geçmediği halde, bir çocuğun bir fili vazelinle yağlamak istemesi bana garip gelmedi.

Ayrıca, Giuliano'nun beni ilgilendiren herşeyi bilmek istediğini yazıyor; sanırım bu isteğinin, caddelerden birinde asılı bir fotoğrafını görmüş olmasıyla ilişkisi var.

Sevgili Giulia ne zaman bütün bunları, aşağı yukarı benim yaşımın dörtte biri seninkinin de daha fazla bir zaman benden ayrı olan yaşantınızı düşünsem, inan bütün neşemi yitiriyorum. Bununla birlikte başarmak, güçlü olmaya çalışmak gerek. Öte yandan, bütün bu olanlar o kadar da beklenmedik değildi; sen ki geçmişini çok iyi anımsarsın, "ben savaşa gidiyorum" dediğimi de anımsıyor musun? Belki de ciddiye almadan söylemiştim bunları, ama bunun doğru olduğunu ve böyle olması gerektiğini seziyordum.

Güçlü ol ve bunun için elinden geleni yap.

Antonio

55. Mektup

SAVAŞTAKİ GİBİ

Sevgili Teresina,

Benim gündelik yaşantımın en kötü yanı can sıkıntımıdır.

Hiç değilse tutuklandıktan sonraki ilk üç ay çok hareketli geçmişti. Yarımadanın bir köşesinden bir köşesine sürüklenirken duyduğum fiziksel acılara karşın sıkılmak için zamanım yoktu. Hep incelenecek yepyeni görüntüler, insanın unutamayacağı olağanüstü tiplerle karşılaşıyordum: gerçekten de sanki bir masal dünyası yaşıyordum.

Ama bir yıldan beri, Milano'da zorlama bir aylıklık içindeyim. Annemin ruh durumunu çok merak ediyorum. Öte yandan onu sakinleştirip, korkusunu gidermenin de bir yolunu bulamıyorum. Gerçekten, çok rahat olduğuma onu inandırmak istiyorum ama elimden birşey gelmiyor.

Ona göre, benim hapise girmem, olaylar ve nedenler zinciri içinde gizli olduğu kadar korkunç bir şanssızlıktır: Benim içinse, yalnız İtalya'da değil bütün dünyada verilmiş ve kimbilir ne zamana kadar verilecek olan politik bir savaşın belirli bir dönemidir. Tıpkı savaşta, başına gelecekleri bilerek ve daha da kötüsünü bekleyerek tutsak düşen askerler gibi ben de tutsak düştüm. Korkarım sen de annen gibi düşünüyorsun.

Herkese selamlar.

Antonio

56. Mektup

TÜY KALEM

Sevgili Tania,

Söz verdiğin gibi Delio'nun fotoğrafını anıme gönderdin mi? Bunu yaparsan iyi olur. Zavalıcık benim tutuklanmamdan dolayı çok acı çekiyor ve bizim gibi ülkelerde hırsız, kaatil, ser-seri olmayanların hapsedilmesi anlamak zor olduğu için acısı daha da büyüyor. Savaş patlak verdiğinden beri, kadincağız sürekli bir korku içinde yaşıyor. (Üç kardeşim de cep-hedeydi.) Her zaman şunu söylerdi: "Oğullarımı doğrayacak-lar" Sardunya'da kullanılan bu deyim, normal İtalyanca'da "Faghere pezza" deyiminkinden çok daha korkunçtur. "Pezza" sözcüğü, insanoglunun içinde bulunduğu "kare"nin sınırları saptanmaya çalışılırken, satışa arzedilen çekilmiş et anlamına gelir. Ona nasıl öğütler vereceğimi bilemiyorum.

Sevgili Tania şu anda sana yazmam gittikçe güçleşiyor: Bana gene öyle berbat bir tüy verdiler ki kâğıdı parçalıyor ve ellerimi bir cambaz gibi oynatmamı gerektiriyor. Mektuplarını bek-liyorum. Seni kucaklarım.

Antonio

57. Mektup

BEŞİNCİ NOEL

Sevgili anne,

Özgürlükten yoksun olarak geçirdiğim beşinci, hapishaneye gireli dördüncü noel bu. 1926 noelini geçirdiğim Ustica'daki zor koşullar, hapishanedeki koşullarla karşılaştırıldığında kişisel özgürlüğümün henüz bir çeşit cenneti durumundaydı. Ama rahatımın kaçtığını sanma sakın. Dört yıl daha yaşlandım. Bir zamanlar olduğu gibi zevkle gülmüyorum artık, ama daha çok bilinçlendiğime, insanlar ve olaylar üstüne deneylerimin daha çok zenginleştiğine inanıyorum.

Ayrıca yaşama zevkimi de yitirmedim; hâlâ her şey beni ilgilendiriyor ve kızarmış baklayı dişlerimin arasında kütürdemişiyorsam, bunu başkalarının yapmasını görmeyi ve duymayı deniyorum en azından. Demek ki henüz yaşlanmadım, sen ne dersin? Ölümden korkulduğu ve artık kendimizin yapamadığı bir şeyi başkası yaparken bundan üzüntü duyulduğu an yaşlılık başlamış demektir.

Eminim yaşına rağmen, sen bile bu anlamda yaşlanmadın hâlâ. Hepimizi yeniden birarada görebilmek, bütün torunlarını tanıyabilmek için çok uzun yaşamaya karar verdiğinden hiç kuşum yok: Yaşama isteği olduğu, bundan tad alındığı ve belli bir amaca doğru ulaşılacak istendiği sürece tüm hastalıklar yenilir. Evdeki herkese çok selamlar. Seni sevgiyle kucaklarım.

Antonio

58. Mektup

EV EKMEĞİ

Sevgili Teresina,

Bana yolladığın paketi tam noel günü aldım. Paketin çok düzenli, hiçbirşeyin de bozulmamış olduğunu söyle. Ekmek bile henüz taptazeydi ve öylesine bir iştahla yedim ki: Sardunya'nın burcu burcu kokan mısırının tadı duyuluyordu. Sanırım onbeş-onaltı yıldır mısır ekmeği yemedim.

Annemin sağlığı üstüne yazdıkların beni çok üzdü. Sanırım ona karşı çok sabırlı olmamız gerekecek: eğer iyi düşünürsen, onun sabırdan daha önemli şeylere 'âyık olduğunu göreceksin. Körükörüne bir fedakârlıkla bütün yaşamı boyunca bizim için çalıştı durdu. Başka türlü bir kadın olsaydı, kimbilir ne korkunç durumlara düşerdik. Belki de içimizden hiçbiri bugüne kadar sağ kalmazdı, öyle değil mi?

Seni ve annemi sevgiyle kucaklarım.

Antonio

BALIKLAR SİVRİSİNEKLERE KARŞI

Sevgili anne,

Mektubunu aldım ve yeniden güçlenip, bir günlüğüne San Serafino bayramına gideceğine çok sevindim.

San Serafino'nun altındaki Tirso vadisini çocukken ne çok severdim! Bir kayanın üstüne saatlerce tüneler, vadinin biraz ilerisindeki nehrin bir engelle yolu kesildiği için, kilisenin tam önünde oluşturduğu bir çeşit göle hayranlıkla bakardım. Kamışların arasından çıkarak gölün ortasına doğru yüzen ördekleri, sivrisinekleri kovalayan balıkların sıçrayışlarını seyretmek ne büyük bir zevkti!

Eğer Flumineddu ırmağının suyunu toplamak için baraj yapmaya başladılarsa, herşey çok değişmiştir mutlaka. Bir keresinde, koca bir yılanın suya girip az sonra ağzında bir yılanbalığıyla nasıl sudan çıktığını, nasıl taşıyacağını bilemediğim için sonradan atmak zorunda kaldığım yılanbalığını yılanın elinden nasıl kurtardığımı anımsıyorum hâlâ. Eğer bir sopa gibi sertleşinceye kadar bekleseydim ellerimi kokuturdu.

Sevgili anne, başta çocuklar olmak üzere herkese ve sana kucak dolusu sevgiler.

Antonio

60. Mektup

ANA CENNETİ

Sevgili anne,

Teresina'nın eliyle yazdırdığın mektubu aldım. Sanırım bu yolla bana sık sık yazmalısın: mektup, senin tüm duygularını ve düşünme biçimini çok iyi hissettirdi bana. Gerçekten, Teresina'nın değil senin ağzından yazılmış bir mektup.

Biliyor musun neyi anımsadım? Henüz ilkokul bir ya da ikinci sınıftayken ödevlerimi düzelttiğini: "Ucello" sözcüğünün iki "c" ile yazıldığını her seferinde unutup, senin de en az on kez bu yanlışımı düzelttiğini çok iyi hatırlıyorum.

Demek ki yazmayı öğrenmemde çok yardımcı oldun (İlk başlarda bize şiirler ezberletirdin. "Rataplan", "Loira yamaçları boyunca", "Gümüşlü şerit", "yüz mil koşusu" hep hatırımda), içimizden birinin, yeteri kadar güçlü olmadığını bir zamanda senin ağzından mektup yazması çok doğru. Seni gülmsetecek tek şey "Rataplan" ve "Loira şarkıları"nın anısıdır. Henüz ben dört-beş yaşlarındayken, "Rataplan"ı yüksek sesle okuduğum zaman, masanın üstüne vurarak davul sesini o denli iyi taklit etmene büyük bir hayranlık duyduğumu anımsıyorum. Daha nice nice anılarımda, senin ne büyük bir fedakarlık örneği ve bize karşı sevgi dolu bir insan olduğunu düşünüyorum.

Eğer ruhun sorunlarına, ruhun, cennetin, cehennemin sonsuzluğu kavramları üstünde iyi düşünecek olursan, bütün bunların aslında bir bakış açısından başka bir şey olmadığını göreceksin: bizim yaptığımız her davranış değerine göre, iyi ya da kötü, başka insanlara yansır, babadan oğula geçer, sürekli bir devinme içinde bir kuşaktan bir kuşağa atlar. Seninle ilgili tüm anılarımız iyilik ve güçlülükle dolu, bizi yükseltmek için bütün

gücünü tükettin, bu, o andan itibaren senin yegâne cennet olduğunu kanıtlar ve bir ananın çocukların kalbi olduğunu ortaya koyar.

Seni ve evdekileri bütün sevgimle kucaklarım.

Antonio

antonio gramsci
 ocuklar ma
MEKTUPLAR

" rneğin, senin için beni ilgilendiren Şey, çok ve tam bir çalışma yapman, aynı zamanda kararlı cesaretle dolu, güçlü, sağlıklı olmandır. Kısacası, iyi dinlenmen, iştahlı yemek yemen, vb. vb. gibi Şeyler beni ilgilendiriyor :
Herşey sıkısıkıya birbirine bağlı ve bütündür. Eğer bütünün bir tek parçası eksik ya da bütünü bozuyorsa, öz de bozulur. ,,

belge
yayınları

BELGE 20 YAŞINDA

ISBN 975-344-157

9 789753 441575